چاپی سێیەم

خالید نیرتوغروڵ

منتدى اقرأ الثقافي
www.iqra.ahlamontada.com

لێزمە بارانێک لە هەست

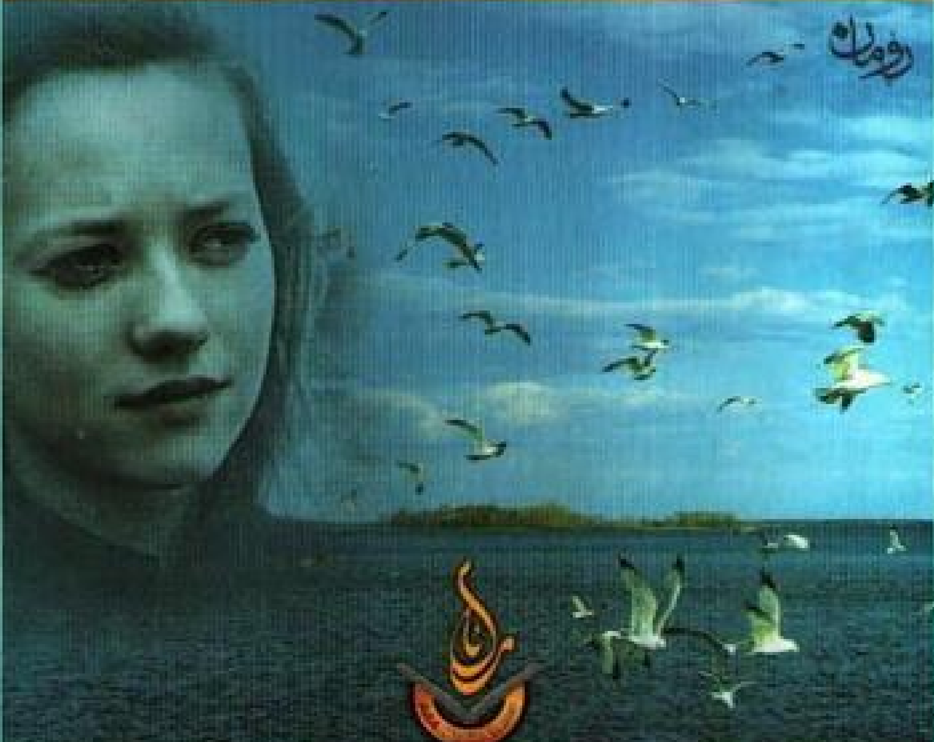

جانان

لێزمە بارانێک لە هەست

بسم الله الرحمن الرحيم

ناوی کتێب : جانان

نووسەر : خالید ئێرتوغروڵ

وەرگێڕ : سروشت ڕۆوف

دارشتنەوەی : بەهرە محمد علی

نۆبەی چاپ : سێیەم - ٢٠١٤

لەبەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان

ژمارە (١٥٢١)ی ساڵی ٢٠١٢ی پێ دراوە

ناوەندی ڕاگەیاندنی ئارا

بنکەی سەرەکی بڵاوکردنەوەی بەرهەمەکانی ناوەندی ڕاگەیاندنی ئارا – سلێمانی / شەقامی پیرەمێرد

0770 358 7100 - 0750 106 9589 - 0748 013 4669 ara.m@hotmail.com

ARA Media Center

©سەرجەم مافەکانی ئەم بەرهەمە پارێزراوە بۆ ناوەندی ڕاگەیاندنی ئارا

بەپێی ڕێکەوتنی فەرمی نێوان ناوەندی ڕاگەیاندنی ئاراو دەزگای بەرهەمهێن و نووسەرەوە، ناوەندەکە ڕێگە نادات بە لەچاپدانەوەو کۆپی کردن یاخود دابەزاندنی لە سایت و تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان یاخود خستنە سەرشێوازی دەنگ بۆ میدیاکان بەهەر شێوازێك بێت. سەرپێچیکاریش تووشی سزای یاسایی دەبێتەوە.

پێشەکی

کتێبەکانمان بەهۆی ئەوەی مەسەلە ڕاستەقینەکانی ڕۆژگار دەورووژێنن، لەلایەن خوێنەرەکانمانەوە پێشوازییەکی گەرمیان لێ دەکرێت. بەهۆی ئەم پەرۆشییە زۆرەی خوێنەرانەوە بۆ بەرهەمەکانمان کە چیرۆکی پڕپەندو بەسەرهاتی ڕاستەقینەو پڕئامۆژگارین، بەرهەمەکان پێوەری فرۆشتن دەشکێنن و لەم دەست بە ئەو دەست دەگەن.

ڕۆژانە لەڕێگەی نامەو تەلەفۆنەوە لە پەیوەندی بەردەوامدام لەگەڵ ئەو کەسانەی سوودی باشییان لە خوێندنەوەی کتێبەکان بینیوە.

ئەو نامانەیش کە پێم دەگەن بەسەرهاتی پڕپەندو گەڕانەوەی پڕحیکمەتی گەنجان لەخۆدەگرن. بە سوود وەرگرتن لە بەرهەمەکانمان ڕۆژانە ژمارەی ئەو گەنجانەی کە لە ژیان تێدەگەن و بەپێوەرە ڕاستەقینەکان بیرکردنەوەکانی خۆیان دەپێون لە زیادبووندایە. بێگومان هەست کردنی ئەو کەسانە بە هەڵەکانیان و گەڕانەوەیان لە هەڵدێر وەك پەروەردەکارێك و وەکو باوکێك هەستی خۆشحاڵی دەبەخشن.

ئەم بەسەرهاتە ڕاستەقینەیەی "جانان" خان کە لەسەر خواستی خۆی ناوی شوێن و کەسەکان گۆڕدراون و بەشێوازێکی ئەدەبی دامانڕشتوەتەوە. مەبەستیشمان لە بەرهەم هێنانی ئەم کتێبە تەنها بۆ

خوێندنەوەو چێژوەرگرتن نییە لە دەقە ئەدەبییەکان، بەڵکو خستنەڕووی چیرۆکی ڕاستەقینەی ئەو خانمەیە لە کێشمەکێشی ژیاندا و گەڕانی بەشوێن ژیانێکی ئاسودەدا. بۆئەوەی کە هەموو کەس و بەتایبەتیش قوتابیان بتوانن لەم بەرهەمە سوودمەندبن، ڕستەکان بەشێوەیەکی سادەو ساکار داڕێژراون. لەگەڵ ئەمەیشدا پێویستە ئاماژەیەکیش بەوە بکەم کە بۆچی زۆرجار بابەتی هاوشێوە لە بەرهەمەکاندا دووبارە دەبنەوە. ئەمەیش بۆتە پرسیاری زۆرێك لە خوێنەران، کە دوو هۆکاری هەیە: یەکەم، ڕووداوە گێڕدراوەکان و کردنیان بە ڕۆمان بەسەرهاتی ڕاستەقینەو زیندووی کەسانێکن کە تیایدا ژیاون و، ئێمەیش لەبەر فەنتازیا نەمان گۆڕیون.

دووەم، ئەو باس و بەسەرهاتانەی بە من دەگات لەناو کۆمەڵگەو بەتایبەت چینی گەنجانەوە سەرچاوە دەگرێت، هەربۆیە لەکاتی خوێندنەوەیاندا هەرکەس دەتوانێت پێوەر بۆ هەڵەکانی خۆی دابنێت و لێپرسینەوەی خۆی بکات. لەبەرئەوەیە کەئێمەیش ئەم مەسەلانە بە پێویست دەزانین و هەڵیان دەبژێرین.

هەر خوێنەرێك لە دیمەنێکی یاخود بەشێکی ئەم کتێبەدا خۆی دەبینێتەوە. بەو مانایەی ئەم کتێبە بە ئامانجی سوودگەیاندن بەژیانی هەمووکەس دانراوە. لەبەرئەوە ئێوەیش لەگەڵ "جانان" خاندا جێگەیەك لەناو بەسەرهاتەکانی کتێبەکەدا دەگرن.

بێگومان لەکاتی خوێندنەوەیاندا ئێوەیش دەڵێن: " ئەم باسانە نەبینراون و هەرگیز ئەمانەمان نەبیستون". چونکە منیش لەسەرەتاوە ئەو هەستەم بۆ دروست بووە و، ئەو شتانەم وتوە. لەمانەیش گرنگتر ئەوەیە کە دوای خوێندنەوەی کتێبەکە دەچنەوە ناو ژیانی تایبەتی خۆتان

و لەخۆتان دەپرسنەوە. هەروەها چاو بە کەسانی نزیکتاندا دەخشێنن و ئەم بەرهەمە پێشکەش بەو دۆستانەتان دەکەن کە لە پێویستی خوێندنەوەیدان.

فەرموون بۆ داستانی ژیانێکی پڕ لە ئارامگری، ئازارو خەم، ئیمان و خۆشەویستی... لەبیرتان نەچێت لەدوای خوێندنەوەی ئەم کتێبە زۆرشت لە ژیانتاندا دەگۆڕێت. بەهیوای نەسووتانی جانانەکانی تریش لەناو ئاگری ژیاندا..

خالید ئێرتوغروڵ

لەبەرامبەر ئەم بەسەرهاتەدا
دەستم کرد بە گریان

خانمێکی لاوی خوێن گەرم .. تەمەنی تەنها بیست و چوار ساڵ دەبێت ... بەڵام لەناو ئازارە بەرگەنەگیراوەکانی ژیاندا بەردەوام بە بڵێسەی ئاگری ڕۆژگار دەسوتێت.

هەرکات چاوەکانی لێک دەنێت، لەجیاتی فرمێسک، ئازارو خەم دێنەخوار...

لەگەڵ ئەوەی ئەم خانمە لەبەهاری ژیانیدایە، بەڵام هیچ هەستێکی بەهاریانە لەناو ژیانیدا بوونی نییە... بەهۆی ئەو ڕووداوە سەخت و بەرگەنەگیراوانەوە کە ژیانی شپرزە دەکەن، هەموو جوانییەکان لەبەرچاوی بێنرخن..

ئەو بەسەرهاتانەی دەیانگێڕێتەوە، ئەوەندە سووتێنەرن تەنانەت بە گوێگرتنیش لێیان مرۆڤ سەرسام و خەمبار دەبێت.

لەپاش لەدەستدانی خۆشەویستانیشی، هێشتا لەناو ئازارو ناڕەحەتیدا دەناڵێنێت. ئەم حەسرەتانە بە زمان و قەڵەم باس ناکرێن.

لەکاتی گوێبیستبوونم بۆ چیرۆکی ئەم خانمە کە لەو تەمەنە کورتەیدا ڕۆژەکانی بەئازار چنراون، بیرم نایەت چەندجار دەستەسڕەکەم بە سڕینی چاوەکانم تەڕکردووە. ئیتر گەیشتبوومە حاڵێک کە هەموو هەست و هۆشم

لەلای ئەو بوو و وەکو ئەو دەگریام. چونکە ئەو ڕووداوانە هەموو خۆڕاگرییەکیان لێ سەندبووم.

بەخۆمم وت دەبێت ئەو ژیانەی کە پێش هەمووان منی تاساندووە بگاتە خوێنەرەکانم و هەمووان بیخوێننەوە، هەربۆیە قەڵەمەکەمم گرتەدەست. سەرم سوڕمابوو لەوەی کە دوای ئەو هەموو ڕووداوانە هێشتا ئەو خانمە بەپێوە ڕاوەستاوە.

ئەم ڕووداوانە بە هەموو باشی و خراپیەکانەوە، بە هەموو دروستی و نادروستیەکانەوە، کە ئیمان پێوەریان بۆ دادەنێت و بە سەرەنجامی پڕپەند کۆتاییان دێت، هەمووان پێویستیان بە خوێندنەوەی هەیە.لەگەڵ ئەمانەشدا ئامانجی "جانان" خانیش هەرئەمە بوو دەیگوت:

– دەبێت گەنجان ئەم بەسەرهاتەی من بخوێننەوەو هەمان هەڵەکانی من دووبارە نەکەنەوەو هەمان ئازاری من نەچێژن.

بۆیە دەمەوێت ئەم چیرۆکە بەئازارو پڕئامۆژگارییە لەگەڵ خوێنەرەکانمدا بەش بکەم و دەرفەتی بیستنی ئەم ڕاستەقینانە بەئەوانیش بدەم. من بە فرمێسک ڕشتنەوە ڕووداوەکانیم خستوەتە سەر پەڕەکان، دڵنیام کە ئێوەیش بە گریانەوە دەیخوێننەوە..

بۆ ئەو هەستانەی کە بەرگە دەگرن...

فەرموون...

بەشی یەکەم

باوكو دایکم خاوەنی دوو ئایینی جیاواز بوون

پوختەی ئەم بەشە

دایـك و بـاوکم لەگـەڵ ئـەوەی هاوئـایین نـەبوون بـەڵام خۆشەویسـتییەکی زۆر لـەنێوانیان هـەبوو. تاکـە منـداڵی ئـەودوو خۆشەویسـتەش مـن بـووم. لـەپێناو ئـەم خۆشەویستییە نەمرەدا هـیچ نـەمابوو بەسـەریاندا نەیـەت. ئێستایش بە بیرلێکردنەوەی سەرم سوڕدەمێنێ!!.

دایکم جولەکە و باوکم مەسیحی بوو

جانان خان بەدەم گریانەوە بەوتنی ئەم قسەیە دەستی بەگێڕانەوەی چیرۆکی ژیانی کرد:

– ڕابردووی خێزانەکەم زۆر ئاڵۆزەو، پڕە لەسەرکێشی و ململانێ.

دایکم جوولەکەو باوکیشم مەسیحی بوو... باپیرە گەورەی هەردووکیان لە ئەستانبوڵ ژیاون، بەڵام باپیری باپیری باوکم لە فەرەنساوە هاتووەو لە دەوڵەتی عوسمانیدا کاری کردووە. باووباپیرانی دایکیشم لەشاری ئیزمیرەوە هاتوون و لە ئەستانبوڵ نیشتەجێ بوون. هەردوو بنەماڵەکە ساڵانێکی زۆر لە شاری ئەستانبوڵ ماونەتەوە.

باپیری باوکم لەگەڵ دەوڵەتی ئیسرائیلدا دەستی بەکار کردووە بەم هۆیەشەوە باوکم لە ئیسرائیل هاتووەتە دنیاوە.

باپیری دایکیشم بەهۆی کارێکەوە بەرەو ئیسرائیل کۆچی کردووەو هەر بەم هۆیەشەوە دایکم لە ئیسرائیل لەدایك بووە.

قەدەر دایك و باوکمی لە ئیسرائیل بەیەك گەیاندووە. بەڵام دایکم بە جوولەکەیی و باوکیشم بەمەسیحییەتی دەستیان بەژیان کردووە.

هەردوو بنەماڵەکە هیچ کات لێبووردەیی و باشی و کەلتووری عوسمانییەکانیان لەبیر نەکردووە هەمیشە بەڕێزو پێزانینەوە یادی دەوڵەتی عوسمانییان کردووەتەوە.

دایکم قۆناغی سەرەتایی لە قوتابخانەیەکی حکومی ئیسرائیل خوێندووەو باوکیشم لە قوتابخانەیەکی مەسیحی خوێندوویەتیی. بەڵام لەقۆناغی ناوەندیدا هەردووکیان کەوتوونەتە هەمان قوتابخانەوە... لەبەرئەوەی هەریەکەیان لەپۆلێکی جیاواز خوێندوویانە، لەدوایین قۆناغی قوتابخانەدا بەیەکتری ئاشنا بوونو یەکیان ناسیوە.

دایکم لەگەنجیدا زۆر جوان بووە... هەمیشەش هەروا مایەوە. هەموو کەس پێیان دەوت کە خانمێکی زۆر جوانە. باوکیشم بەسەرکەوتنەکانی لەوەرزشەوانیدا، سەرنجی هەمووانی ڕادەکێشا.

عەشق و خۆشەویستی نێوان دایك و باوکم لەگەڵ تەواوبوونی قوتابخانەیاندا دەستی پێکردووەو هەرگیز کۆتایی پێنەهاتووە.

پاشان باوکم چووە بۆ فەرەنسا و ئابووری خوێندووە، دایکیشم لە ئیسرائیل بووە بە مامۆستای باخچە.

خۆشەویستییەکی بێ وێنە :

باوکم پێش ئەوەی بڕوات بۆ فەڕەنسا، ویستویەتی لەگەڵ دایکم هاوسەرگیری بکات، بەڵام لەبەر جیاوازی ئایینەکانیان ئەم هاوسەرگیرییەیان سەری نەگرتووە. سەرەڕای ئەوەش دایكو باوکم یەکتریان زۆر خۆش ویستووە و ئەم بەڵێنەیان بەیەکتری داوە: "یان پێکەوە هاوسەرگیری دەکەین، یان بۆ هەتا هەتایە چاوەڕوانی یەکتر دەبین".

باوکم دوای تەواوکردنی زانکۆ بەمەبەستی کارکردن لە کۆمپانیایەکی فەڕەنسی هاتووە بۆ تورکیا، دایکیشم هەموو کۆتو بەندەکانی

تێکشکاندووەو هەموو شتێکی لەبەرچاو گرتووەو بەدوای باوکمدا ڕێگای تورکیای گرتووەتەبەر.

لە کۆتاییدا دایکم‌و باوکم لەشاری ئەسکەندەرۆنە هاوسەرگیرییان کردووە.

بەڵام بنەماڵەی باوکم و بنەماڵەی دایکیشم ئەم هاوسەرگیرییەیان پەسەند نەکردوە. بەم هۆیەشەوە هەردوولا بەتەواوی پەیوەندییان لەگەڵ پچڕاندون. تەنانەت بنەماڵەی دایکم زۆر تووڕەبوون و، چەند جارێك هەوڵی کوشتنی دایکمیان داوە، بەڵام خوای گەورە پاراستوویەتی.

لەم هاوسەرگیرییەیان من لەدایك بووم، وەکو کچی باوکێکی مەسیحی‌و دایکێکی جوولەکە..

دواتر دایکم لەبەر ئەو خۆشەویستییە زۆرەی کە بۆ باوکم هەیبووە بووە بە مەسیحی.

ئەم کارەی دایکم بەجۆرێك کاری لە دایك و باوکی کردووە کە دەستبەجێ لە میراتی خۆیان بێ بەشیان کردووە.

لەساڵی سێیەمی هاوسەرگیریی دایك‌و باوکمدا ڕووداوێکی دزی لەو کۆمپانیایەی کە باوکم کاری تێدا کردووە ڕووی داوەو، باوکمیان وەکو بەرپرس لەو ڕووداوە تۆمەتبار کردووەو بەو هۆیەشەوە خراوەتە زیندانەوە. بەڵام بەدڵنیاییەوە باوکم هەرگیز پەیوەندی بەو ڕووداوەوە نەبووەو ئەوە بەتەواوی بوختان بوو. بەداخەوە، سەرەنجام باوکمیان لەکارەکەی دەرکردووە. دایکیشم ڕۆژگارێکی زۆر سەختی گوزەراندووە. من ئەوکاتە تەمەنم دووساڵ بووە. لەبەر ئەوەی کەسە نزیکەکانیان لەلانەبووەو کەسانێکی هاوکارو یارمەتیدەریان نەبووە زۆر جار دایك‌و باوکم بێ پارە ماونەتەوە جاری وا هەبووە کە ئاتاجی پاروە نانێك بوون.

دایکم بەنهێنی بارودۆخی خۆیانی بەباوکی گەیاندووە، بەڵام ئەو وەڵامەی کە لەباوکییەوە پێی گەیشتووەتەوە دایکمی بەتەواوی تێکشکاندووە:

-"ئەگەر مێردەکەتو ئەو منداڵە بەجێ بهێڵێتو بێیتەوە وەرت دەگرینەوە، ئەگەرنا نەکەیت بێیتەوە.."

ئەو هەواڵەی کە لە بەندیخانەوە هات :

باوکم لەبەندیخانە بەهۆی کاریگەری ئەو مامۆستایەی کە لەوێ ناسیبووی موسوڵمان بووبوو. مامۆستاکەش پاش ئازادبوونی لەبەندیخانە زۆر یارمەتی دایکمی داوە. دایکم هەمیشە بەڕێزو پیاهەڵدانەوە باسی ئەو مامۆستایەی دەکرد. بەڵام لەگەڵ ڕۆیشتنی مامۆستاکە لەو ناوچەیە دیسانەوە سەردەمی نەهامەتیو پەرێشانی دەستی پێکردووەتەوە.

کاریگەرترین بەشی ئەم ڕووداوەش مردنو گیان سپاردنی لەناکاوی باوکم بوو، بەجۆرێك کە هەرگیز ڕاستی ڕووداوەکەمان بۆ ڕوون نەبووەوە. باوکم لەبارێکی باشو تەندروستدا بوو و، چەند ڕۆژێکی کەمی مابوو ئازاد بکرێت، لەپڕ گیانی سپارد، یاخود سیناریۆکەیان بەو شێوەیە داڕشتبوو...

کاتێك دایکم چووە بۆ بینینی باوکمو چاوی بەتەرمەکەی کەوتووە، بەتەواوی تێك چووەو داماوە خۆی بەپێوە پێ ڕانەگیراوە. چونکە دایکم بەڕادەیەك باوکمی خۆش ویستووە کە لەپێناوی ئەودا دەستی لە تەواویماڵو سامانی دنیا هەڵگرتووە. هەر لەبەر ئەمەش بوو کە دایکم تا مردنی هەمیشە باسی باوکمی دەکردو گوزارشتی لەو خۆشەویستیو حەسرەتە دەکرد کە بەرامبەر ئەو هەیبوو.

من هەرگیز باوکی کۆچ کردوومم نەبینیوە، بەڵام وێنەیەکیم لایە.. کاتێك باوکم مردووە من زۆر بچووك بووم، بڕوا ناکەن چەندە سەیری ئەو وێنەیەم کردووە، چەندە ماچم کردووە، چەندە گوشیومە بەخۆمەوە... تا ئێستاش ئەو حەسرەتەی کە بەرامبەری هەمبووە کۆتایی نەهاتووە... ئاخ باوکە، ئاخ!..

ئەو ڕۆژانەی کە هیچ کەس بەرگەیان ناگرێت :

دایکم دوای لەدەستدانی باوکم ژیانی تاریك بووە، دنیای بەسەردا ڕووخاوە. لەگەڵ من، کە ئەوکاتە تەمەنم دوو ساڵ بووە، بەتەنیا ماوەتەوە. لە هیچ لایەکەوە ئومێدێکی بەدی نەکردووە، لە هیچ کەسێکەوە پاڵپشتیو یارمەتییەکی پێ نەگەیشتووە. لەم دنیایەدا لەگەڵ کچێکی بچووکدا بەتەنیا ماوەتەوە... ئاخر چۆن بەرگەی ئەوە بگرێت، کێ هەیە بەرگەی ئەم تەنیاییو بێ کەسییە بگرێت؟

دایکم زۆر جار بیری لەگەڕانەوە بۆ ئیسرائیل کردووەتەوە... بەڵام نەکراوەو نەکراوە... نەیتوانیوە باوکم لێرە بەجێ بهێڵێتو بڕوات... ئەوە چ خۆشەویستییەکە، ئەوە چ عەشقێکە کە بەهۆیەوە سنگی بەم هەموو جەفایەوە ناوە... ئەو هەموو سەختیو ناڕەحەتییەی لەکۆڵی خۆی ناوەو لەباوکم دوورنەکەوتووەتەوە... باوکم ئەوکاتەی لەبەندیخانە موسوڵمان بووە، بەدایکیشمی وتووە کە موسوڵمان بێت، دایکیشم وتوویەتی:

–من موسوڵمانێتی نازانم. با تۆ لەبەندیخانە بێیتە دەرەوە، بەمنیش بڵێ کە لەبەر چی موسوڵمان بوویت، ئەگەر ئەوکاتە ئامادە بووم منیش موسوڵمان دەبم.

بەڵام کاتێك کە باوکم لەبەندیخانە کۆچی دوایی کردووە، ئەو ئارەزووەی دایكو باوکم نەهاتووەتە دی.

لەگەڵ مردنی باوکمدا، دایکم کەوتووەتە بارودۆخێکی زۆر نالەبارو هەژاریو نەدارییەکی زۆر سەختەوە. برسێتی خۆی وەلا ناوەو زۆر هەوڵی تێرکردنی منی داوە...

سەرەنجام لای بەرگدروویەکی ئافرەتان کارێکی دەستکەوتووە. بەڵام لەبەرئەوەی من زۆر بچوك بووم نەیتوانیوە زۆر بەرێكو پێکی کاربکات.. رەنجی زۆری کێشاوە.

لەم سەروبەندەدا کەسانێکی دڵ نەخۆش هەوڵی بێزار کردنی دایکمیان داوە. لەکاتێکدا ئەو لەبرسێتیو بێ کەسییەکی سەختدا ژیانی گوزەراندووە، هەوڵیانداوە بۆ بەرژەوەندی خۆیان بەکاری بهێنن.

دایکم ژنێکی بێوەژنی گەنجو جوان بووە، لەگەڵ ئەو هەموو ناڕەحەتییەیدا، ناچار بووە ڕووبەڕووی ئەو مرۆڤە چاوبرسیو بێ ڕەوشتانە ببێتەوە.

ئەو کەسانەی کە بە ڕۆژی ڕووناك ڕێگایان پێ دەگرت... ئەوانەی کە خۆیان پێدا هەڵدەواسی.. ئەوانەی کە دەیانویست بیخەنە بازرگانی ئافرەتەوە.... ئەو کەسانەی کەزۆر بەڕاستی داوای هاوسەرگیرییان لێدەکرد... چەندینو چەندینی تر...

دایکم لەبەرامبەر هەموو ئەمانەدا تەنها لەبەر یادگاریو خۆشەویستی باوکم دانی بەخۆیدا گرتووە. ئەگەر نا سەدان جار، هەزاران جار دەیتوانی بگەڕێتەوە بۆ ئیسرائیل. ئەو خۆشەویستیو عەشقە نەبڕاوەیەی لەبەردەم هەموو سەختیو ناڕەحەتییەکدا بۆی بوو بوو بەقەڵغانێکی بەهێز.

–یەکجار بەم شێوەیەش؟

دایکم کە لەکاتێکدا لەلایەکەوە ڕووبەڕووی برسێتیو نەداری بوو بوویەوەو لەلایەکی تریشەوە ڕووبەڕووی چەند مرۆڤێکی نیازپیسو هەوەسباز بوو بوویەوە.

لەم سەروبەندەدا بەڵایەکی بەسەر هاتووە کە هەرگیز بیری لێ نەکردووەتەوە..

لەڕاستیدا منیش وەکو خەیاڵێك ئەو ڕووداوەم بیردێتەوە.

لەو گەڕەکەی کە لێی دەژیاین خاوەنی بیرەخانەیەك، کە پیاوێکی تەمەن مامناوەندی بوو، دەژیا. ئەم پیاوەش دوای مردنی باوکم وازی لەدایکم نەهێناوە... چەندین جار هەواڵی بۆ ناردووەو داوای لێکردووە کە ببێت بە ژنی دووەمی، چەندین جار سەرڕێگای بەدایکم گرتووە... هەروەها خۆیشی چەندین جار هاتووەتەوە پێشو داوای هاوسەرگیری لەدایکم کردووە... بەڵام دایکم هەموو جارێك زۆر بەتوندی ڕەتی کردووەتەوەو زۆر ڕاشکاوانە پێی وتووە کە نایەوێت هاوسەرگیری بکات.

بەڵام ئەو پیاوە دەوڵەمەندو زۆرداربووەو لەهەمان کاتیشدا خەریکی کاری خراپ بووەو پیاوێکی سەریەگۆبەند بووە... دایکیشم لەبەر ئەوەی ژنێکی تەنیاو بێکەس بووەو کەسێکی نەبووە کە پەنای بۆ ببات و پارێزگاری بێت، وەکو بەرخۆلەیەکی بەستەزمان دەستی کردووە بەچاوەڕوانی ئەو بەڵاو نەگبەتییانەی کە بەدەستی ئەم گورگە دڕندانە بەسەری دێت.

خاوەنی بیرەخانەکە، دوای ئەوەی کە دایکم داواکەی ڕەت کردووەتەوە، دەستی کردووە بەجێبەجێ کردنی پیلانە پیسو گڵاوەکەی. هەڵبەت دایکیشم زۆر باش زانیویەتی کە لەڕاستیدا ئەوی وەکو هاوسەرێك

ناوێت، بەڵکو بۆ ڕابواردنێکی چەند ڕۆژی دەیەوێت و دواتریش دەستی لێهەڵدەگرێت...

شەوێك لەگەڵ دوو پیاویدا بەزۆر خۆیان کردووە بەماڵی ئێمەدا... من کاتی ئەو پێك هەڵپرژان و پەلامارە تۆقێنەرەم وەکو خەوێکی تەماوی بیردێتەوە. لەبەر ترس و حەپەساویم، خۆم لەپاڵ دۆڵابە کۆنەکاندا شاردووەتەوەو لەوێوە تەماشای پەلەقاژەو هاوارو ناڵەکانی دایکە داماوەکەمم کردووە، کاتێك کەوتووەتە بەردەستی ئەو گورگە برسی و بێ بەزەییانە، یاخود لەبەر ئەوەی کە دایکم بۆی گێڕاومەتەوە وادەزانم کە بینیومە.

دایکم چەندین سەعات بۆ پاراستنی خۆی بەرگری کردووەو خۆی نەداوەتە دەست ئەو بێ ویژدان و بێ ئابڕووانەوە... هەموو گیانیان خەڵتانی خوێن کردووە... ژنێکی تەنیا لەبەرامبەر سێ پیاو...

هەرچۆنێك بێت خۆی گەیاندووەتە دەرەوەو هاواری کردووە: "ڕزگارم بکەن، هاتوونەتە سەرماڵەکەمان، دەیانەوێت بمانکوژن".

بەدڵنیاییەوە، پیاوەکانیش ڕایانکردووە..

کاتێکیش کە هەواڵی ئەوە بڵاو بووەتەوە کە هەڵیانکوتاوەتە سەر ماڵمان و هەوڵی دەستدرێژی کردنە سەر دایکمیان داوە، خاوەنی بیرەخانەکە وتویەتی: ئێمەی بۆ ماڵەکەی بانگهێشت کردووە، بەڵام داوای پارەی زۆری کردووە، ئێمەش نەمانداوەتێ. لەبەر ئەوە بوو هاواری کردو ناوی ئێمەی زڕاند.

بێگومان، خەڵکیش بڕوا بە کێ دەکەن؟

بڕوا بە بازرگانێکی ناسراوی گەڕەکەکە، کە هەمووان لەکێشەو دەردی سەرییەکانی خۆیان لادەداو، کابرایەك بوو کە بازرگانی بەناموسی

خەڵکەوە دەکرد؟ یان بە ژنێکی تەنیای بێکەس کە لەگەڵ منداڵێکی بچووکدا کەوتبووە ئەو گەڕەکەوە؟ دایکم ژنێکی بێ پاڵپشتو بێ کەسو تەنیا... ئەویش کابرایەکی دەوڵەمەندو بەهێز...

دوای ئەم ڕووداوە کابرا بەم شێوەیە خۆی پەڕاندووەتەوەو خۆی پاکو بێتاوان دەرخستووەو ناوی دایکیشمی زڕاندووەو بە "ژنە خراپەکە" ناوی بردووە... بەداخەوە کە پاش ئەم قسەو باسە ناوبانگی دایکم بەوە لە کەدار کراوە کە ژنێکە ناموسی خۆی بەپارە دەفرۆشێت...

چۆن بەرگەی ئەو بوختانە گەورەو ئەو فێڵو تەڵەکانەی شەیتان دەگریت؟... چەندە سەختە... چەند تۆقێنەرو قێزەونە...

بەداخەوە ئەو کەسەی ئەو تاوانە قێزەونەی بەرامبەر کراوە مەسیحییەو، ئەوانەشی کە ئەم سوکایەتیو بێ شەرمییەیان ئەنجامداوە بەناو موسوڵمانن... بێگومان ئاینی ئیسلام هیچ پەیوەندییەکی بەمەوە نییە. بەڵام ئەنجامدانی خراپەکارییو سوکایەتییەکی وا لەلایەن کەسێکی بەناو موسوڵمانەوە وای لەدایکم کرد کە تووشی یاخی بوون ببێت بەرامبەر بەئایینی ئیسلامو هەروەها بەرامبەر بە موسوڵمانانیش...

دایکم زۆر پەیوەست بووە بەئابڕوو ناموسو هەستی پاکی دایکایەتییەوە، ئەم ڕووداوە بەڕادەیەك کاری تێکردووە کە چەندین جار هەوڵیداوە خۆی بکوژێتو خۆی لەم لەکەیە ڕزگار بکات، چونکە چیتر نەیتوانیوە لەماڵ بچێتە دەرەوە. هەموو کەس بەو چاوەوە سەیریان کردووە کە ژنێکە ناموسی خۆی بەپارە دەفرۆشێت. چەندین مانگ خۆی لەماڵەوە بەند کردووە. بەتەواوی بێچارە بووەو کەوتووەتە گێژاوەوە...

ئەوەندەی کە وەکو خەوێکی تەمومژاوی بیرم بێتەوە، بیرمە ئەوکاتانە دایکم تا بەیانی دەینالاندو بەهاوارو ناڵەوە فرمێسکی دەڕشت. بەهیچ شێوەیەك بەرگەی ئەم دەستدرێژییەی نەدەگرت. بەگریانەوە دەیوت:

– خوایەگیان تۆ ئەمانە نابینیت؟ لە هەرکوێی وەرەو ڕزگارمان بکە... بێچارە بووین، زۆر لاوازین... کەسێکمان نییە کە دەستمان بگرێتو یارمەتیمان بدات...

بەم شێوەیە دەینالاندو خۆی بەدارو دیواردا دەکێشا...

دایکم لەو بارودۆخە سەختو پڕ ئازارەدا چەندین ڕۆژیش برسی بووە... خۆی ئاوی خواردووەتەوەو وردە نانیشی دەرخواردی من داوە...

خەوێکی زۆر سەیر :

پێم وابێت دایکم لەیەکێك لەو شەوانەدا پیاوێکی زۆر پاك و نوورانی لەخەویدا بینیوە... پیاوەکە پێی وتووە:

– کچم، خەمت نەبێت، تۆ تەنیا نیت... خوای گەورە هیچ بەندەیەکی خۆی بەتەنیا بەجێ ناهێڵێت، ئارام بگرە... پشت بەخوا دەستێکی سۆزو میهرەبانی بۆ تۆش ڕادەکێشێت...

بۆ ڕۆژی دواتر کەسێك لەدەرگایماڵەکەمانی داوە... دایکم کە دەرگاکەی کردووەتەوە بینیویەتی هەر هەمان ئەو پیاوەیە کە لەخەوەکەیدا بینیویەتی! زۆر حەپەساوە... چۆن حەپەسانێك...! خەریك بووە لەتاودا ببورێتەوە.. پیاوەکە ژنێکی زۆر پاك و نوورانیشی لەگەڵدا بووە...

ئەو پیاوە پیرۆزە هەمان قسەکانی نێو خەونەکەی دایکمی دووبارە کردووەتەوە.

وتوویەتی: کچم، خەفەت مەخۆ، خەمت نەبێت ... خوای گەورە هەمیشە لایەنگری بێکەسانو ستەملێکراوانە... ئەو مرۆڤە خراپانەی کە خاوەنی ڕۆحێکی نەمرووت ناسان، ئەوانەی کە خراپەیان بەرامبەر بە تۆ کرد، هیچ پەیوەندییەکیان بە ئیسلامو موسولمانێتییەوە نییە. تەنها بە ناو موسولمانن‌و هیچی تر... ئەوانە هەر زوو بەسزای خۆیان دەگەن. خوای گەورە هیچ بەندەیەکی ستەملێکراو بەجێ ناهێڵێت.

پاشان زەرفێکی داوە بەدایکم.

دایکم وتوویەتی: ئێوە کێن؟

ئەو پیاوە نوورانیەش وتوویەتی: بەندەیەکی خوام، من مەلای ئەم گەڕەکەم، ئەمەش خێزانمە، بەڵام ئاممان لای هیچ کەس نەڵێیت کە ئێمە سەردانی ئێوەمان کردووە. ئێمە هەوڵ دەدەین ناو بەناو سەردانتان بکەین. بەمە دەتوانن پێویستییەکانی ئێستاتان دەستەبەر بکەن.

ئەو دوو مرۆڤەی کە وەکو خەیاڵێك هاتوون، هەروەکو خەیاڵیش لەبەرچاو ون بوون.

دایکم لەبەرامبەر ئەم بارودۆخە پڕ نهێنییەدا سەری سوڕماوەو لەهەمان کاتیشدا ئەو دیدو بۆچوونە سلبی و خراپەی کە بەرامبەر موسولمانان هەیبووە گۆڕاوە.

دایکم کە زەرفەکەی کردووەتەوە بینیویەتی بڕێك پارەیە... بەو پارەیە پێویستییەکانی کڕیوەو کرێ کەڵەکە بووەکەی خانووەکەشی داوە، بەڵام چیتر نەیتوانیوە بچێتە دەرەوە. هەرچەندە بێتاوانیش بووە، بەڵام نەیتوانیوە سەیری دەمو چاوی کەس بکات. چونکە خەڵکی گەڕەکەکە وەکو ئافرەتێکی لەش فرۆش سەیریان کردووە.

پاش ئەم ڕووداوە دایکم باری دەروونی بەتەواوی تێکچووە، بەجۆرێك کە زوو زوو بووراوەتەوەو لەهۆش خۆی چووە. کە دواتریش ئەم دۆخەی هەر بەردەوام بووەو تابێت زیادی کردووە. منیش ئەو ماوەیەم زۆر باش لەبیرە...

تۆڵەیەکی لەو جۆرە :

هەموو شتێك دوای هاتنی ئەو پیاوە نوورانیە ڕووی داوە... ماوەیەکی زۆر بەسەر ڕووداوەکەدا تێپەڕیوە..

خاوەنی بیرەخانەکە کە لەگەڵ چەند پیاوێکیدا هەڵیکوتایە سەر ماڵمان تووشی ڕووداوی هاتووچۆ بووەو کەوتووەتە ژێر ئۆتۆمبیلەکەیەوە، بەوهۆیەوە تووشی ئیفلیجی بووە... لەو ماوە دوورو درێژەی کە لەسەر جێگا کەوتووە چەندین جار هەواڵی بۆ دایکم ناردووەو داوای گەردن ئازادی کردووە...

ئەگەر دایکیشم گەردنی ئازاد بکردایە، ئایا خوای گەورە لێی خۆش دەبوو؟ ئەی ئەو دڵە بریندارەی دایکم سارێژ دەبوو؟ دایکم گەردنی ئازاد کردووە... بەڵام ئەو چەندین ساڵ لەسەر جێگا کەوتووە، سەرو بنی خۆی پیس کردووەو، نەمردووە، بێگومان خوای گەورە ئەو ستەمکارەی هێشتووەتەوە، تا ببێت بە پەندو ئامۆژگاری.. ئەی خوای گەورە... تەنها خۆت خاوەن تواناو دەسەڵاتی ڕەهایت. هەڵبەت تۆڵە سەندنەوەی خوای گەورە وەکو تۆڵە سەندنەوەی مرۆڤەکان نییە، کە سەندنیەوە بەتەواوی دەیسێنێتەوە.

یارمەتیدانی مامۆستاو مەلای بەڕێزی گەڕەکەکەو بەسزا گەیشتنی ئەو پیاوە خراپەی کە ئابڕوو ناموسی دایکمی لەکەدار کرد، کاریگەرییەکی زۆر

قولێـان لەسـەر دایکـم بـەجێ هێشـتووە. ئـەو ڕووداوە پڕنهێنییانـە ڕق و تووڕەیی دایکمیان بەرامبەر بەموسوڵمانان سڕیوەتەوەو نەهێشتووە.

دایکم خەریك بوو وردە وردە بەرەو باشی دەچوو، لەکاتێکدا کە زۆرێك لەشتەکان خەریك بوون دەکەوتنە سەر باری ئاسایی خۆیان، دیسانەوە بەڵاو نەگبەتی ڕوویان تێکردینەوە... من ئەوکاتە تەمەنم چوار ساڵ بوو. ڕووداوەکانم زۆر بەباشی بیر دێتەوە.

تەنها پشتیوانێکمان هەبوو لەو شوێنەی کە لێی دەژیاین، ئەوانیش مەلای بەڕێزو خێزانەکەی بوون...

ئەوەندەمان یارمەتی لەو دوو مرۆڤە بەڕێزەوە پێدەگەیشت کە هەرگیز لە باسکردن نایەت... وەکو ئەندامی خێزانەکەی خۆیان یارمەتییان دەداین و دەیان پاراستین، لەهەموو کێشەیەکماندا بەهانامانەوە دەهاتن، بەڵام بەجۆرێك کە نەیاندەهێشت هیچ کەس بیانبینێت و پێیان بزانێت... هەرچەندە مامۆستاو خێزانەکەی زۆر بەوریایی و خۆپارێزییەوە مامەڵەیان دەکرد، بەڵام بەداخەوە ئەو ناو زڕانەی دایکم و ناو دەرکردنی بە "ژنە خراپەکە" کاری لەچارەنوسی مامۆستای بەڕێزیش کردبوو.

لەبەرئەوەی مامۆستای مزگەوتەکە زوو زوو دەهاتە ماڵمان و دەڕۆی، لەگەڕەکەکەدا وا دەنگی دابویەوە. گوایە مامۆستا لەبەر دایکم هاتوچۆی کردوین... بوختانێکی لەو جۆرە.. دۆستێکی پەروەردگاریان بە بوختانێکی لەو جۆرە لەکەدار کرد. سەرەڕای ئەوەی پیاوەکە زاتێك بوو وەکو وەلی.

چەند گوناهە مامۆستایان نەفی کردو لەوێ دووریان خستەوە... دایکم زۆر بەوە بێتاقەت بوو بوو. چەندین ڕۆژ گریا، دەیوت: ئەمانە چین بەسەرماندا دێن؟...

ئـەو کەسـانەی کـە دیـوی نـاوەوەی ڕووداوەکـەیان نـەدەزانی، وایـان دەزانی مامۆستا بە نیەتێکی خراپ هاتوچۆی دایکمی کردووە، لەبەر ئـەو هۆیە، زۆر خراپەکاریان کرد بەرامبـەر ئـەو دۆسـتەی پـەروەردگار کـە وەك ئەولیا بوو، لەبەردەمی خەڵکیدا بچووکیان کردەوە. ئـەو مرۆڤـە بـەڕێزە، بەشداری هەموو فیداکاریەکی دەکرد بۆ یارمەتیدانی بەندەیەکی خـوا کـە بەتەنهاو بێچارە مابویەوە بەخۆشەویستی و مەرحەمەتەوە، بووە قوربانی بوختانێکی زۆر ناشیرین.

مامۆستای دامـاو کـەوتبووە حاڵـەتێکی ئەوەنـدە نارەحەتـەوە شـەوێك ماڵەکەی بارکردبوو ڕۆیشتبوو.

دوای ئەوەی مامۆستا ڕۆیشت، ئارامی ئێمەش سەرتاپا تێکچوو. لـەتاو ئەوەی کە دەمانوت لەوانەیە هـەر هێرشـێك بکرێتـە سـەر دایکم، تەنانـەت بەڕۆژیشـا دەرگاکـەمان کلیـل دەداو بـەو جـۆرە دادەنیشـتین. ئێسـتا بیردەکەمەوە چەند حاڵێکی قورسە.

بیربکەنەوە... ژنێکی گەنج، بەتەنها، لەسەرو ئەوەش لەگەڵ منـداڵێکی بچووکدا... بـەجیا لـەوەش دینـی جیـاواز... مەملەکەتەکـەی جیـاواز... ئەوەی کە وای لێکردبوو لەوێدا بمێنێتـەوەو ئـەو هێـزەی وایلێکردبـوو کـە ملکەچ بکات بەرامبەر ئەم بارودۆخە تەحەمولنەکراوانە، ئەو عەشـقەی بـوو کە هەیبوو بەرامبەر بـاوکم و ویسـتی بـە تـەنها جـێ نەهێشـتنی بـوو. ئـەم خۆشەویستییە چەند پەیوەندییەکی بێوێنەی دروستکردووە کە بۆ ئـەوەی ئەو خاکە جێنەهێڵێ کە باوکمی تێدایـە، خەریکـە تەحـەمولی ئەشـکەنجەی وەحشیەکان دەکات.

وابیری دەکردەوە کە ئەگەر ئـەو خاکـە بـەجێبهێڵێت ئیهانـەی بـاوکمی کردووە. هەرچەندە هەرکاتێك بیویستایە دەیتـوانی تورکیـا بـەجێبهێڵێت و

بگەڕێتـــەوە ئیســـرائیل، دەیتـــوانی ڕزگـــاری ببێـــت لـــەو ڕووداوە بـــێ بەرەکەتانـەی کـە ژیـانی گۆڕیبـوو بـۆ دۆزەخ. بـەڵام بـەهۆی ئـەو عەشـقە گەورەیـەی کـە خـەڵکانی ئـەو ڕۆژگـارە زۆر بـە قـورس تێیدەگـەن ئەمـەی نەکرد. باوەشی کرد بەو خاکەی بـاوکمی تێـدا ڕاکشـابوو، برسـێتی ڕۆحـی لەوێدا کـەم کـردەوەو هێـزی کۆکردەوە بـۆ ئـەو دونیـا بێچـارەیەی. ئـەی دایکی خۆم کە ڕۆژت نەبینیوە:

چۆن خۆت ڕاگرت، چۆن تەحەمولت کـرد، چـۆن لەسـەر پـێ مایتـەوە، بەرامبەر ئەم هەموو ئازارو دڵەڕاوکێ و ناڕەحەتیانە؟

خەڵکی گەڕەکەکە دایان بەسەر ماڵەکەماندا :

ئازارەکانمـان تـەواو نـەدەبوون، زریانـەکانی فەلاکـەت بەسـەرمانەوە نەدەگیرسـایەوە، بیرکردنـەوەی بێزاریمـان تـا بێـت زیـاتر لـە تاریکـایی بێکۆتادا دەناشت.

فەلاکەتی سەرەکی کە هەموو نەهامەتیەکانمانی لەدواوە جێهێشت نزیک نەبوویـەوە. هـەم فەلاکـەتێك کـە بـە شـێوەیەك خوێنمـانی دەبەسـت، مێشکمانی تێك دەدا..

خەڵکی بێ ویژدان و لەخوا نەترسەکانی گەڕەکەکەمان بـەردەوام بـوون لە زیادکردنی بوختانەکان دەربارەی دایکم. گوایە دایکم بووە بە ئافرەتێك ژیان و نامووسی بە پارە دەفرۆشێت.

ئاخ! بەس دایکمتان بناسیایە، وەکو موسوڵمانێکی موخلیص، ژیانێکی زۆر پاکی بەسەر دەبرد. خاوەنی بیرکردنەوەی پرشـنگداربوو... هـەرگیزاو هـەرگیز خـودی خـۆی پـیس نـەکرد. بـەڵام وەرەو ببینـە ئـەم تـەنهایی و

بێکەسیەی ئیشتیهای ئەم گورگە برسیانەی زیادکردو بووە هۆکاری ئەوەی سەردەرکەن لە ڕێگایەکی بەم جۆرە.

لەکۆتاییدا هەندێك لە خەڵکی گەڕەکەکە کە نیەتیان پیس بوو دایان بەسەر ماڵەکەماندا. هەموو کەلوپەلەکانمانیان تێکوپێکدا.

بە قژ دایکی داوامیان گرت و ڕاپاندەکێشا. چەند خراپەیان کرد... چەند ئەشکەنجەی تەحەمول نەکراویان داین. چیان کرد خوایە گیان، چی چی... تەنانەت بیرکردنەوە لەو دیمەنانە پشکۆیەك هەڵدەداتە ناخمەوەو ئاگر لەناخم بەردەدات.

دایکم نەیتوانی زیاتر تەحەمولی ئەم پەلامارە بێوێژدانانەو ئەم بێ ئەخلاقیانەو ئەم پەلامارە لە ئینسان بەدەریانە بکات، بورایەوەو کەوتە سەر زەوی... هەموو لایەکی لەناو خوێندا بوو. من بە هاوار هاوار کەوتم بەسەر دایکمدا. بەو دڵە منداڵانەیەمەوە لەترسا لەرزە لەرز دەلەرزیم و نەمدەزانی چی بکەم. وام دەزانی ئەو مردووە.

ئامان پەروەردگارم کە بیری ئەو فەلاکەتەم دەکەوێتەوە ئێستەش لەرز دام دەگرێ و ناخم دادەڕمێنێ.

مرۆڤەکان چەندە بێ بەزەیی و چەندە بێڕەحمن بەو جۆرە.. بە تەنها بوختانێکی بێ بنەماو بەبێ لێکۆڵینەوەو پرسیارکردن چۆن ئەمە دەکەن؟ شتێك نیە باوەڕیشی پێ بکرێت.

پۆلیس هاتنە ماڵەکەمان و دایکی داماومیان لەژێر دەستی گەڕەکەکە دەرهێنا. وانەبوایە لەوێدا دایکمیان دوور لە هیچ یاسایەك دەکوشت.

دایکم ڕێك وەکو قوربانیەك بوو. سەری بریندار بوو بوو، دەستەکانی پارچە پارچە بوو بوون، شوێنێك لەلەشیدا نەمابوو کە زەربەی

بەرنەکەوتبێت. لە لێوە تەقیوەکانیشی و ددانە شکاوەکانیەوە خوێن دەچۆڕاو بە چەناگەیدا نەدەوەستاو دەهاتە خوارەوە.

یەکێك لە پۆلیسەکان خۆی نەگرت، دەستی کرد بە قسە وتن بە خەڵکی گەڕەکەکە: هاواری کردو وتی: ئێوە چ جۆرە موسوڵمانێکن. ئەگەر کەسێك تاوانباریش بێت ئێوە ناتوانن سزای بدەن. ئەم ئیشە تایبەتە بە دەوڵەت. گەورەترین تاوان ئێوە ئەنجامی دەدەن. هەندێك کەسی نیەت پیس ئێوە هان دەدەن، ئێوەش دێن ئەم مرۆڤە گوناحانە، بیرتان نەچێت دادگای خوای گەورە هەیە.

هەموو ئەم کەسانەی کە لەناو ئەم قەرەباڵغییەدان هەر لە ژیانیدا دەبێت باجی ئەوەی کردویەتی بیداتەوە.

پۆلیسەکان ئێمەیان هەڵگرت، بردیانین بۆ سجن.. ئیتر ئێمە نەماندەتوانی لەو خانوەدا بمێنینەوە. ئێمەش ئەمەمان دەزانی، پۆلیسەکانیش دەیانزانی و خەڵکی گەڕەکەکەش...

پۆلیسەکان، بۆ ئەوەی ڕووبەڕووی کێشەیەکی لەمە گەورەتر نەبنەوە ئێمەیان سواری پاسێك کردوو ناردیانین.

بەشی دووەم

دایك و كچ لەناوەڕاستی ڕێگەدا جێهێڵرابووین

پوختەی ئەم بەشە

دوای مردنی باوكم، كەسی زۆر جوان و خاوەن پایە بەردەوام خوازبێنیان لەدایكم دەكرد بۆ هاوسەرگیری.

بەڵام ئەو لەبەر ئەو خۆشەویستییەی كە بۆ باوكم هەیبوو، دانی بەخۆیدا دەگرت.. بەڵام ئێمە ئیتر لەم شارە دەردەكراین، باشە دەبوو بچینە لای كێ؟ كێمان هەبوو بمانگرێتە خۆی؟

نەماندەزانی بۆ کوێ دەڕۆین

دایکم هەموو گیانی برین بوو و، منیش هێشتا لەشۆکی ئەو ڕووداوانەدا بووم کە بەسەرماندا هاتبوون! بە جانتایەکی دەستمانەوە کەوتینەڕێ.

بۆ کوێ دەڕۆین؟ لەلای کێ دەمێنینەوە، نازانین... بەپەلە ئەو شارەمان بەجێ هێشت بەلام بۆ کوێ؟

لەوپەڕی بێچارەییداین، کاتێك پاسەکە لە وێستگە داماندەبەزێنێت چیمان لێ بەسەردێت؟! بۆلای کێ دەڕۆین؟!

دایکی بێ چارەم بەردەوام فرمێسکی دەڕشت، چونکە دەیزانی هیچ ڕێگایەکی دەربازبوون لەم حاڵەتە نیە.

– یارمەتیمان بدە خوایەگیان، زۆر بێچارە ماوین، جگە لە تۆ هیچ کەسمان نییە.

یان بەڕێزەوە بمانژێنە، یان مردنێکی شەرەفمەندانەمان پێ ببەخشە، ڕەنگە زیاد لە دە جار گوێم لەم دوعایە بووبێت کە دایکم دەیخوێند.

خۆرکەوت و پاسەکە لەشوێنێك وەستا، من زۆرم برسی بوو، بەلام گیرفانمان فلسی تیانەبوو تا خواردنی پێ بکڕین. هاوارم دەکرد "من برسیمە" بێ هەواڵ لەبێ پارەیی و نەبوونی... دایکی بێ چارەم دەیوت:

– کچم دوای کەمێکی تر ئەم سەفەرە تەواو دەبێت، ئەوکات خۆمان تێر دەکەین.

دایکم دەیویست بەم قسانە سەرقاڵم بکات، فرمێسك بەچاوەکانیدا بێ وەستان دەهاتنە خوارەوە.

لەبەرامبەر هاواری "برسیمە" "برسیمە" ی مندا، خاتونێکی بەتەمەن هاتە تەنیشت دایکمەوە کە بەهۆی منەوە هەراسان بوو.. بە میهرەبانیەوە دەستی هێنا بەسەرمداو وتی:

—ئەم کچە جوانە بۆچی دەگری؟

پێش ئەوەی دایکم وەڵام بداتەوە، من وتم:

—برسیمە... کەچی دایکم سەموونم بۆ ناکڕێت.

ئەو هەڵسوکەوتە بەریئانەیەی من کاری کردە سەر خانمە بەتەمەنەکە باوەشی پیاکردمو ماچی کردمو یەکسەر لەناو عەلاگەکەی دەستی دا بۆرەکێکی دەرهێناو دایە دەستم، هەرچەندە دایکم ویستی بەرهەڵستی بکات، بەڵام خانمەکە نەیهێشت.. وتی:

— ئەمانە منداڵن، منداڵ هەروایە هەموو دەقەیەك برسی دەبێت... ئەمەی وتو بۆرەکێکیشی دا بەدایکم و وتی:

—فەرموو، باوەڕ بکە بە دەستەکانی خۆم دروستم کردووە، تامێکی بکە بزانە چۆن دەرچووە؟!

زۆرم پێ خۆش بوو کاتێك بینیم دایکیشم وەری گرت، هیچ نەبێ ئەویش سکی خۆی پێ تێر دەکرد، بەڵام بینیم دایکی بێچارەم بەهێواشی گازێکی بچوکی لەبۆرەکەکە گرتو پارچەکەی تری خستە ناو جانتاکەی دەستیەوە، دڵی دایك وایە... ئەو زیاتر بیری لە من دەکردەوە وەك لەبرسێتی خۆی...

دایکم و خانمە بەتەمەنەکە بەسەر پێوە خۆیان بەیەکتر ناساند، ئەو بۆ ئەو شارەی کە ئێمە بۆی هاتبووین، بۆ زیارەتی خزمێکیان هاتبوو بەنیاز بوو دووبارە بگەڕێتەوە شوێنەکەی خۆی.

ئەو مێردەکەی لەتەمەنی زۆر گەنجێتییەوە لەدەست دابوو، دواتریش شووی نەکردبووەوە، تەنها کچێکی هەبوو ئەویش لە شوێنێك پزیشك بوو...

ئەم خانمە بەتەمەنە دەوڵەمەند بوو، بەڵام بەتەنیا دەژیا.

دایکیشم باسی خۆی کرد، بەڵام لە ترسی قسەو قسەڵۆك نەیوت کە دەرکراوین: تەنها باسی ئەوەی کرد کە مێردەکەی مردووەو لەگەڵ کچەکەیدا دەژی‌و بۆ دۆزینەوەی کار هاتوەتە ئێرە.

خانمەکە وەك ئەوەی شتێکی دۆزیبێتەوە کە ساڵانێك بەدوایدا گەڕاوە وتی:

—ئەی خوایە چەند ڕێکەوتێکی جوانە... بەخۆشییەکەوە هاواری کرد، خوا ئاگادارە یەکەم جار کە ئێوەم بینی چوونە دڵمەوە، منیش بۆ هاوڕێیەك دەگەڕام، هەرچەندە کچەکەم زۆر حەز دەکات بڕۆم بۆ لای، بەڵام من نامەوێت ببمە ئەرك بۆی، هەندێك خزمەتکاریشم هێنایە لای خۆم، بەڵام ئەوانیش بێ وەفا دەرچوون. سەیرکە تۆش خاوەن منداڵێکی بچوکی: هاوسەرەکەشت لەدەستداوە، ئەگەر دەتەوێت وەرە لای من پێکەوە ژیان بەسەر دەبەین.

ئەی خوایە گیان!! ئەی پەروەدگاری باڵادەست!! ئەمە چ مژدەیەکی گەورەیە، ئەمە موعجیزەیە، وەك چاکبوونەوەی نەخۆشێك کە لەسەرەمەرگدایە، یان وەك ڕزگاربوونی کەسێك کە خەریکە لە برسێتی و تینوێتیدا دەمرێت... پێم وایە ڕزگارکردنی پەروەردگار بۆ بەندە بێ

تـاوان‌و بـێ گوناهەکانـەو لـەم ڕووداوانـەش جـوانتر دەسـت ناکـەوێت بـۆ پێناسەکردنیان، چەند ڕووداوگەلێکی پڕ لـە نهێنین.. پـڕ لـە عیبرەت کـە مرۆڤەکان سەراسیمە دەکەن.

ئای دایەگیان ئای... خەریك بوو لەخۆشیدا دەفڕی... دایکم لـەنێو بـێ چـارەییەکی ئەوەنـدە گـەورەدابوو، تـەکلیفێکی لـەو جـۆرە و لـەم کاتـەدا بەخششێکی زۆر دیاری پەروەردگار بوو.

دایکم نەیتوانی بەرگەی ئـەم خۆشـییە بگـرێ، بۆیـە لـە شـوێنی خـۆی دانیشت‌و دەستەکانی گرت بە دەم‌و چاویەوەو دەستی بە گریان کرد.

وای لەو فرمێسکانە.. دایکم تا ئـەو سـاتەش فرمێسـکی زۆری ڕشـتبوو بەڵام ئەمەیان لـەوانی دی زۆر جیـاوازتر، ئـەم جارەیـان لـەو چـاوانەی کـە جیاوازتر لە ڕۆژانی دی دەیـانڕوانی فرمێسـکی شـادی دەهاتنـە خـوارەوە. کەسێك لەمانە تێدەگات کە خۆی ئـەو ئـازارەی چەشـتبێت. دایکـم کـە بـە ئـاگری ئـەو هـەموو نائومێدییـەوە سـووتابوو، وەك ئـەوەی دەسـتێکی ئەفسـوناوی بەرکـەوتبێت لـە ناکـاو ژیایـەوە، لێـوە وشـکهەڵاتوەکانی پاراوبوونەوەو چاوەکانی گەشانەوە.

بۆ یەکەمجار ئومێدێك سەری هەڵدا :

دایکـم خـۆی وەك مەسـیحییەك نەناسـاندبوو، بـۆ بـەرەنگار بونـەوەی پێشینە بڕیاری خەڵکیش هەم ناوی من‌و هەم ناوی خۆشی گـۆڕی... نـاوی دایکم بوو بە مەریەم ناوی منیش بە (جانان)...

چیتر ناچاربووین لەم کۆمەڵگەیدا بە پێناسی موسوڵمانیەوە بژین.

بەڵام دایکم نە مەسیحییەکی تەواو نە یەهودیـەکی تـەواو بـوو، بـەهۆی باوکمەوە هەستێکی قووڵی سەبارەت بـە موسـوڵمانێتی هـەبوو، ئەگەرچـی

ئـەو ڕووداوانـەی بەسـەرماندا هـات دایکمـی لـە موسـوڵمانێتی سـارد کردبێتیشـەوە، عەشـق و خۆشەویسـتی بـاوکم هەمیشـە پێداگری دەکـرد هەرچەندە بەموسوڵمانیش ناسرابووین، بەڵام دایکم ناوبەناو باسـی دینـی مەسیحی بۆ دەکردم، منـیش لەمنداڵیـەوە بەسـۆزی مەسـیحییەوە گـەورە بـووم، بـەڵام دژی موسـوڵمانێتیش قسـەمان نـەدەکرد... ئـەو پـوورە (نورەفشان)ەی ئێمەی گرتبووە خـۆی خـانمێکی دینـداربوو زۆر بـاش بـوو لەگەڵماندا، وەك منداڵی خۆی مامەڵەی لەگەڵ دەکردین.

دایکم لەدوای لەدەستدانی باوکم بۆیەکەم جار کەوتبووە ئیسراحەتێکی لەو جۆرەوە، ماڵەکـەشمان ئیشـێکی وای نـەبوو، خـاوێن کردنـەوەی مـاڵ، خواردن، کۆمەڵێك پێویستی ماڵ کە ڕۆژانە دەبوایە بیان کڕین، بەواتایەکی تر ئێمە تەنها هاوڕێیەتی خانمە بەتەمەنەکەمان دەکرد.

جەژنی دایکم:

پـوورە (نورەفشـان) ژیـانێکی مـاددیو مەعنـەوی پـێ بەخشـی بـووین نزیکەی دووساڵ لەماڵیاندا ماینەوە، تەمەنی من بووبووە شـەش سـاڵ ئـەو دووساڵە خۆشترینو بەختەوەرترین ساڵی ژیانم بوون.

پوورە (نورەفشان) وەك چاوی خۆی دەی پاراستین، ژیانێکی تری پێ بەخشی بووینو وەك منداڵی خۆی چاودێری دەکردین. ئێمە چیتر لە ئازارو نەهامـەتی کـە دوورکەوتبووینـەوە. پێشـینە بڕیـاری دایکـم سـەبارەت بەموسـوڵمانان بەتـەواوی نـەمابوو، پـوورە (نورەفشـان) خـانمێکی زۆر دینـداربوو، هـەم بـەهۆی هەڵسـوکەوتەکانیەوە هـەم بـەهۆی قسـەکانیەوە بووبووە موسوڵمانێکی نموونەییو ئەمـەش کاریگـەری زۆری لەسـەر دایکـم هەبوو.

–دایکم دەیوت ..ئاه خۆزگە هەموو موسوڵمانێك وەك ئەم خانمە وابوایە، ئەوکاتە هیچ ستەم و خراپەیەك لە دونیادا نەدەما.

لەلایەکی تریشەوە پوورە (نورەفشان) دراوسێیەکی فریشتە ئاسای هەبوو ناوی خاتوو (ئەلیف) بوو، ئەو مرۆڤێکی زۆر تێگەیشتوو بوو هەرچەندە تەمەنی لە پوورە (نورەفشان)یش کەمتربوو، بەڵام کاتێك دەهاتە لامان پوورە (نورەفشان) زۆر ڕێزی لێ دەگرت، لەگەڵ ئەوەی (ئەلیف) خاتوون تەمەنیشی بچووك بوو، بەڵام زانست و زانیاری زۆری پێ بوو. هەموو ڕۆژانی هەینییەك دەهات بۆماڵمان لەگەڵ پوورە (نورەفشان) قورئانیان دەخوێندو بابەتی دینی زۆر خۆشیان باس دەکرد، ئەو دانیشتنانە کاریگەرییەکی زۆریان هەبوو لەسەر دایکم، هەربۆیە بەبێ ئارامییەوە چاوەڕوانی ڕۆژانی هەینیو ئەو دانیشتنانەی دەکرد، چونکە سوودێکی زۆری لێ دەبینیو لەو ڕۆژەدا فرمێسکی شادی لەچاوانی دەهاتە خوارەوە.

دایکم لەو ڕۆژانەدا خەونێکی بەباوکمەوە بینیبوو.

باوکم لەخەونیدا وتبووی – من بەئاسوودەییەکی زۆرەوە چاودێری ئێوە دەکەم مەراقی تۆ بۆ موسوڵمانێتی منی زۆر دڵخۆش کردووە، ئەگەر بەموسوڵمانی بۆلای من بگەڕێیتەوە وەك ئەوە وایە گەورەترین دیاریت بە من بەخشی بێت، تەمەن زۆر کورتە، پێش ئەوەی تەمەنت کۆتایی بێت موسوڵمان ببە.

ببە بە موسوڵمان تا منیش لێرە ئاسوودەبم، کچەکەشمان فێری ئیسلامەتی بکە، بۆ ئەوەی کە گەورەبوو بەڕێگەی هەڵەدا نەڕوات دایکم کاتێك بەخەبەرهات ماوەیەك لەشۆکی خەونەکەیدا مابووەوە هەرچەند ئەو

ژینگە ڕۆحانیەی ماڵەوەش دایکمی هەنگاو بەهەنگاو زیاتر لەموسوڵمانێتی نزیکتر دەکردەوە.

پوورە (نورەفشان) و (ئەلیف) خاتوونیش نەیاندەزانی کە ئێمە لەسەر دینێکی ترین ئەوان ئێمەیان بە موسوڵمان دەزانی.

هەرگیز ئەو بەیانیەم لەبیرناچێتەوە.

هەردووکمان خۆمان شت و، جلی خاوێنمان لەبەرکرد و بەرماڵمان داخست و، بۆ یەکەمجار ڕوومان کردە پەروەردگار و دەستی شەهادەت و پاڕانەوەمان بەرزکردەوە.

دایکم وتی:

-کچم ئێمە دەبینە موسوڵمان، باوکت ئەمەی دەوێت، باوکت ئێمە دەبینێتو دەزانێت چی دەکەین، ئەگەر ئێمە موسوڵمان ببین باوکت زۆر دڵخۆش دەبێت.

دایکم لەبەرامبەر باوکمدا ئەوەندە هەستێکی بەهێز و هۆگریەکی سەرسوڕهێنەری هەبوو، هەرگیز ناتوانم باسی بکەم. کاتێك ناوی باوکم بهاتایە، لەچاوە جوانەکانیەوە هۆن هۆن فرمێسك بەسەر ڕوومەتیدا دەهاتنە خوارێ.

کچ و دایك پێکەوە لە هەمان جۆشو خرۆشدا و بەکوڵ بۆ شەهادەتهێنان چۆکمان دادابوو، دایکم وتی:

-کچی خۆم بەهیچ کەس مەڵێ کە ئێمە موسوڵمان بووین، چونکە هەموو وا دەزانن ئێمە موسوڵمانین.

دەستەکانمان بەرز کردبووەوە، دایکم دەیوت و من دووبارەم دەکردەوە لەبەردەم سوڵتانو خودای کائینات، لەبەردەم خۆشەویستی مەخلوقاتدا شەهادەتمان هێنا.

دایکم بەگریانەوە چووە سوجدەوەو بەسەعات دەپاڕایەوە

-خوایە گیان... تاکۆتایی تەمەنمان لەخۆتمان دوور مەخـەرەوە دایکـم لەناخەوە بوویووە موسوڵمان.. دەیوت:

-کچم ئەمە جەژنی من بوو، من لەبەر ئەوەی بـاوکتم دڵخـۆش کـرد زۆر ئاسـوودەم، لەبـەر ئـەوەی بەموسـوڵمانێتیش دەگەڕێمـەوە لای باوکـت، دڵخۆشیەکەم بێ سنوورە...

ئای لەو جۆرە عەشقانە... ئای لەو جۆرە وابەستەییانە، ئەم عیشقە بۆ دونیا، بۆ پارە، بۆ ئارەزووەکانی تر نییە، هەروەها خۆشویستنی جەستەو باڵاو سەرسام بوون بە ڕووکەشیش نییە.

ئەمە عەشقی ڕاستەقینەیە، ئەمە عاشق بوونە بەڕۆح بە کەسێتی..

ئەمە بەیەکگەیشتنی دوو جەستەو، تێکەڵ بوونی دوو ڕۆحو داگیرسانی دوو دڵە وەك چرایەك... ئێستا کوا عەشقی لەو جۆرە ماوە!!!

شەرم دەکەم کاتێك دوو کەس دەبینم کە عەشقەکەیان بـەیانی دەسـت پێ دەکاتو ئێوارە کۆتایی پـێ دێـت، بەلامـەوە سـەیرە کاتێـك دەبیسـتم لەسـاڵێکدا دووکـەس هاوسـەرگیرییان کـردووەو لەهـەمان سـاڵدا هاوسـەرگیرییەکەیان تێکچـووە. ئەمانـە عەشـق نـین ئەمانـە یارییـەکانی مەصڵەحەتن... ئەمانە داوەکانی نەفسن..

دایکـم بەئاسـوودەییەکی زۆر گەیشـتبوو، نوێـژەکانی لەسـەرەتاوە تـا کۆتایی بەخشوعێکی زۆرەوە دەکردن.

بەماوەیـەکی کـەم فێـری خوێندنـەوەی قورئـان بـوو، هـەموو شـەوێك سورەتی (یس)ی بۆ باوکم دەخوێند ئینجا دەنووست.

بەشی سێیەم

ڕۆژە سەختەکان چاومرێیان دەکردین

پوختەی ئەم بەشە

ئەو شنەبا بەهارییەی لە دڵماندا دەشنایەوە، گۆڕا بە گەردەلوول و زریانی بەفر. ڕۆژە سەختەکان هاتن و جێیان گرتنەوە.

دڵخۆشیەکەمان زۆری نەخایاند

بەداخەوە ئەو ڕۆژانەی کە بۆ یەکەم جار تیایاندا هاتبووینەوە سەر خۆمان و لەشوێنێکی باش ئۆقرەمان گرتبوو و بۆ یەکەم جار بەتێری لەسەر سفرە هەڵدەساین، زۆریان نەخایاند پووره (نورەفشان) نەخۆش کەوت، کچەکەی هاتو لەگەڵ خۆی بردی بۆ ماوەیەکی زۆر چارەسەی وەرگرت، بەڵام بەداخەوە نەخۆشییەکەی بەردەوام بوو، وەفاتی ئەو واتای سەروژێربوونی ژیانی ئێمەبوو، بەمانایەکی تر گەڕانەوەمان بوو بۆ خاڵی سەرەتا، هەموو ئەو خۆشیانەی لە ماوەی ئەو دووساڵەدا بینیومانە دەبوونە خەیاڵ لەبەرئەوە دایکم شەووڕۆژ دوعای دەکردو دەپاڕایەوە.

نەخۆشیەکەی پووره (نورەفشان) تادەهات خراپتردەبوو، تەنانەت بۆ دەقیقەیەکیش بەجێمان نەدەهێشت، خاتوو ئەلیفی دراوسێیشی لەگەڵماندابوو.

ئەو ڕۆژەم زۆر جوان لەیادە، شەوی پێنج شەممە لەسەر هەینی بوو، پووره ئەلیفو دایکم لەلای بوون، منیش بەترسەوە لەو ناوە دەسوڕامەوە.. لەجێگەکەی بەرز بویەوە وتی:

بەرزم بکەنەوە، بەرزیان کردەوە

—خێرا بمشۆن.

دایکمو و ئەلیف شۆردیانو هێنایانەوەو لەجێگاکەی خۆیدا پاڵیان خست. دووبارە بەرز بویەوەو لەسەر چۆك دانیشتو وتی:

–قورئانی پیرۆزم بدەنێ:

قورئانەکەی گرت بەدەستیەوەو دەستی بەخوێندەوەی کرد و ئەلیف خاتوونیش لای سەریەوە قورئانی دەخوێند.

لەناکاو قورئانەکەی دەستی داخست. چاوەکانی بڕییە دەرگاکە و زەردەخەنەیەکی شیرین لەسەر دەم‌و چاوی دەرکەوت و وتی:

–ئەوەتا هات.

خاتوو ئەلیف بەگوێیدا چرپاند:

–کێ!!

وتی: پیاوەکەم هاتەوە

هەرچەندە هاوسەرەکەی نورەفشان خاتوون لەشەڕی (کۆرە)دا بەڕەحمەتی خودا چووبوو. هەمیشە باسی دەکرد، باسی حەسرەتی بێ کۆتایی‌و خۆشەویستی نەبڕاوەی ئەوی دەکرد.. لەلایەکی تریشەوە باسی ئەوەی دەکرد کە هاوسەرەکەی چەندە موسوڵمانێکی نموونەیی بووە.

ئەو لەکۆتا هەناسەیداو بۆ سەفەرکردنی لەزستانی دونیا بۆ بەهاری ئاخیرەت ڕۆحیانەتی هاوسەرەکەی هاتبوو بەشوێنیدا.

من ئەو ڕووداوەم بەچاوی خۆم بینی ئەوانەی ناو ژوورەکەش واقیان وڕمابوو.

پوورە نورەفشان دەستی درێژکرد، وەك ئەوەی بڵێ بادەستم بگرێ‌و لەگەڵ خۆی بمبات، پاشان ئاوڕی دایەوەو وتی:

–گەردنم ئازادکەن ئێمە ئیتر ڕێبوارین، دواتریش بەدەنگێك کە هەموو بیستمان شایەتومانی هێنا کۆتا قسەشی ئەمەبوو:

–خوایە گیان ئێمە هەمووومان مولکی تۆین‌و هەر بۆلای تۆش دەگەڕێینەوە، شەرمەزارمان مەکەو بەدیدارتمان شاد بکە.

وەك ئـەوە وابـوو ئـەو خانمـە فريشـتە ئاسـايە بەبەرچـاومەوە بـەرەو بەهەشـت بفـڕێ، وەك ئـەوەی خـەريك بـوو ئـەنجامی چـاكەكانی هـەر لـەم دنيايە وەردەگرت.

ئەوە يەكەمين وانە بوو بۆ ئێمە، لەو ڕاستييە تێگەيشتين بەئيمانـەوە مردنو ڕزگاركردنی ژيانی هەتاهەتايی گەورەترين دەوڵەمەندييە؟! !

لەسەر جێگەكەی پاڵيانخست، چـەناگەو قاچـەكانيان بەسـت سـەرنجم دەدا، خاتوو ئەليف هيچ نەگريا، خاتوونێكی تابلێی خوێن ساردو بەرگـەگر بوو، هەرچی دايكشم بوو بێ وەستان فرمێسكی دەڕشـت. چـونكە مـەرگی پووره نورەفشان لە هەمووان زياتر كاری دەكردە سـەر ئێمـە. بەواتايـەكی تر مردنی ئەو كۆتايی خۆشيەكانمانو سـەرەتای دەسـت پێكردنـەوەی بـێ چارەيیو ئازارەكان بوو.

دووبارە ڕۆژە سەختەكان چاوەڕێمان بوون.

دووبـارە تـرسو دڵـەڕاوكێ باڵيـان بەسـەردا كێشـابوينەوە، دووبـارە ڕووداوە ترسـناكەكان ڕيزيـان بەسـتبوو، ديسـان ڕووداوەكـان بـۆ تاقيكردنەوەی ئێمە خۆيان ئامادە كردبوو.

لە ماڵ دەركراين:

دوای تەواوبوونی پرسەی پووره نورەفشان كچەكەی هات، وتی:

–بەدوای شوێنێكی تردا بگەڕێن چونكە ئـەم ماڵـە دەفرۆشـرێت، چـيتر ناتوانين ئێوە لێرە ڕاگرين.

لەدوای ئەوە دوونيای ئێمە وێران بوو، دەبوايە بـڕۆين بۆكـوێ؟ نـەهيچ كەسێكمان هەبوو تا لای بمێنينەوە نەكارێكيش كە بتوانين بيكەين.

هەرچی منیش بووم دەبوو دوای دوو مانگی تر بچمە قوتابخانە. بەر لەوەی خەیاڵیشی پێوە بکەم تووشی ئەو نەهامەتییە بووین، خوای گەورە هەزار جار لێی ڕازی بێت ئەلیف خاتوون یارمەتی داین لەشوێنێکی کەمێك دوور خانوویەکی سادەمان بەکرێ گرت.

بەیارمەتی ئەلیف خاتوون دووسێ پارچەی کۆنەمان کڕی بۆ ماڵەکە ئەگەرچی سادەش بوو، بەڵام چیتر شوێنێکمان هەبوو بۆ حەوانەوە کاتێکیش دایکم لەلای بەرگ دروویەك کاری دۆزییەوە وەك ئەوە وابوو هەموو دونیا بوبێت بەهی ئێمە.

خاتوو (ئەلیف)یش بەهەمان شێوەی پوورە نورەفشان وازی لێ نەهێنان، بەردەوام سەردانی دەکردین و یارمەتی دەداین و دڵنەوایی دەکردین، جار جاریش هەوڵی دەدا بەپێی توانا پێداویستییەکانمان بۆ دابین بکات، چونکە پوورە نورەفشان وەسیەتی بۆ خاتوو ئەلیف کردبوو.

—ئەوانە ئەمانەتی منن. ئاگات لێیان بێت و بەتەنیا جێیان مەهێڵە.

ئەلیف خاتوونیش خوا لێی ڕازی بێت بە بەردەوامی ئاگای لێمان بوو دەیپاراستین.

خودای مەزن لە تەنیشت بەندە خراپەکانیدا چەندین بەندەی چاکیشی هەیە.

خاتوو ئەلیف هەموو پێداویستییەکی قوتابخانەی بۆ ئامادەکردبووم هەر لەجل و بەرگ و جانتاوە تا کتێب و دەفتەر و پێنوسیش...

دڵخۆشی چوونە قوتابخانە هەموو گیانمی داپۆشیبوو. ئای لە دونیای منداڵی... سەرەڕای ئەو هەموو ناڕەحەتی و چەرمەسەرییە هێشتا خەیاڵەکان پەمەیی و دونیا ڕەنگاو ڕەنگ بوو. خۆزگە گەورەبوون نەدەبوو، خۆشیەکانی منداڵی هیچ کات تەواو نەدەبوو.

هەفتەی یەکەمی چوونە قوتابخانەم بوو.. لە هەوڵی خۆگونجاندندا بووم لەگەڵ قوتابخانەکەم و مامۆستاو هاوڕێکانمدا. بەڵام ئەو ڕووداوانەی بەسەرمدا هاتبوون بەشێوەیەك تووشی ترسنۆکیو شەرم یان کردبووم کە هەموانم بەدوژمن دەبینیو وامدەزانی لە هەر ئانو ساتێکدا دەیانەوێت ئازارم پێ بگەیەنن لەبەر ئەو هۆکارەش هەفتەی یەکەمی قوتابخانە زۆر ناخۆش تێپەڕی.

سێڤگی خاتوون کە مامۆستای سەرەتاییم بوو هەستی بە حاڵی من کردبوو، لەبەر ئەوە لەیەکەم وانەوە زۆر ئاگاداری دەکردمو خۆشی دەویستم و بە (کچە کاڵەکە) بانگی دەکردم، ئەو نزیکییەی مامۆستاکەم زیاتر ئیسراحەتی پێ دام.

ئەو ئێوارەیەبوو... هاتمە ماڵەوە دەبینم دایکم خەریکە دەگری.

–باوەشم پیاکردو پرسیم: چی بووە دایکە؟

منی گوشی بەخۆیەوەو هەنیسکەکانی زیاتر بوو وتی:

–تاقە دۆستێکی ڕاستەقینە کە لەم دونیایەدا هەمان بوو (خاتوو ئەلیف) بوو ئەویشمان لەدەستدا.

–بەترسو مەراقەوە پرسیم: –مردووە؟

وتی: نا کچم، بەڵام یەکێك لە نزیکەکانی هاتو لەگەڵ خۆیدا بردی ئیدی ئەویشمان لەدەستدا.

من دەمزانی ئەوە واتای چیە؟! ئەو هەواڵە بۆ ئێمە کارەساتێکی تربوو، نەبوونی ئەلیف خاتوون، تاکە کەسێك کە لێمان تێدەگەشت و هەموو یارمەتییەکی دەدایەنو لەپێناوماندا فیداکاری دەکرد، واتای دەستپێکردنەوەی ئازارو ناڕەحەتی بوو.

ئـەو هەواڵــە ڕەشــەبایەکی ئەوەنــدە بــەهێزی لــەدونیای منداڵیمــدا هەڵکردبوو. بەبێ چارەییەکەوە لەدایکم پرسی:

–ئەی باشە لەمەودوا چی دەکەین؟

– خوا گەورەیە کچی خۆم

–ئێمە لێرەش وەدەردەنێن وانیە؟!

–إن شاء الله دەرمان ناکەن....

–ئەی ئەگەر کردیان؟

–تۆ خۆت بێتاقەت مەکە فریشتەکەم، ئەگەر لێرەش دەرمان بکەن خانوویەکی تر دەدۆزینەوە.

سەری خستمە سەر ئەژنۆی‌و بۆ کەم کردنەوەی ترس‌و دڵە ڕاوکێکەم دەستی بەسەرمدا دەهێناو هەوڵی هێورکردنەوەی دەدام.

ئـای... دایـەگیان تـۆ چـەند مرۆڤێکـی چـارەڕەش بویـت، تەنانـەت ڕۆژێکیش نەم بینیت بەدڵی خۆت پێ بکەنیت، ئەگەر ئیمان بەڕۆژی دوایـی نەبوایە: ئەگەر مـرۆڤ بـاوەڕی بـەدووبارە بەیـەك گەیشـتنەوەو لـەیادکردنی حەسـرەت نەبوایـە چـۆن دەیتـوانی لـەم دونیایـەدا ژیـان بەسـەر بـەرێت، تەنانەت بیرکردنەوەش لێی ئەستەمەو مێشکی مرۆڤ تەحەمولی ناکات.

ئەوەی لێی دەترساین بەسەرماندا هات:

دوای ڕۆیشتنی خاتوو ئەلیف، خاوەن ماڵەکەمان لێمان ڕاست بوویەوە.

– کرێی ئەم ماڵە ئەلیف دەی دا، بەڵام ئێستا کە ئەو ڕۆیشـتووە ئێـوە ناتوانن پارەی ئەم خـانووە بـدەن، لەبـەر ئـەوە شـوێنێکی تـر بـۆ خۆتـان بدۆزنەوە باشترە، یەك هەفتە مۆڵەتتان هەیە...

دایکم وتی:

—کاری وەهامان لەگەڵ مەکە، کچەکەم تازە دەستی بەدەوام کردووە، هیچ نەبێ بهێڵە ئەم زستانە لێرە بمێنینەوە. دۆزینەوەی خانوو ئێستا زۆر قورسە ئەگەر بیشی دۆزینەوە لە شوێنێکی دوور دەستمان دەکەوێت ئەوکات دەبێت کچەکەم قوتابخانە بگۆڕێت بەستەزمانە تازە خەریکە وردە وردە ڕادێت.

کابرا بەشێوەیەکی ناشیرین وتی:

—ئەی لەکوێ پارەتان دەست دەکەوێت بۆ کرێی خانووەکە؟

—دایکیشم بەشەرمەزارییەوە وتی:

—من ئیش دەکەم پارەکەی پەیدا دەکەم، ڕەنگە جار جار دوابکەوێت بەڵام هەر پەیدای دەکەم، ناهێڵم دوابکەوێت، تکا دەکەم با ئەم زستانەش لێرەبین.

—من دەزانم مووچەی تۆ چەندە خانم.. ڕۆیشتم لەشوێنی کارەکەت پرسیارم کرد، ئەگەر هەموو ئەو پارەیەی کە وەریشی دەگریت بیدەیت هێشتا کرێی خانووەکە دەرناهێنێت، بەتەمای چۆن بەم پارەیە هەم کرێی خانوو بدەیتو هەمماڵیش بەڕێوە ببەیت.

دایکم بەهەموو هێزیەوە دەپاڕایەوە.

—کەمێك پارەی دانراوم هەیە بۆ سێ مانگ بەشمان دەکات دواتریش خوا گەورەیە، شەرمەزارتان نابین.

سەرەڕای ئەو هەموو پێداگری و پاڕانەوەیەی دایکم، هێشتا کابرا قەناعەتی نەهێناو وتی:

—دوای هەفتەیەك دەبێت ئەم خانووە چۆڵ بکرێت ئەگینا هەموو شتەکانتان فڕێ دەدەمە دەرەوەو ڕۆیشت.

من و دایکم دووباره لەگەڵ ئازارو مەینەتیەکانماندا بەتەنیا ماینەوە، تەنها دڵنەواییەکمان فرمێسکەکانمان بوو چونکە هیچ شتێکی ترمان لەدەست نەدەهات.

بەشی چوارەم

فریشتەی چاکەخواز (مامۆستا سێڤگی)

پوختەی ئەم بەشە

لەوکاتــەی دەمــانوت ڕووخــاین و تــەواو بــێ چــارە ماوینەتەوە، خوای گەورە مامۆستایەکی وەکو فریشـتە ناردە لامان. ژیانی بەئێمە بەخشیەوە، دەستی گرتین. بەڵام هێشتا تاقیکردنەوەی ژیانمان کۆتـایی نـەهاتبوو. ئەو هەواڵەی ژیـانمی وێـران کـرد هـەنگاو هـەنگاو نزیـك دەبوەوە.

فریشتەی چاکەخواز
مامۆستا سێڤگی

من لەو وەزعە ناخۆشـەدا چـووم بـۆ قوتابخانـە، مامۆسـتا سـێڤگی کـە هـەروەك ناوەکـەی دڵ پـڕ لەخۆشەویسـتی بـوو بەچـاوەکانمدا حاڵەتەکـە تێگەیشت وتی:

–کچە کاڵەکەم ئەوە چیتە؟ تائێستاش ئەو دەنگە نەرمـەی لـە گوێمـدا دەزرنگێتەوە.

لەبەرامبەر ئەو گرنگی پێدانە چاوەڕوان نەکراوەی ئەودا نەمتوانی خۆم لەبەرامبەر هەستەکانمدا ڕابگرم دەستم بەگریان کرد.

وتی:

–واز لەگریان بێنەو بڵێ بـزانم هۆکـاری ئـەم فرمێسـك ڕشـتنە جوانـەت چییە؟!

نەمتوانی زیاتر بەرگە بگرم و بە هەنسك هەڵکێشانەوە وتم:

–ئێمە لەماڵ دەردەکەن، ئەگەر بۆ شـوێنێکی دوور بـڕۆین ناچـار دەبم قوتابخانەکەم بگۆڕم.

مامۆستا باوەشی کردەوەو بەخۆشەویستییەوە لەباوەشی گرتم‌و وتی:

تۆ بۆچی خۆت بێتاقەت کردووە: من تـۆ بەکـەس نـادەم، تـۆ کچـەکاڵە تاقانەکـەی منیـت، مـن لەگـەڵ دایکـت قسـە دەکـەم‌و بـەم نزیکانـە

خانوویەکتان بۆ دەدۆزینەوە. دەی تۆ دانیشەو مەگری تا ئەوکاتەی من مامۆستات بم ناهێڵم کەس بتگرێنێت.

خوای گەورە مامۆستا سێڤگی (دڵ ئاڵتوونی) کەخۆشەویستی بەدەوروبەری دەبەخشی بۆ ئێمە ناردبوو، ئێمە دەرگایەکمان لێ داخرابوو بەڵام خوای گەورە دەرگایەکی دیکەی بۆخستبووینە سەرپشت.

مامۆستا سێڤگی خاوەنی دوو منداڵ بوو، کچە گەورەکەی (نوریە)کە دوو ساڵ لە من گەورەتر بوو و، کوڕێکیشی هەبوو بەناوی سەعید کە هێشتا نەچووبووە قوتابخانە.

هاوسەرەکەی بەهۆی نەخۆشی دڵەوە کۆچی دوایی کردبوو، خۆیشی خاتوونێکی دینداربوو، ئامانجی ژیانی بریتی بوو لە هاوکاریکردن و کۆمەکی کردنی نەدارو بێ کەس و لێقەوماوان، کەسێکی فیداکارو دڵ پڕ لەخۆشەویستی بوو.

لەدوای تەواو بوونی وانەکان لەگەڵ مندا هاتەوە بۆماڵمان، لەگەڵ دایکم یەکتریان ناسی، لەدوای بیستنی ئەو ڕووداوەی کە بەسەرماندا هاتووە زۆر دڵگران بوو.

وتی:

–من لەگەڵ خاوەن ماڵەکەتاندا قسە دەکەم ئێوە هیچ خەمتان نەبێت ئەم کێشەیە چارەسەر دەکەین.

خودا هەزار جار لێی ڕازی بێت ڕۆیشتبوو لەگەڵ خاوەن ماڵەکەماندا قسەی کردبوو وتبووی:

–من کەفیلی پارەکەتانم، هەموو مانگێك دەتوانن داوای کرێی خانووەکە لەمن بکەن، بەم شێوەیەش خاوەن ماڵەکەی ڕازی کردبوو.

دایکم لەخۆشیدا دەپاڕایەوە، ئەگەر وانەبوایە دەبوو حاڵی ئێمە چی لێ بهاتایە! چونکە ئێمە دەمانزانی ئەگەر لەو ماڵە دەربچوینایە نەماندەتوانی ماڵێکی دیکە بدۆزینەوە، لەبەر ئەوەی باری ئابووریمان لاوازبوو، بەلام سوپاس بۆ خودا دووبارە ئیشەکان بەرەو باشی ڕۆیشتن.

خوای گەورە هەزارجار لە مامۆستا سێڤگی ڕازی بێت، هەموو سەری مانگێك کرێی خانووەکەی دەدایناو لەو نەهامەتیە ڕزگاری دەکردین.

دایکم بۆئەوەی لەپێش چاوی مامۆستا سێڤگی شەرمەزار نەبێت لەماڵەوە بەرگ درووییی دەکردو کۆتایی هەفتەش دەچوو بۆ خاوێن کردنەوەی مالان.

ئەمەش ئەو حاڵە بوو کە خانمێکی بە بنەماڵە دەوڵەمەندو خوێندەوارو تێگەیشتوو زۆر جوانی وەك دایکمی تێکەوتبوو، بەلام دایکم هیچ کات بە خراپە باسی بنەماڵەکەی نەدەکرد. بەتایبەتیش دوای موسوڵمان بوونی هیچ کات گوێم لێ نەبووە گلەیی و گازەندە بکات، تەنها شتێك کە لەکاتی بێزاریدا پەنای بۆ دەبرد گریان بوو، ئەو فرمێسکانەی تنۆك تنۆك کە بە ڕووخساریدا دەهاتنە خوارەوە بووبوونە مایەی دڵنەوایی بۆی.

لەگەڵ قوتابخانەکەمدا زۆر ڕاهاتبووم لەڕاستیدا بەهۆی ئەو هەموو سۆز و خۆشەویستییەی مامۆستا سێڤگی یەوە بەشێوەیەك لەگەڵ هاوڕێکانم و وانەکانمدا پەیوەندیم باش بوو کە لەماوەیەکی کەمدا بوومە باشترین قوتابی پۆلی یەکەم، مامۆستاکەم جارجار لەناو قوتابیەکاندا وەسفی دەکردم و دەیوت:

–چاوتان لێیە کچەکاڵەکە چەند زیرەکە؟

بەلام ئەو خۆشییەی منداڵیم زۆری نەخایاند، دووبارە پەڵە هەورە ڕەشەکان لە ئاسۆی ژیانمدا دەرکەوتنەوە، دووبارە گێژەڵوکە هەڵی کرد،

بەلاّم ئـازارو كارەسـاتی ئـەمجارە لەگـەلّ ئـازاری جارەكـانی تـردا بـەراورد نەدەكراو لەگەلّ چەرمەسەرییەكانی تردا پێوانە نەدەكرا.

ژیانم لیّ تاریك بوو:

كۆتـــا هەفتـــەكانی قوتابخانـــەبوو، هـــەموو لـــە خۆشـــی كـــارت وەرگرتندابووین. چاوەڕێی سەركەوتن و یەكەم خەلاّتیش بووم، لە خـەیالّی ئەوەدا بووم كارتەكەم وەربگرمو خێرا بگەڕێمەوە نیشانی دایكمی بدەم... چەند هەستێكی خۆش بوو:

–چوار پۆلی قۆناغی یەكەم لەقوتابخانەكەماندا هـەبوون، هێشـتا كـارت وەرنەگیرا بوو، بەلاّم دەنگوباسـی یەكـەم بـوونی مـن هـەبوو، بەتایبـەتیش لەوانـەی بیركاریـدا زۆر زیـرەك بـووم مامۆسـتاكەم لەزانیاریيـەكانی مـن لەبورای بیركاریو ئاستی منو هەولّدانم سەری سوڕمابوو، هەمیشە دوعـای بۆ دەكردم:

–خوا لەچاوی پیس بەدوورت بگرێت كچەكە كالّەكە.

ئەو ڕۆژە ڕەشە هات...

هەرچـەندە زۆر منـدالّ بـووم كەچـی ئـەو ڕۆژە بێتاقەتییـەكی زۆر دای گرتبـووم بێتاقەتییـەك كـە نەمـدەتوانی نـاوی لـیّ بنـێمو سەرچاوەكەشـیم نەدەزانی...

لەدەرسابووین...

بەڕێوەبەری قوتابخانەكە هاتە پۆلەوە، بەلاّم لەدەمو چـاویدا كـەمترین زەردەخەنەو خۆشی دەرنەدەكەوت، ئەگەرچی كەمیش بێت زەردەخەنـەی نەكرد بەرەو ڕووم هات دەمو چاوی تێكچووبوو ڕووی ساردی پێوە دیاربوو بەواتایەكی تر دیاربوو هاتبووە پۆل تا هەوالّێكی ناخۆش بدات...

دەتوت بەو دڵە بچوکەی منداڵیمەوە هەستم پێ کردووە، تەنانەت دەمزانی کە ئەو هەواڵە ناخۆشە سەبارەت بەمنە، لەبەر ئەوە پێش ئەوەی هەواڵەکە بزانم دڵم کەوتە تەپە تەپ، دڵم بەجۆرێك ئازاری هەبوو هەناسەمی توند کردبوو.

چاوم لەسەر بەڕێوەبەرەکە بوو...

خۆی نوشتاندەوەو بەگوێی مامۆستاکەمدا چرپاندی، مامۆستاکەشم لەناکاو ڕەنگی تێکچوو لێوی بەئازارێکەوە گەستو ڕووی کردە من، بەڕێوەبەرەکە چووە دەرەوە، ئەگەرچی لەوکاتەدا زەنگی چوونە دەرەوەش لێی دا مامۆستاکەم هاتەلام و بەزەردەخەنەیەك کە بەزۆر خستبوویە سەر لێوی وتی:

—کچەکاڵەکە، جانتاکەت هەڵگرە بابڕۆین.

بەچاوێکی پڕ ئازارەوە لێم ڕوانیو بەقورگێکی پڕەوە پرسیم:

—شتێك بووە مامۆستا؟!

بۆئەوەی دڵنەوایم بکات وتی:

—نا نا هیچ شتێك نەبووە.. تەنها دایکت نەخۆش کەوتووە، بۆ ئەوەی خەفەت نەخۆیت هەواڵی بۆ ناردویت.

بەترسێکەوە پرسیم:

—نەخۆشی چی؟!

—شتێکی وانیە، لەوانەیە بەهۆی کارکردنی زۆرەوەبێت... ئێستا پێکەوە دەڕۆین خۆت دەیبینیت، شتێکی وانیە لێی بترسیت، ئێمە هەموو نەخۆش دەکەوین گیانەکەم، خۆنابێت بۆ هەموو نەخۆشییەك بترسین؟

بەڵام هەستەکانم و تۆفانو هاواری ناخم وایان نەدەوت: هەموو ئەمانە دەیانویست هەواڵی کارەساتێکی تاریکتر بدەن.

ئای دایەگیان: خوانەکات تۆ هیچت لێ بێت، من بەبێ تۆ چی بکەم؟ ئەگەر تۆ شتێکت لێ بێت من چیتر ناتوانم بژیم منیش شوێنت دەکەوم.

بەڕێوەبەری قوتابخانەکە من و مامۆستا سێڤگی خستە ناو سەیارەکەیەوەو بەخێرایی کەوتەڕێ، تا زیاتر بڕۆیشتایە زیاتر حاڵم تێك دەچوو.

لەڕێگادا سەیارەکە بەرەو ماڵمان نەڕۆیشت، بەشڵەژاوییەکەوە بەمامۆستاکەمم وت:

–ئێمە بۆکوێ دەڕۆین؟ ماڵەکەمان بەجێ هێشت!

وتی: دەڕۆین بۆ نەخۆشخانە کچەکەم دایکت لەوێیە.

دووبارە دەستم بەگریان کردەوە، مامۆستا (سێڤگی)یش لەناخیەوەو بەهەموو هەستی دایکایەتیەوە خەریك بوو دڵنەوایی دەکردم.

کاتێك چوومە ئەو ژوورەی کە دایکمی لێ بوو، تووشی شۆك بووم ئای خوایەگیان!!!

کاتێك دایکم بەو شێوەیە بینی هەر لەوێدا بورامەوە... دواتر بیرم نایەت چی ڕوویدا...

کاتێك چاوم کردەوە کەسانێکی زۆر بەسەر سەرمەوە بوون.

–دەستم بەهاوارکرد، دایکم چی لێ بەسەر هاتووە؟!

منیان برد بۆ لای دایکم، بەڵام دایکم نەگوێی لە هیچ بوو نەئاگای لەدەوروبەری بوو.

حەزم دەکرد بمرم:

لەکۆتاییدا ئەو هەواڵە دڵتەزێنەم بیست.

لەماڵی ئەو خانمە بەرگدرووەی کە دایکم کاری لێ دەکرد غاز تەقیبویەوەو بەداخەوە ئاگر کەوتبووەوە، هەمووان خۆیان دەرباز کردبوو بەڵام دایکم نەیتوانیبوو، ئیتر ئەو کارەساتە ڕووی دا بوو، دایکی بێ چارەم لەنێو ئاگرەکەدا مابووەوەو زۆر بە سەختی سوتابوو.

ئاگام لەخۆم نەبوو، دەموت:

– کێ دەتوانێت بەرگەی ئەم ئازارە بگرێت، لەمەودوا کێ دڵنەواییم دەداتەوە؟ ئەم هەموو بەڵاو نەهامەتیە لەبەرچییە؟ بۆچی ئەم ئازارانە یەخەی ئێمە بەرنادەن؟ ئێمە چی خراپەیەکمان بۆ خەڵکی هەبووە؟ بۆچی بەڵاو نارەحەتیەکان لەئێمە زیاتر کەسیان دەست ناکەوێت؟!

نەمدەزانی چی دەڵێم! ! وڕێنەم دەکرد خەریك بوو قیامەتم هەڵدەستاند. ئەو شێوەیەی دایکم تائێستاش لەبەرچاوم لاناچێت، جەستەیەك لەنێو ئاگردا برژا، هەستی لەدەست دابوو، کاردانەوەی بۆ هیچ شتێك نەبوو.

خوایەگیان چۆن بەرگەی ئەمە بکرم؟؟

دکتۆرەکە هاتەلام دەستی گرتمو لەسەر قەرەوێڵەکە دای نیشاندم، وتی:

–سەیرکە کچی جوان! ئێستا دایکت هیچ گوێی لە تۆ نییە لەبەر ئەوە هاوارمەکە، تەنها دوعای بۆبکە، هەموومان خودا دروستی کردووینو هەر ئەویش دەمانباتەوە، هاوارو گریانی ئێمە هیچ شتێك ناگۆڕێت ئەگەر دەتەوێت دایکت دڵخۆش بکەیت تەنها چەند کارێکی گرنگ هەیە کە تۆ دەتوانیت ئەنجامیان بدەیت.

"هەوڵی زۆر بدەیت و، سەرکەوتوو بیت و هەموو ڕۆژێکیش دوعای بۆ بنێریت".

وە لە کۆتایدا جوانی جوانان، ئەو دایکەی کە لەتەمەنیدا ڕۆژێکی خۆشی نەدی و هەمیشە لەگەڵ سەختیەکانی ژیاندا دەجەنگی، ئەو دایکەی کە نموونەی ئارامی بوو لەدەستمدا...

منیش حەزم دەکرد بمرم چیتر نەمدەتوانی بەو شێوەیە بژیم، تەنانەت بۆ چرکەیەکیش نەمدەتوانی بەبێ ئەو بژیم، من بەبێ ئەو دەبوو چی بکەم؟!

نا... نەخێر ئەمەم پێ قبوڵ نەدەکرا...

لەوێدا... هەر لەوێدا بڕیام دا خۆم بکوژم... چونکە چیتر کەسێکم نەبوو.. من دەبوو پەنا بۆ کێ ببەم؟ لای کێ بمێنمەوە؟! ئەو دونیای منداڵیەی من ئامادەی بەرگەگرتنی ئەو هەموو ئازارو تەنیاییە نەبوو، نەمدەتوانی بەگەر بگرم دەبوو دەستبەجێ لەو کاتەدا کە دایکم تازە وەفاتی کردبوو ئەو کارە بکەم... دەبوو تەواوی بکەم. جەرگم کون کون بووبوو و دڵم خوێنی لێ دەتکا...

لەوکاتەدا بیرۆکەیەك هات بەمێشکمدا..

(لەپەنجەرەکەوە خۆم فڕێ بدەمە خوارەوەو کۆتایی بەژیانم بهێنم).

لەو کاتەدا ئەم ئێشە زۆر ئاسان بوو، خۆکوشتن لەلام زۆر ئاسانتربوو لە چاو ئەو ئازارەی کە تیایدا بووم.

هیچ هەستم بەئازار نەدەکرد، لەمێشکمدا کەمترین ترس لەمەرگ نەبوو، تەنها ئاواتێکم هەبوو، لەگەڵ دایکم بمرمو پێکەوە لەم ژیانە بڕۆین...

بەرەو مەرگ ڕۆیشتم:

ئەو شوێنەی ئێمەی لێ بووین قاتی سێ بوو، سەیرێکی پەنجەرەکانیم کرد یەکێیان زۆر لێمەوە نزیك بوو.

لەو کاتەدا مامۆستا سێڤگی دەستی گرتبووم تا ئارامم بکاتەوە. لەچرکەیەکدا خۆم لەدەستی مامۆستا سێڤگی ڕزگارکردوو بەرەو پەنجەرەکە ڕام کرد.

بێ ئەوەی بوار بەکەس بدەم تا بڵێیت: ئەم کچە خەریکی چییە؟

چاوەکانم داخست و خۆم فڕێ دایە باوەشی دونیای هەتا هەتاییەوە، لەو کاتەدا دایکمم لەبەردەممدا بینی، باوەشی کردبووەوە بەرەو ئامێزی ئەو چوومە خوارەوە.

دایکم بەو دەنگە سیحراوییەیەوە وتی:

-وامەکە جانانەکەم، خۆ من نەمردووم کچەکەم، من دەژیم چونکە شەهیدەکان نامرن، تەنها دونیاکانیان دەگۆڕێت، منو باوکت پێکەوەین چاوەڕێت دەکەین.

ڕێك کەوتمەوە ناو باوەشی دایکم، دایکم وتی:

-سوپاس بۆ خودا هیچت لێ نەهات... لەمەودوا چی تر کاری وانەکەیت بۆ منیش مەگری، گەورەترین پشتو پەنای تۆ پەروەردگارە تەنها پشت بەو ببەستە.

کاتێك چاوەکانم کردەوە دووبارە کەسانێکی زۆر لەدەورم کۆبووبوونەوە.

گوێم لەدەنگی ئەو دکتۆرە بوو کە پێشتر دڵنەوایی کردم دەیوت:

-شتێکی باوەڕ پێ نەکراوە؟! خودا ویستی موعجیزەمان نیشان بدات. سەیرکەن دەڵێی ئەم کچە کەوتوەتە سەر شتێکی زۆر نەرم هیچی

لێ نەهاتووە، ئەو شوێنەی ئەمی لێ کەوتوەتە خوارەوە پڕە لەبەردو چیمەنتۆ دەبوو جەستەی پارچە پارچە ببوایە کەچی هیچی لێ نەهاتووە ! !

سەیرکەن لە وێنە تیشکیەکاندا هیچ دیار نیە !

خوایەگیان تۆ خۆت ئەم کچەت پاراست، جگە لەمە هیچ لێدانەوەیەکی تر بۆ ئەم ڕووداوە نیە.

–هارو هاج... ئەمجارە ڕزگارت بوو، بەشێوەیەکیش ڕووداوەکە لە موعجیزە دەچێت خودا بەجۆرێك ڕزگاری کردیت وەك ئەوەی کەوتبێتیتە ناو باوەشێکی نەرمەوە، لەمەودوا بەهیچ شێوەیەك کاری وا سەرشێتانە دووبارە نەکەیتەوە، دەی بەکەفارەتت بێت.

لەقسەکانی دکتۆرەکە تەنها گوێم لەمەبوو:

"کەوتیتە باوەشێکی نەرمەوە"

ئای دایەگیان، تۆ چەندە کەسێکی موبارەکیت: باوەشت کردەوەو منت لەئامێز گرت، بەڵام ئەم مرۆڤانە چی دەربارەی ڕاستییەکان دەزانن؟ ئەوان پێیان وایە من کەوتومەتە سەر بەردو چیمەنتۆ هیچم لێ نەهاتووە، بەڵکو من کەوتمە نێو باوەشی نەرمی دایکمەوە.

کەواتە دایکم نەمردووە؟ کەواتە شەهیدەکان نامرن! ! تۆبڵێی ئەمە واتای چی بێت؟

شەهیدی چییە؟ بۆچی شەهیدەکان نامرن؟! ئەی لەکوێ دەژین؟ دایکم بۆچی سوتا؟ کە خودا موسوڵمانانی خۆشدەوێت بۆچی دایکمی فڕێ دایە ناو ئاگر؟

ئـەو چـی گونـاهێکی کردبـوو تـا شـایەنی ئـەو هـەموو بەڵایـە بێـت کـە بەسەری دا هاتن؟ ئەمانەو چەندەها پرسیاری هاوشێوە مێشکمیان داگیر کردبوو.

کەوتبومە گێژاوێکەوە کە منداڵێك لەو تەمەنەدا نەی دەتـوانی بەرگـەی بگرێـت. بەتایبـەتیش کاتێـك وەڵامـی ئـەو پرسـیارانەم دەدۆزییـەوە وەك ئەوەی دەمویست لەو دونیای منالیەمدا کەسێك بخەمە ژێر لێ پرسـینەوە، دەبوو کەسێك لەبارەی دایکمەوە قەناعەتم پێ بکات، ئەگـەرنا ئـەو هـەموو ئازارەم بەتـەنیا پـێ هەڵنـەدەگیرا، ئـەمڕۆ خۆکوشـتنەکەم سـەری نـەگرت بـەڵام ئامـادەبووم دووبـارە هـەمان سەرکێشـی و هـەمان هەڵـە دووبـارە بکەمەوە.

من چیتر نەمدەتوانی بژیم:

بڵـێم چـی؟! خـودا هـەزارجار لـە مامۆسـتا سـێڤگی ڕازی بێـت... ئەوەندەی هاوکاری کردم کە ناتوانم باسی بکەم.

منی لەگەڵ خۆی بردەوە بۆ ماڵی خۆیان، چونکە ئەو شوێنەی من پـێم دەوت "ماڵەکـەم" پڕبـوو لـە یادگـاری دایکـم، منـیش نەمـدەتوانی لـەوێ بەرگەبگرم.

لەپرسەکەشدا ئاگای لێم بوو جێی نەدەهێشتم ئەو وتی:

–پێکەوە دەڕۆینە سەر گۆڕی دایکـت، ئـەو نـەی دەویسـت لـەوەزیاتر خەفەت بخۆم.

مامۆستا سێڤگیو بەڕێوەبەری قوتابخانەکـە ڕێـو ڕەسمـی پرسـەکەیان گرتە ئەسـتۆو گۆڕێکی سـادەیان بـۆ دایکیشـم دروسـت کـرد، ئـیتر ئـەوێ بووبووە ماڵی یەکەمی من.

وام هەست نەدەکرد دەژیم! ڕۆژانە زۆربەی کاتەکانم لەسەر گۆڕی دایکم بەسەر دەبرد. قسەم لەگەڵ دایکمدا دەکرد، کێشەکانم بۆ باس دەکرد، ئازارو مەینەتیەکانم لەگەڵ گۆڕەکەدا باس دەکرد، (مامۆستا سێڤگی) یش هیچ کات بەتەنیا جێی نەدەهێشتم.

دەتوانن بیربکەنەوە؟ ئەگەر منداڵێکی تەمەن ٧ساڵ دایك و باوکی لەدەست بدات چی دەکات؟ کێ دڵنەوایی دەکات: فرمێسکەکانی بەچی دەوەستێت؟ چ شتێك دونیا تاریکەکەی ئەو ڕووناك دەکاتەوە؟ دەتوانێت بچێتە لای کێ؟ لەکوێ ئیسراحەت دەکات؟

بەڵێ! بەڕاستی من مردوویەکی زیندوو بووم.

مامۆستا سێڤگی بۆ بەرگرتن لەو داڕووخانەی من، بۆ ڕێگرتن لەدووبارەبوونەوەی خۆکوشتنێکی تر هەرچی لەدەست بهاتایە دەیکرد. ئەوەی ئەو دەیکرد تەنها دایکێك بۆ منداڵەکانی خۆی دەیتوانی بیکات، سوپاس بۆخوا کە لەکۆمەڵگەدا هێشتا خێرخوازو مرۆڤی چاك لەناو نەچوو بوون. لەبەر کەسانی لەمجۆرەیە کە ئەم کۆمەڵگەیە تا ئێستاش لەسەرپێ ماوە.

بوومە منداڵێکی مەعنەوی:

مامۆستا سێڤگی ڕۆژێك منی دانیشاندو وتی:

-دەمەوێت شتێکی گرنگت پێ بڵێ، تۆ هەم قوتابی منیت، هەم کچی مەعنەویشمیت، چیتر ناتوانم بەتەنیا جێت بهێڵم لەماڵەوە چی کەلوپەلێکت وا گرنگ نیە دەیفرۆشینو خەرجی تۆی پێی دابین دەکەین.

دەمەوێت بتبەمە لای خۆم. بۆ خۆت لەژووری منداڵەکانمدا پێکەوە دەمێنیتەوەو دەبیتە کچی مەعنەوی من!

تا لەتوانامدا بێت دەتخەمە بەر خوێندن، هەوڵ دەدەم هەم جێگەی باوك هەم جێگەی دایکیشت بۆ بگرمەوە، هەرچیەکمان هەیە پێکەوە دابەشی دەکەین، ئەگەر ئەمە قبوڵ بکەیت زۆر دڵخۆش دەبم.

چاکەی وا لەکوێ بیستراوە؟ کەسێکی دڵباشی وەها لەکوێ بینراوە؟ تۆ بڵێی کەسایەتی وەها بەبەزەیی و بەسۆزی دیکە لە دونیادا هەبێت؟!

هیچ چارەیەکی ترم نەبوو، من لەتەمەنێکدابووم کە نەمدەتوانی ئەم داواکارییە گەرمەی مامۆستا سێڤگی ڕەت بکەمەوە.

مامۆستا سێڤگی لەناخیەوەو بەهەموو بەسۆزییەکیەوە دەیویست ئاسوودەم بکات. هەموو پێداویستی یەکانی بۆدابین دەکردم، دەیویست بەتەواوی ڕۆڵی دایکێك ببینێت بۆم زاراوەی "کچەکاڵەکەم" بەردەوام لەسەر زمانی بوو.

ئیتر ژیانێکی تازە بەڵام داپۆشراو بەئازار لەبەردەممدا بوو.

دووبارە خودا لە مامۆستا سێڤگی ڕازی بێت ئەگەر ئەو نەبوایە من چیم بکردایە؟

قوتابخانەش تەواو بووبوو.

مامۆستا سێڤگی لەگەڵ منداڵەکانی تری دا هاوین منیشی ناردە وانەی قورئان فێربوون، مامۆستای قورئانمان خانمێکی گەنجی زۆر لەدڵا شیرین بوو... هەر کە منی بینی:

–ئاااا... تۆ چەندە کچێکی جوانی! تۆ سەیری ئەو قژە زەردەو ئەو چاوە جوانانەی بکە...

دەستی گرتمو هێنامییە لای خۆیو وتی:

– تۆ کچی کێیت؟

ئەو پرسیارە هی ئەوەیە لەمنداڵێك بكرێ كە دونیای تاریك بووە! كە خەریكە لەناو نەهامەتیەكاندا دەخنكێت؟؟!! بەڵام خۆ مامۆستا خاتوون لەكوێ بزانێت!

دەستم بە گریان كرد مامۆستا زۆر شڵەژاو وتی:

–چی بووە كچم؟ بۆ دەگریت؟!

دادە نوریيە وەڵامی ئەو پرسیارەی دایەوەو بەكورتی بەسەرهاتەكەی گێڕایەوە.

مامۆستاكەش وتی:

–بەڕاستە!!!

دووبارە لەباوەشی گرتمو لەپاڵ خۆیدا دای نیشاندمو پاشان وتی:

–كەواتە... پێویستە لەگەڵ تۆ كەمێك قسەبكەین..

دەستی كرد بە دڵنەوایی كردنم. هەروەها بەباسكردنی جوانیەكانی مردن وەك چۆن دەتوانم لە ڕۆژی دواییدا بە باوكمو دایكم شادببمەوە.

لەو كاتەدا دووبارە پرسیارە بێ وەڵامەكان هێرشیان بۆمێشكم هێنایەوەو لەبەر هەست كردن بەنزیكی مامۆستا لێمەوە دەستم بەپرسیار كردن كردەوە.

–دایكم بۆ كوێ ڕۆیشتووە؟ ئەو شەهیدبووە؟ شەهیدی واتایی چییە؟! ئەو ئێستا لەژێر خۆڵدا چی دەكات؟! چی بەسەر جەستەییدا دێت لەژێر ئەو خۆڵەدا؟ ئەوان لەگەڵ باوكم یەك دەبینن؟ من چۆن دەتوانم بچم بۆلایان؟! ئەوان دەتوانن من ببینن؟! و چەندەها پرسیاری هاوشێوەی تر...

لایەنی هاوبەشی پرسیارەكانم هەموو بەهۆی ئەوەبوو كە بزانم دایكمو باوكم لە چ وەزعێكدان، وەڵامی ئەو پرسیارانە بۆ ئەو دونیا منداڵییەی من

یەکجار گرنگ بوو، من پێویستییەکی زۆرم بەشیکردنەوەیان هەبوو بۆ ئەوەی ئیسراحەت بکەم.

مامۆستاکەم لەهەموو ئەمانە تێگەیشتبوو، بەڵام دەشی زانی کە من هێشتا لەتەمەنێکدا نیم تا لەمانە تێبگەم لەبەر ئەوە وتی:

–شیرینەکەم... تۆ هێشتا منداڵی، کەمێکی تر گەورە ببە هەموو ئەمانەت تێدەگەیەنم.

من یەکسەر ناڕەزاییم دەربڕی وتم:

–نەخێر... من چیتر گەورە بووم، هەموو شتێك دەزانم، هەموو نمرەکانیشم زۆر باشن.

ئەو زەردەخەنەیەی لەسەر لێوی مامۆستاکەم دەرکەوتبوو زیادی کردو بە سۆزێکەوە دەستی بەسەرمدا هێناو وتی:

–بێگومان گەورەبوویت، بەڵام کەمێکی تر گەورە ببیت ئەوکات باشتر تێدەگەیت.

ئیتر منیش بێدەنگ بووم.

بەشی پێنجەم

ئەگەر باوەڕم بەدوارۆژ نەبوایە،
هەزارجار هەوڵی خۆکوشتنم دەدا

پوختەی ئەم بەشە

دەزانن لەدەستدانی تەنها کەسی ژیانم و بە تەنها مانەوەم وەکو منداڵێکی بچووک چ مانایەکی هەیە؟ ئەگەر ئەو خۆشەویستی و باوەڕە نەبوایە کە مامۆستا سێڤگی فێری کردم بۆ گەیشتنەوەم بە دایک و باوکم لە ڕۆژی دواییدا، دڵنیام ئێستا نەدەژیام. چونکە لەناو ئازاری بەرگە نەگیراودا حەسرەتی بێ کۆتاییم دەچەشت.

گرنگی باوەڕهێنان بە ڕۆژی دوایی بۆ منداڵان

بەڵام مردن، گۆڕ، ڕۆژی دوایی، شەهید، بەهەشتو نموونەی ئەوانە هیچ کات لەبیرم دەرنەچوون، وەك ئەوەی بە دۆزینەوەی وەڵامێك بۆ ئەو پرسیارانە دەمتوانی ئەو دایکەم کە لەدەستم داوەو ئەو باوکەم کە بێجگە لە وێنەکەی هیچ کات نەمدیبوو بدۆزمەوەو دەمویست دڵنیابم کە ئەوان لەشوێنێکی پارێزراو دان.

ئەمەش گرنگی باوەڕبوون بەڕۆژی دوایی بەتایبەت بۆ منداڵ دەردەخات. ئەگەر منداڵێك کە دایكو باوکی لەدەست داوە باوەڕی بە دووبارە شادبوونەوە پێیان نەبێت چۆن دەتوانێت دڵنیابێتو دووبارە دەست بەژیان بکاتەوە؟!

باوەڕ بوون بە لێك دابڕانی هەتا هەتایی و، دووبارە بەیەك نەگەیشتنەوە ئەو منداڵە بەزیندوویی دەمرێنێت و هەموو ئومێد و خۆڕاگرییەکانی دەفەوتێنێتو نایهێڵێت.

من لەژیانی خۆمەوە زۆر باش لەم ڕاستیە تێگەیشتم، پێویستە باوەڕ بوون بەڕۆژی دوایی بە باشی بۆ منداڵان باس بکرێت، چونکە ئەو دینەی کە منداڵ لە منداڵێتیدا وەری دەگرێت، کاریگەری قووڵی لەسەر هەموو ژیانی هەیە، چونکە لە هەموو منداڵێکدا خولیایەك هەیە بۆ گەڕان بەدوای "هێزێکی بێ کۆتا"دا کە بتوانێت یارمەتی بداتو بیپارێزێت ئەم خولیایەی ناخی منداڵ ئاماژەیە بۆ پێداویستی ئەو منداڵە.

چونكە منـدالّ كۆمـەڵێك لـە داخـوازی هەیـە وەكـو ئاسـایش، بـاوەڕ، خۆڕاگری، پاڵپشتی، قبوڵكردن، تەسلیم بوون، خۆشویستن. هەموو ئەمانە لەگرنگترین پێداویستیەكانن.

بەگشتی لەمنداڵاندا هەستێكی نەبڕاوە سەبارەت بەباوەڕبوون بـە (اللە) هەیەو ئەوان خودایان بەڕاستیەك قبوڵە كە نكۆڵی لێناكرێتو بەسەرچاوەی پاڵپشتیو ئاسایشی دەزانن.

چـونكە كاتێـك منـداڵ لـەناو كێشـە جۆراوجۆرەكانـدا خواسـتەكانی نایەنەدی، زۆر بەئاسانی دەتوانێت پەنا بباتـە بـەر دوعـاكردن لـە هێزێكـی گەورەو بەتوانا.

هەسـتی بـاوەڕبوون بـەخودا لـە منداڵـدا هەسـتێكی سروشـتیە و ئـەم هەسـتە دەبێتـە سەرچـاوەی دەسـتەبەركردنی ئـەو پێداویسـتیانەی كـە لەناخیاندا هەیەو ئەم هەستەش لەگەڵ گەورەبوونیدا بەپێی ویسـتی خـۆی گەشە دەكات.

لەڕاستیدا منداڵ لەخێزانی خۆیەوە فێری واتای پارێزگاری، دەسـەڵات، پەیوەستبوون، باوەڕبوون، پشتبەستنو ئاسایش دەبێت.

لەگەڵ تێپـەڕبوونی كـاتو گەورەبوونـداو لەگـەڵ زیـادبوونی ئـەزموونی ژیاندا زیاتر لە واتای مردنو ژیان تێدەگات.

كەسێك كە باوەڕی بـە خـوای گـەورەو هێـزو توانـای ڕەهـای ئـەو زاتـە هەبێت و، باوەڕی بەوە هەبێت كە ڕووداوەكان بەویستی ئەو دێنە كایـەوە، لەناخیـدا هەسـت بەئومێـدو هێزێكـی گـەورە دەكـات. وەلەسـایەی هێـزی ئیمانەوە ناكەوێتە ناو سەرپێچی و گومڕابوونەوەو بەدوای ڕێگـای ڕزگاریـدا دەگەڕێت. بەهۆی ئـەو هاوسـەنگیەی كـە ئیمـان دروسـتی دەكـات مرۆڤـی

باوەڕدار دەتوانێت لە هەموو حاڵەتێکدا کەسێکی هاوسەنگ و، سەرکەوتوو ئومێدەوار بێت.

باوەڕهێنان بەخودا لەپاڵ ئەو ئاسوودەییەی کە دەیبەخشێت بەڕۆح چەندین سوودی بۆ مرۆڤ هەیەو، دەبێتە سەرچاوەی بەرچاوڕوونی مرۆڤ بەرامبەر بە ژیان و ڕووداوەکان و، کاریگەری ئیجابی لەسەر خووڕەوشت و هەڵسوکەوتی دادەنێت.

هەروەها بۆ ئەوکەسەی کە نزیکێکی لەدەست داوە. ئاشت بوونەوەی لەگەڵ خوادا، هانی دەدات بۆ ئەنجامدانی کاری خێر، کە ئەمەیش دەبێتە دڵنەواییەکی گەورە بۆ خاوەنی مردووەکە.

خۆشەویستی مامۆستا سێڤگی:

ئەو فریشتەبوو، ئەو مرۆڤێکی مرواری ئاسابوو، ئەو نموونەیەکی چاکەو باشی بوو.

هیچ کات لە منداڵەکانی خۆی جیای نەدەکردەوە. هیچ کات وای لێنەکردم هەست بەنەبوونیو کەمو کورتی بکەم. کاتێک دەگەڕایەوە بۆ ماڵ یەکەم جار دەهاتە لای من، ڕوومەتەکانمی ماچ دەکردو بەکچەکاڵەکەم دەی دواندم، دەستی بەسەرمدا دەهێناو پرسیاری ئەو ڕۆژەی لێدەکردمو دڵنەوایی دەکردم.

چی بۆ منداڵەکانی بکڕیبایە بۆ منیشی دەکڕی. نازانم چۆن وەسفی مامۆستا سێڤگی بکەم! ئەو بە مانای وشە فریشتە بوو.

ئای لە مامۆستایانی ئێستا!! ئەگەر تەنانەت لەسەدا یەکیان بەو جۆرەبوونایەو... خۆشەویستیان بە منداڵان ببەخشیایە ئەوا...؟! بەڵام کوان ئەوانە؟! زۆر کەمن.

با یادگاریەکی ئەو ڕۆژانەتان بۆ بگێڕمەوە کە هەرگیز لەبیرم ناچێتەوە.

من لەژوورەکەدا خەریکی وانە خوێندن بووم، بینیم وا مامۆستا سێڤگی هەردوو منداڵەکەی بانگکردوەو خەریکە شتێکی گرنگیان پێدەڵێت.

دەرگاکەش کراوەبوو بۆیە باش گوێم لێیان بوو:

مامۆستا دەیوت:

—زۆر ئاگاتان لەجانان بێت، بێ تاقەتی مەکەن، ئەو دایكو باوکیشی لەدەست داوە. لەبەر ئەوە زۆر خەفەت دەخوات، ئەگەر ئێوە دایکتان بمرێت زۆر خەفەت دەخۆن وانیە!! جانانیش بەو شێوەیە خەفەت دەخوات. ئەو ئیتر خوشکی ئێوەیە پێویستە ئاگاتان لێی بێتو خۆشتان بوێتو کارێك مەکەن کە ئەو پێی بشکێت، یاخود بێتاقەت ببێت.

لەلای ئەو باسی دایكو باوکیشی مەکەن، ئەگەر باسی بکەن ئەو زۆر دەرەنجێت هەروەها لەبەردەم ئەودا شەڕ مەکەن، لەوانەیە بیخاتە سەرخۆیو وابزانێت لەگەڵ ئەوتانە. ئەمەش زۆر ئازاری دەدات.

ئای... مامۆستا سێڤگی ئەمە چ گەورەییەکە! چ وردبینیەکە؟! چ ترسو خۆشەویستیەکە بۆ خودا؟!

تۆ بەڕاستی شایەنی دراوسێیەتی پێغەمبەری خودایتﷺ إن شاء الله خودا ئەم پاداشتەت بەنسیب دەکات.

پرسیارەکانی ناو مێشکم هەراسانیان کردبووم:

نزیکەی سێ ساڵ بەسەر مانەوەم لەماڵی مامۆستا سێڤگی دا تێپەڕی بوو، پۆلی چوارەمیشم زۆر بەباشی بڕی.

من چی تر گەورەبوو بووم... لە زۆر شت تێدەگەیشتم. خوا لە مامۆستا سێڤگی ڕازی بێت، لەسایەی فێرکارییە وردبینانەکەی ئەوەوە تووشی هیچ گرفتێکی سەخت نەبووم. بەلام بۆ ساتێکیش حەسرەتی لەدەستدانی دایکو باوکم لەمێشکم دەرنەدەچوو.

پرسیارەکانی ناو مێشکم بە تێپەڕبوونی کات زیاتر دەبوونو مەراقی زۆرشتی ترم دەکرد.

دووبارە لەگەڵ دادە نوریە لەپشووی هاویندا چووینەوە بۆ وانەی فێربوونی قورئان.

مامۆستای قورئانەکەم، کە باشترینی مامۆستایان بوو دووبارە دەستی بەپیاهەڵدان کرد بەسەرمداو دەیویست دڵنەوایم بکات:

—کچەکاڵەکەم هاتووە.

بەلام وەك پسپۆڕێکی سایکۆلۆژی یەکسەر لەدونیای ناوەوەم تێگەیشتو لەکەشف کردنی ئاگرەکەی ناو دڵم دوانەکەوتو وتی:

—تۆ زۆر بیری دایکو باوکت دەکەیتو لەخەیاڵت دەرناچن وانیە؟

وەکو هەمیشە فرمێسکەکان بەگۆنامدا هاتنە خوارەوە. وتم :

—زۆریش بیریان دەکەم. هیچ کات لەخەیاڵم دەرناچن.

—ئای کچە جوانەکەم... ئەوان ئێستا لە بەهەشت زۆر دڵخۆشن تۆش خەریکی لێرە دەگریت!

وەك ئەوەی هەواڵێکی تازە لەوێوە هاتبێت سەیری دەمو چاوی مامۆستام کرد. وتی:

–بـەڵێ ڕاســتە... مــن ڕاســت دەڵــێم. شــوێنی مرۆڤــە شــەهیدەکان بەهەشتە.

دووبــارە پرســیارەکان هێرشــیان بــۆ مێشــکم هێنایــەوە چــاوە پــڕ فرمێسکەکانم بڕییە مامۆستاو وتم:

–تا ئێستا بەتەمانیت هەموو ئەمانەم بۆ ڕوون بکەیتەوە؟؟ زۆر پرسیار هەن کە مەراقمە وەڵامەکانیان بزانم، کاتێك لە مامۆستا سێڤگی دەپرسم ئاڕاستەی لای تۆم دەکات.

–ئەو خۆی شارەزایە لەم بابەتەدا، زیاتر دەزانێت ئاه... سێڤگی بۆچی ئەوەندە خاکیت!!

پاشان بەردەوام بوو

– ســێڤگی لــەجێی مامۆســتای منــیش‌و ئێوەشــە، ئــەو مرۆڤێکــی تێگەیشتوو و نموونەییـە. ئێمـە زۆر سـوودمان لـەو بینیـوە، ئـەو لـەکۆڕی خانماندا زۆر جار پەیامەکانی بـۆ دەخوێندینـەوەو بابـەتی دینـی بـۆ بـاس دەکردین، کەواتە ئەو دەزانێت کە ئێوە هێشتا منـداڵن بۆیـە جـارێ بۆتـان باس ناکات.

با ئێستا باسـی ئـەو بابەتانـە بکـەین کـە تـۆ تامـەزرۆیت لەبارەیانـەوە بزانیـت. هیـوادارم کـەمی تەمـەنت نەبێتـە هـۆی دەرچـوونت لـەژێر ئـەم بابەتانەدا. بەڵام تۆ کچێکی زیرەکیت، دڵنیام زۆر باش تێ دەگەیت.

بەدەستپێکێکی جوان دەستی پێکرد:

ئــەو خودایــەی کــە گــەردوونی بەشــێوەیەکی جــوان‌و ڕێــك‌و پێــك دروســتکردووە مرۆڤەکانیشــی بەمەبەســتی تاقیکردنــەوە ناردوەتــە دنیــا. هەروەك چۆن ئێـوە دەچـنە قوتابخانـە وانـە دەخـوێنن‌و پاشـانیش کـارت وەردەگرن.

هەموو مرۆڤێك ژیانێكی تایبەت بەخۆیو شێوازێكی تاقی كردنەوەی خۆی هەیە.

خوای گەورە هەموو ئەمانەی بۆ تاقیكردنەوەی بەندەكانی داناوە.

خوای گەورە گەردوونو دونیای بۆ مرۆڤەكان ئەفراندوەو پڕیشی كردووە لەو نیعمەتانەی كە دڵی مرۆڤی پێ خۆش دەبێت. مرۆڤەكان دێنە دونیا دەخۆنو دەخەون، دواتریش سەفەر دەكەنو دەڕۆن. ژیانی دونیاش دیاری دەكات، كە لەڕۆژی دواییدا شایەنی سزایە یاخود پاداشت.

بێگومان ئەو خودایەی كە بەم شێوە ناوازەیە ئەم كۆشكەی دروستكردووە، بەدڵنیاییەوە بۆ بەندە ئیماندارەكانی شوێنی پاداشتو بۆ بەندە سەرپێچی كارەكانیشی شوێنی سزای ئەفراندووە.

كەواتە دونیایەكی تریش هەیەو لەو دونیایەشدا دادگایەك هەیە بەوەش دەوترێت ڕۆژی دوایی.

چەندەها گوناهبارو سەرپێچی كار هەن پێش ئەوەی لە دونیادا بەتەواوی سزای تاوانەكانیان وەربگرن دەمرن.

كەواتە شوێنێك بۆ لێپرسینەوەیان هەیە.

لەم دنیایەدا هەر كەسەو تاقیكردنەوەی خۆی دەكات، بۆ براوەكان كۆشكو تەلاری ڕازاوە ئامادەكراوەو بۆ دۆڕاوەكانیش زیندانی هەتا هەتایی.

لە دونیادا هەمووان خەریكی خۆئامادەكردنو چاندنن. كەواتە دەبێت شوێنێك هەبێت كە پاداشتەكانیانی لێ وەربگرنەوە.

خوای گەورە بەهۆی ئەو كتێبو پێغەمبەرانەی كە ناردوونی بەڵێنی ڕۆژی دوایی داوە. هەروەها هەواڵی سزای هەتا هەتایی داوە. ئەمە واتای ئەوەیە كە ئەم بەڵێنەی دەباتە سەرو شوێنی ئەو سزایەی ئامادەكردووە.

لەم دونیایەدا هەمووشتێك كاتییەو مەحكومە بەگۆڕان، كەواتـە دەبێـت دونیایەك بوونی هـەبێت كـە هـیچ نـەگۆڕێت، ئـەو دونیایـەش ڕۆژی دواییـە لەڕێگەی مردنو گۆڕو ڕۆژی لێپرسینەوەوە پێـی دەگـەین. لـەو دنیایەشـدا كەسە باشـەكان بـە بەهەشـتی بـەرین شـاد دەبـن و، كەسـە خراپـەكانیش بەرەو دۆزەخ ڕاپێچ دەكرێن.

كەواتە دایكو باوكی تۆیش لە خۆشـی هـەتا هەتاییـدانو چاوەڕێی تـۆ دەكەن.

مردن چییە؟

پێش ئەوەی مامۆستاكەم قسەكانی تەواو بێت یەكێك لـەو پرسـیارانەی كە مەراقم بوو پرسیم:

—مـن هـیچ مـردنم خـۆش ناوێـت؟ ئەگـەر مـردن نەبوایـە چـەند خـۆش دەبوو، مردن چییە؟ بۆچی مردن هەیە؟

مامۆستاكەم لەبەرامبەر ئەو پرسـیارەی منـدا زەردەخەنەیـەكی كـردوو وتی:

—كچـی خـۆم... خـودا هـەموو شـتێكی لەبـەر حیكمـەتێكی دیـاریكراو دروسـتكردووە. هەنـدێك شـت هـەن كاتێـك سـەیریان دەكـەین بەڕواڵـەت ناشـیرینو نـاخۆش دەردەكـەون، بـەڵام لەڕاسـتیدا كاتێـك بەدوایانـدا دەگەڕێین یاخود بیریان لێ دەكەینەوە دەبینین بەو جـۆرە نـین كـە ئێمـە بیرمان لێ كردوونەتەوە.

مـردنیش یەكێكـە لـەو شـتانە لەیەكـەم ڕوانینـدا ترسـناك و، ناشـیرین دەردەكەوێت.

"هەرچەندە مردن لە ڕواڵەتدا تاریك و، ڕەش و، ناشیرینە، بەڵام سیما ڕاستەقینەکەی بۆ موسوڵمانان نوورانی و جوانە، لەبەر ئەوە پێویستە بەچاوی ترسەوە نا بەڵکو بەچاوی خۆشەویستیەوە لە مردن بڕوانرێت"بریسکەکان.

چونکە مردن، ڕزگاربوونە لە ئەرکەکانی ژیان. شوێنێکە بۆ گۆڕانی جەستە. بانگهێشتێکە بۆ ژیانێکی هەمیشەیی. سەرەتایەکە بۆ گەیشتن بە ژیانی هەتا هەتایی.

هەروەك چۆن مرۆڤ لەسایەی هێزو دەسەلاتێکەوە دێتە دونیاوە هەر بەو شێوەیەش لەسایەی هێزو دەسەلاتێکەوە لە دنیاش دەر دەچێت، ئەم ڕاستیەت بە نموونەی ڕووەکەکان بۆ دەهێنمەوە کە ساکارترین زیندەوەرن. لەڕاستیدا مردنی هەر ڕووەکێك هەروەك ژیانی ڕووەکەکە ڕووداوێکی مەزنە، هەروەك چۆن مردنی میوەیەك یاخود ناوکێك نیشانەی چەندەها کارلێکی کیمیاییە، هەویر ئاسا لەژێرخاکدا دەشێلرێتو دەبێتە دەستپێکی ژیانێکی تازە، ئەمە لەکاتێکدایە کە مردنی تۆو چوونە ژێر خاکی واتای دەست پێکردنەوەی ژیان هەڵدەگرێت.

جا ئەگەر مردنی ڕووەك – کە لە نزمترینی چین و پلەکانی ژیاندایە– بەدیهاتوویەکی ئاوا ڕێك و پێك و پڕ لە دانست بێت، دەبێت مردنی مرۆڤ چۆن بێت کە خاوەنی بڵندترین چینەکانی ژیانە؟ هەروەك چۆن تۆوێك کە دەچێتە ژێر خاکەوە دەبێتە سومبولی بەهار، هەر ئاواش مرۆڤێك کە دەچێتە ژێر گڵەوە، لەبەهاری قیامەتدا پێدەگات."مەکتوبات

مردن سەرەتایەکە بۆ خۆشی هەتاهەتایی ئەگەر لەم بارەوە سەیری بکەین ئەوا مردن گەورەترین نیعمەتە، چونکە ئەو پەیوەندییەی کە بۆ

گەیشتن بەنیعمەتێکی خۆش ئەویش بەهەمان ڕادەی نیعمەتەکە خۆشەویستە.

بەکورتی مردن حەقێکە لەسەر هەر دروستکراوێك کە خاوەن ژیان بێت، بۆ هەموو کەسێك ژیانی گۆڕ هەیەو بیەوێت یان نا، هەر دەبێت بچێتە ناوی، ژیانی ناو گۆڕ بەپێی بیروباوەڕی مرۆڤەکان بەسەر سێ جۆردا دابەش دەبێت:

یەکەم: گۆڕ بۆئەو کەسانەی کە ئەهلی ئیمانن دەرگایەکە بۆ دونیایەکی زۆر لەم دونیایەی ئێمە خۆشتر.

دووەم: بۆ ئەو کەسانەی کە باوەڕیان بەدوارۆژ هەیە بەڵام لە گومڕایی و سەر لێشێواویدا ژیان بەسەر دەبەن، دەرگایەکە بۆ زیندانیەکی هەتا هەتایی. هەنگاوی یەکەمە بەرەو مەحکوم بوون و دابڕان لە هەموو دۆستان.

سێیەم: بۆ ئەو کەسانەی کە باوەڕیان بە ڕۆژی دوایی نیە بۆ ئینکارو سەر لێشێواوەکان دەرگای لەسێدارەدانە، هەروەها پەتی سێدارەیە هەم بۆخۆیو هەم بۆ خۆشەویستانی. لەبەر ئەوەی خودی خۆی وا دەبینێت هەر بەو شێوە سزا دەدرێت."وتەکان.

کەسێك کە باوەڕی بەخوداو ڕۆژی دوایی هێناوە، مردن بلیتێکی گەیشتنە بەخۆشەویستانی و، پێویستە بەخۆشەویستیەوە لە مردن بڕوانێت، چونکە مردن نیعمەتێکی زۆر گەورەیە لەلایەن خوداوە.

ڕۆح چییە؟

ڕۆح چییە؟ دروستکراوێکی چۆنە؟ ڕۆح لەناو ئێمەدایە؟! ئەگەر وایە لەکوێماندایە؟ پاشانیش ئایا ڕۆح دەمرێت؟

لەبەرامبەر ئەم پرسیارانەی مندا مامۆستاکەم بەم شێوەیە وەڵامی دامەوە:

–ڕۆح ئەو دروستکراوەیە کە ژیانمان پێ دەبەخشێت بەدەست ناگیرێت و بەچاویش نابینرێت.

ڕۆح وەك جەستە نامرێت، ئەو نەمرە واتە خوای گەورە پێش ئەوەی کائینات دروست بکات ڕۆحەکانی ئەفراندووە دواتریش جەستەی کردوون بەبەرداو بۆ دونیای ناردوون.

ڕۆح بەجەستەوە نا بەڵکو جەستە بەڕۆحەوە بەندە. لەگەڵ ئەوەشدا ئەگەر ڕۆح بڵاو ببێتەوەو پاشانیش دووبارە کۆببێتەوە هیچ جۆرە گۆڕانکاریەك تیایدا ڕوونادات. تەنانەت دەتوانین بڵێین جەستە هێلانەو لانکەی ڕۆحە نەك بەرگی.

کەواتە لەکاتی سەرەمەرگدا ڕۆح بەتەواوی بێ بەرگ نیە لەهێلانەکەی دەر دەچێت بەڵام لەلایەکی دیکەیشەوە بەرگە واتاییەکەی دەپۆشێت. (وتەکان)

هەرچی سەبارەت بەنەمری ڕۆحیشە: هەموو ئەو شتە فانیانەی دونیا کە هەن بناغەی دروست بوونیان لەبەیەك گەیشتنی زیاتر لەمادەیەك یاخود هەزارەها مادە دەبێت. بەو هۆیەوە ئەو شتانەی کە لەیەك جیاوازن تەنانەت زۆر جار ئەوانەشی کە دژ بەیەکن ئیحتیمالی لەیەك جیابوونەوەیان هەیە. وەك لە قورئاندا هاتووە، ڕۆح لەو مەخلوقاتانەیە کە بە فەرمانی

خـوای گـەورە پەیـدابووەو، هـەر خـوا خـۆی دەزانێـت چـییە، مـرۆڤ ئەندازەیەکی کەم نەبێت زانیاری پێ نەدراوە لەو بارەیەوە.

– ئایا مـرۆڤ لـەکاتی مـردنو دەرچـوونی ڕۆح لـە لاشـە ئـازاری پـێ دەگات.؟! واتە مردووەکان لەکاتی مردندا هەست بەئازار دەکەن؟!

لەبەرامبـەر ئـەم پرسـیارەشمدا مامۆسـتاکەم پـاش کـەمێك وەڵامـی دامەوە:

– ئەوە پەیوەستە بەوەی ئایا ئەوان بەندەیەکی باش یاخود خراپن، واتە بەپێی کردەوەکانیانە. ئەگەر ئـەو کەسـەی کـە دەمرێـت بەندەیـەکی خۆشەویست بێت لای پەروەردگار ئەوا هـیچ کـات ئـازاری پـێ ناگەیـەنێت. وەك ئەوەی لەژوورێکەوە بچێتە ژوورێکی ترەوە ئەوەنـدە ئاسـان دەبێـت، بەتایبەت ئەگەر مردووەکە شەهیدبێت هەست بەهیچ ئازارێك ناکات.

بێگومـان بـۆ شـەهیدبوونیش پێویسـتە تەمـەنو جەسـتەت لـەپێناوی خـودا فیدابکـەیت، جیالـەوەش هەرکەسـێك لـەئاودابخنکێت، لـە ئـاگردا بسوتێت، لەژێر گڵدا وەفات بکـات، ئەگـەر باوەڕداربێـت، ئـەوا بەشـەهیدی مەعنەوی حساب دەکرێت، ئەویش لەکاتی سەرەمەرگدا ئازار ناچێژێت.

ئیزرائیل! چۆن دەتوانێت لەیەك کاتدا ڕۆحی چەندەها کەس بکێشێت؟!

–مامۆستا، ئیزرائیل ڕۆحی مرۆڤەکان دەکێشێت وانیە؟!

–بەڵێ کچی خۆم، ئیزرائیل فریشتەیەو فەرمانـەکانی پـەروەردگار جـێ بـەجێ دەکـات، ئـازاری ئـەو کەسـانە نـادات کـە خـوا دەناسـنو خۆشـیان دەوێـت. بـەڵکو لـەکاتی سـەرەمەرگدا ئـازاری ئـەو کەسـانە دەدات کـە سەرپێچی کارنو گوێبیستی فەرمانەکانی پەروەردگار نابن.

لەکاتی سەرەمەرگ یاخود لەکاتی بینینی ئیزرائیلدا تەنهاو تەنها کەسە گوناه کارەکانو سەرپێچی کارەکان تووشی ترس و دڵەڕاوکێ دەبن، مرۆڤە ئیماندارەکان هەروەك چۆن لە دونیادا بە جوانی لە مردن دەڕوانن، لەکاتی سەرەمەرگیشدا فریشتەی گیان کێشان بەجوانترین شێوە دەبینن و، تووشی هیچ مەترسیو ناخۆشییەك نابن.

کاتێك دەمبینی مامۆستاکەم بەوەڵامدانەوەی پرسیارەکانم دڵم ئاسوودە دەکات دەستم بەپرسیاری تر کرد کە دەهاتن بەمێشکمدا مامۆستاکەشم خودا خێری بنوسێت بێ ئەوەی بێزاربێت وەڵامی دەدامەوە.

-فریشتەی گیان کێشان (ئیزرائیل) یەك دانەیە وانیە؟

-بەڵێ.

-باشە کە یەك دانەیە!! ئەگەر لەیەك کاتدا چەند کەسێك پێکەوە بمرن یەك فریشتە چۆن دەتوانێت گیانی ئەو هەمووە بکێشێت؟

مامۆستاکەم دووبارە زەردەخەنەیەکی بۆ کردم:

-کچە کاڵەکەم، تۆ بەڕاستی بیر لەم شتانە دەکەیتەوە؟

-وتم بەڵێ.

-وتی تۆ زۆر زیرەکیت، وەك ئەوەی کەسێکی گەورەبیتو بچووك بوبیتەوە ئەم پرسیارانەی تۆ نەك بەمێشکی منداڵێکی وەك تۆ بەڵکو بەمێشکی زۆرێك لەئینسانی پێگەیشتووشدا نایەت.

باوەڵامی ئەم پرسیارەشت بدەمەوە:

فریشتەکان لە نوور دروستکراون، واتە لەیەك کاتدا دەتوانن لەچەند جێگەیەك بن، هەروەك خۆر، خۆر لەیەك کاتدا دەتوانێت بگاتە هەموو

شوێنێکی دونیاو ڕووناکی بکاتەوە، تەنانەت دەچێتە ناو چەندین تەنی درەوشاوەوەو لەیەك کاتدا چەندەها خۆر دروست دەبێت.

هەروەها فریشتەی گیانکێشان (ئیزرائیل)، چەندین فریشتەی یاریدەدەری هەیە کە خوای گەورە ڕایسپاردوون بەو کارە. سەبارەت بەم بابەتە بەدیعوززەمان مامۆستا سەعیدی نوورسی بەم شێوەیە دەدوێت:

"فریشتە بالادەستەکان وەك ئیزرائیل، میکائیل، جوبرەئیل، ئیسرافیل، وەك چاودێرێکی گشتی وانو لەپێگەی بەڕێوەبەرایەتی دان، لەچەشنی خۆیانو هاوشێوەی خۆیان بەلام لەشێوازی بچوکتردا چەندین فریشتە هەن کە یاریدەدەریان دەکەن، ئەگەر لەم ڕووەوە بڕوانین دەتوانین بڵێین کە حەزرەتی ئیزرائیل (علیه سلام) چاودێری ڕۆح کێشان دەکات لەلایەن فریشتە بەرپرسیارەکانەوە، لەلایەکی تریشەوە بەپێی جۆری زیندەوەرەکان ئەوانیش دەگۆڕێن تەنانەت فریشتەی تایبەت بە گیان کێشانی کەسە باشەکان لەگەڵ کەسە گوناهبارەکاندا جیاوازە". مەکتوبات.

ئێمە لەناو گۆڕدا ناترسین؟

–کاتێك دەمانخەنە نێو گۆڕەوە چۆن لەوێ دەمێنینەوە؟ ناترسین؟!

–گۆڕ، بۆ مردوو یەکەمین وێستگەی سەفەرەکەیەتی، ئەوێ بۆ ئەو بەندانەی کە باوەڕدارن باخچەیەکە لە باخچەکانی بەهەشت، بەلام بۆ مرۆڤە بێ باوەڕەکان چاڵێکە لە چاڵەکانی دۆزەخ.

مرۆڤی باوەڕدار لە گۆڕ ناترسێت، چونکە بەهەزارەها فریشتە لەشێوەی دۆستو هاوڕێیانیدا دێنە سەردانی.

وەڵامـەکانی مامۆسـتاکەم دانەدانـە مەراقـەکانمی دادەمرکانـدەوە، بـە گوێبیسـتبوونی وەڵامـی ئـەو پرسـیارانەی کـە سـاڵانێك بـوو خـەریك بـوو مۆخیان دەخواردم هەستم بە ئاسـوودەییەکی زۆر دەکـرد، لەبـەر ئـەوەش بەردەوام بووم لە پرسیار کردن.

—کاتێـك دەمانخەنــە نێـو گـۆڕەوە یەکــەم شــت ڕوو بــەڕووی چــی دەبینەوە؟

—کاتێك دەمان خەنە نێو گۆڕەوە یەکەم شت ڕووبەڕووی دوو فریشـتە دەبینـەوە بـەناوی (نـەکیر و مونکـەر) کـە دوو فریشـتەی لێپرسـینەوەن، یەکەم لێپرسینەوەمان لەلایەن ئەوانەوە دەبێت.

—زۆر قورس دەبێت؟!!

مامۆستاکەم بەپرسیارەکەمدا تێگەیشت کە ترساوم بۆیە وتی:

—نانـا نـەخێر، مرۆڤـەکان بـەپێی کردەوەکانیـان لـەژیانی دونیـادا لێپرسـینەوەیان لەگـەڵ دەکرێـت، بێگومـان بـۆ ئەوانـەی چاکەیان لەگـەڵ خەڵکی کردووەو فەرمانەکانی خودایان جێ بەجێ کردووە قورس نابێت.

سەبارەت بەم بابەتە بەدیعوززەمان بەم شێوەیە دەدوێت:

"وەك هەموو کەس منیش دەچمە ناو گۆڕەوە" جارێك بەخەون چوومە ناو گۆڕەکەم خەریك بوو لەتەنیایی و، بێ کەسـی و، تـاریکیو سـەرماکەی ناوی بترسم لەناکاو دوو هاوڕێی موبارەك بەناوی نـەکیرو مونکـەر هاتنـەلام و، لەگەڵم دەستیان کردە مێزگرد، دڵ و گۆڕەکەیان فـراوان کـردمو پڕیـان کرد لە نوور خستیانە جووڵە، پەنجەرەکان بەرەو ڕووی جیهانی ڕۆحەکاندا کرایەوە منیش هەروەك ئەو خەیاڵەم بەڕاستی دەبینی بەهـەموو بوونمـەوە خۆشحاڵ بوومو سوپاس گوزاریم کرد.(تیشکەکان)

خۆزگە مردن نەدەبووا

–باشـە ئەگـەر مـردن و، گـۆڕ و، بەهەشـت و، دۆزەخ نەبونایـە و، مرۆڤـەكان بـێ خـەمو خەفـەت و بـێ تـرس بژیانایـە، ئـەو كاتـە باشترنەدەبوو؟!

مامۆستاكەم لەبەرامبەر ئەم پرسیارەشدا وەڵامی زۆر جوانی دامەوە:

–بەپێچـەوانەوە... ئەگـەر بـاوەڕ بـوون بـەڕۆژی دوایـی و، بەهەشـتو دۆزەخ نەبوایـە مرۆڤـەكان لـە هـیچ شـتێك نەدەترسـان و یـەكتریان دەچەوسـاندەوەو حـەقو حقوقیـان نـەدەزانی و ژیـانی كۆمەڵگـە دەبـووە كێشمەكێش و ململانێ، تەنها شتێك كـە دەتوانێـت مرۆڤـەكان لەبەرامبـەر خراپەكاری بوەستێنێت باوەڕ بەڕۆژی دواییە.

بەدیعوززەمان بەم شێوەیە باس لەم بابەتە دەكات:

"منداڵان كە نزیكەی چواریەكی دانیشتوانی زەوی پێك دەهێنن، كاتێـك ڕووبـەڕووی هـەرجۆرە لەدەسـتدانێك دەبـن تووشـی پەژارەیـەكی گـەورە دەبنو بەجۆرێك كاریگـەر دەبـن كـە لـە ڕۆح و دڵـە بچووكەكانیاندا برینـی مەعنـەوی دروسـت دەبێـت و، تـەنها چارەسـەرێك بـۆ ئـەو برینانـە بـیری هەبوونی بەهەشتە.

دڵە پاكەكەی هەمیشە دەڵێت: "ئەو برایەم یاخود هاوڕێیەم مـرد بـەڵام بوویـە چۆلەكەی بەهەشـت، لـە ئێمـە زیـاتر كـەیف خۆشـەو دەگـەڕێت، دایكیشـم كۆچـی دوایـی كـرد، بـەڵام بەڕەحمـەتی خـودا چـوو، دووبـارە لەبەهەشتدا دەگەڕێمەوە باوەشی پڕ خۆشەویسـتی ئـەو و دەیبینمـەوە و، بەدرێژایی ژیانی بەشێوەیەك دەژی كە شایەنی ئینسانیەت بێت.

دووبارە "پیرو پەككەوتەكان كە چواریەكی دانیشـتوان پێـك دەهێـنن، تاكە دڵ نەواییەك بۆ ئەوان لەبارەی كۆتایی هـاتن بـەژیانیانو چـوونە ژێـر

گلّ و کۆتاییی هاتنی جوانیو خۆشییەکانی دونیا بۆیان تەنهاو تەنها لە ئیماندا دەست دەکەوێت".

بە ئاواتی بەهەشتەوە دەتوانن بەرگەی ناڕەحەتیو سەختییەکانی ژیان بگرن، ئەمە بیروباوەڕێکی لەم جۆرەیان پێدەبەخشێت:

"خەفەت مەخۆن، ئێوە لاوێتییەکی هەتا هەتاییتان هەیە ژیانێکی پرشنگدارو تەمەنێکی نەبڕاوە چاوەڕێتانە... هەموو ئەو چاکانەی کە کردووتانە بۆتان پارێزراوەو، پاداشتەکەشی وەردەگرن"

گەنجەکانیش کە بەشێکی زۆری دانیشتوان پێك دەهێنن لە تەمەنێکدان کە ئارەزوویان لەوپەڕی جۆشو خرۆشدایە، ئەگەر شکست خواردن لەبەردەم هەستەکانیان هەیەو بەڕادەیەکی زۆر چاو نەترسن، تاکە هۆکارێك کە لە هەڵە و گوناه کردن بیانگرێتەوە باوەڕیانە بە هەبوونی دۆزەخ.

گەنجێك کە خاوەنی ئیمانێکی وەها بێت لەکاتی ئەنجامدانی هەر هەڵەیەکدا بەخۆی دەڵێت:

"ئەگەرچی دارودەستە و پۆلیسەکانی حکومەت من نابینن‌و دەتوانم خۆمیان لێ بشارمەوە بەڵام فریشتەکانی پادشایەکی خاوەن دەسەڵاتو خاوەن دۆزەخ دەمبینن‌و خراپەکانم دەنووسن".

دووبارە مرۆڤە نەخۆش و، ستەم لێکراو و موسیبەت دارەکان کە بەشێکی زۆری مرۆڤەکان پێك دەهێنن، باوەڕیان بەڕۆژی دوایی و بەهەشت وەك دڵنەواییەك دەبێت بۆیان بۆ ئەمەش هەموو ئەو ئازارانەی کە چەشتویانە، ئەو ستەمانەی کە لێیان کراوە، هەروەها ئارامگرتن لەسەر زوڵم حەواڵەی خودا دەکەن.

کاتێك دەچمە سەر گۆڕی دایکم گوێبیستی قسەکانم دەبێت؟!

کۆتا پرسیاریشم لە مامۆستاکەم بەمشێوەیە بوو:

-کاتێ من دەچمە سەر گۆڕی دایکم ئایا ئەو گوێ بیستی من دەبێت؟!

مامۆستاکەم لەم پرسیارەم زۆر خەفەت دای گرت.

-بەدڵنیاییەوە کچی خۆم، چۆن گوێی لێت نابێت!

تەنها کاتێك دەچیتە سەر گۆڕی دایکت مەگری. بەڵام دوعای بۆ بکە.

کاتێك کەسێك دەچێتە سەر گۆڕی ناسراوێکیو سڵاوی لێ دەکات، مردووەکە ئەو دەناسێتەوەو سەلامەکەشی وەردەگرێتو ئەگەر کەسێکی نەناسراو بچێتە سەرگۆڕی کەسێكو سەلامی لێ بکات، دووبارە مردووەکە سەلامەکە وەردەگرێت.

پێغەمبەری خواﷺ دەفەرموێت: "مردووی ناو گۆڕ وەك کەسێك وایە کە خەریکە دەخنکێتو داوای یارمەتی دەکات، بەردەوام چاوەڕوانی دوعای دایك و باوکی و، خوشك و براکانی، یاخود هاوڕێکانێتی، کاتێك دوعایەکی پێ دەگات، ئەوا لە هەموو جوانیەکانی دونیاو هەرچی تیایە پێی خۆشترە. بێگومان جوانترین دیاری زیندووەکانیش بۆ مردووەکان تەنها دوعا کردن و داوای لێخۆشبون کردنە بۆیان.

مەبەست لە زیارەتی مردوو، هەروەك چۆن پەند وەرگرتنە بۆ زیندووەکان هەرواش مەبەست لێی وەرگرتنی دوعای خێرە بۆ مردووەکان.

مامۆستاکەمم زۆر هیلاك کردبوو، بەڵام وەڵامەکانی ئەو کێشمەکێشمەکانی منی چارەسەرکرد، خەمەکانم ڕەوینەوە، سەبارەت بەدایكو باوکم زۆرتر ئاسوودەبووم، جگەلەوە ئومێدی بوونی ئەوان لەبەهەشت ئاسوودەییەکی زۆرتری پێ دەبەخشیم.

بەشی شەشەم

نەگبەتیەکان تەواو نەدەبوون...
مامۆستا سێڤگیشم لەدەست چوو

پوختەی ئەم بەشە

ئەو مامۆستا سێڤگییەی کە وەکو منداڵی خۆی سۆزو میهرەبـانی پـێ دەدام و تـەنهایی بیربردمـەوە، لـە ڕووداوێکی پڕ تراژیدیدا بـووە قوربـانیی. دیسـان لـەناو ئـازاردا تـەنها کەوتمـەوە. خودایـە حـاڵی مـن چـی بەسەردێت؟ تەنها هـاوڕێم فرمێسـکە ڕژاوەکـانی چـاوم بوون کە نەدەگیرسانەوە.

هەمیشە دایکم لە خەونمدا دەبینی

دابڕان لە دایکم بەڕادەیەك پەرێشانی کردبووم کە ئاگری ناخم نەدەکوژایەوە، هەموو شەوێك ئەوم لەخەونمدا دەبینی.

لە هەندێك لەخەونەکانم دا، دایکم دەستی دەگرتمو بۆلای باوکمی دەبردم، بەڵام هیچ کات نەمان دەتوانی بیگەینێو بەخەبەر دەهاتم.

تا بەیانی دەگریام، چونکە هەمیشە لەنزیك دایکمەوە دەنوستم. بەتەنهایی ڕانەهاتبووم لەبەرئەوە چەندەها شەو بێ خەو و بەترس و فرمێسکەوە ڕۆژم کردوەتەوە. خوا هیچ کەسێك بێ دایك نەکات.

دووبارە لەخەونێکی ترمدا دایکم هات ئای خوایە ئەوەندە پاك و پرشنگداربوو هەروەك فریشتە لەباوەشی گرتم، هەستم بەبۆنی خۆشی دەکرد کە هەروەك میسك وابوو. وتم:

– دایە، بۆچی منت جێ هێشتو ڕۆشتیت!!

وتی:

–من نەڕۆشتووم کچەکەم، بەڵام تۆ من نابینیت.

–واتە... تۆ نەمردوویت!!

–نەخێر کچەکەم من شەهیدبووم.

–باوکیشم شەهیدبووە؟

–بەڵێ کچم... ئەویان لەبەندیخانە بێ تاوان کوشت و ئەویش شەهیدە دووبارە بەگریانەوە خەبەرم بویەوە.

یەکێکی تر لەو خەونانەی کە زۆر کاری تێکردم بەم شێوەیەی بوو:

دووبارە لەخەونەکەمدا لەباوەشی دایکمدا بووم، لەبەردەم خانوویەکی زۆر ڕازاوەدا، بەڵام دووبارە باوکمی لێ نەبوو، من باوکمم دەویست.دایکم وتی:

—تۆ خەفەت مەخۆ لەبەر نەهاتنی ئەو.

وتم:

—ئەم خانووە هی کێیە؟

—ئەم خانووە پێغەمبەرﷺ پێی بەخشین، لێرە بۆ شەهیدەکان خانووی تایبەتی هەیە.

خانوویەکی ئەوەندە جوان بوو کە پێی سەرسام بووم بەڵام کاتێک خەبەرم بوویەوە دووبارە شیوەن و گریان دەستیان پێ کردەوە.

یەکەمی هۆنراوە نووسین بووم:

لە پۆلی پێنجی سەرەتایی بووم. لەنێوان قوتابخانەکانی شارۆچکەکەماندا پێشبڕکێی هۆنراوە کرا، منیش هۆنراوەیەکم بۆ دایکم نووسی، بەڵام ئەوەندە بەتایبەتی خۆم بۆ ئەو هۆنراوەیە ئامادەکرد بوو بەشێوەیەك وام هەست دەکرد دەگاتە دەستی دایکم ئەمە لەکاتێکدا کە من بەهرەی هۆنراوە نووسینم نەبوو، ئەوە یەکەم جارم بوو هۆنراوە بنووسم.

بە هاوکاری مامۆستا سێڤگی هەموو هەستەکانم ڕژاندە نێو دێڕەکانەوە لەگەڵ ئەوەشدا هەموو ڕستە و وشەکانی هۆنراوەکەم بەفرمێسکەکانم تەڕ بووبوون.

کاتێک مرۆڤ دەچێتە نێو ئەو جەوە پڕ لەهەستەوە شتی زۆر سەرنجڕاکێش دێنێتە کایەوە. واتە هەم گریامو هەم هۆنراوەکەم نووسی. بیستوتانە دەڵێن ئەو کتێبانەی بەگریانەوە دەنووسرێن، خوێنەرەکانیش دەخەنە گریان!

هۆنراوەکە تەواو بوو، دامە دەست مامۆستا سێڤگی بینیم دەستی بەگریان کرد.

وتی:

—زۆری بیر دەکەیت وانیە کچەکاڵەکەم!!

باوەشمان بەیەکدا کردو دەستمان بەگریان کرد.

بیرکردن چ وشەیەکە! ئەگەر پێم بڵێن ڕۆحت ببەخشە بەخۆشحاڵیەوە دەیبەخشم.

ڕۆیشتم بۆ لای لیژنەی هەڵسەنگاندنی هۆنراوە... هۆنراوەکەیان خوێندبوویەوە لەوێ کەس نەمابوو بەبیستنی هۆنراوەکە نەگریی. دواتر بەڕێوەبەری پەروەردە بانگی کردم، منیان بردە لای وتی:

—کچەجوانەکە تۆ چ خۆشەویستیو سۆزێکت هەڵگرتووە لەناختدا وا ئێمەت خستە گریان.

زۆر دڵنەوایی کردم، دیاری پێ بەخشیمو پێداویستییەکانمی دابین کرد وتی:

—لەمەودوا منیش مامۆستای تۆم، هەرچی داواکارییەکت هەبێت بەخۆم دەڵێیت منیش هاوکاریت دەکەم.

خودا لێی ڕازی بێت دڵی دامەوە، هۆنراوەکەشم یەکەم دەرچوو لە قوتابخانەکەمان ئاهەنگێك سازکرا، لەئاهەنگەکەدا، پارێزگار، بەڕێوەبەری

پەروەردە، بەڕێوەبەری ئاسایش، بەڕێوەبەری شارەوانی و، کۆمەڵێکی تر لەکەسە ناودارەکانی شارۆچکەکە ئامادەبوون.

سەرەتا بەڕێوەبەری قوتابخانەکەم هۆنراوەکەی منی خوێندەوە...

بابڵێین خوێندیەوە... لەڕاستیدا نەیخوێندەوە بەڵکو لە سەرەتاوە تاکو کۆتایی دەگریا، لە ئاهەنگەکەدا کەسی تێدا نەما کە نەگری.

پارێزگار منی لەباوەش کردو ماچی کردم لەو کاتەدا چاومان چووە سەر چاوی یەك بینیم لەنێوان برژانگەکانیەوە فرمێسك دڵۆپ دڵۆپ دەهاتە خوارەوە. وتی:

- سەبارەت بەتۆ زانیاریم وەرگرتووە کچەکەم من لێرە بەدواوە دەبمە باوکی مەعنەوی تۆ، ئەمە ژمارەکەمە کەی لە تەنگانەدا بوویت، هەر کاتێك پێویستیەکت هەبوو تەلەفۆنم بۆ بکە یەکسەر دەگەمە فریات.

هەموو ئەوانەی لە ئاهەنگەکەدا ئامادەبوون هەمان شتیان دووبارە دەکردەوە، پارێزگار جانتایەکی گەورەی پێدام، هەروەها زەرفێکی بچووکیشی پێدام جگە لەوەش لەبەرئەوەی یەکەمی هۆنراوە نووسین بووم پلاکێتیشیان پێدام.

زۆر دڵخۆش بووم زۆر... یەکەمجار بوو هێندە بە خۆشحاڵییەوە هەنگاو بنێم، هەستی خۆشبەختی چەندە خۆشە!

بێگومان مامۆستا سێڤگی و بەڕێوەبەری قوتابخانە لەگەڵمدا زۆر دڵخۆش بوون ئەوان ئەوەندە ئەجریان لەسەرم هەبوو وەك کچی خۆیان تەماشایان دەکردم.

ئەو جانتایەی کە پێیان دابووم پڕبوو لەجلو بەرگ و دیاری، دیاربوو پرسیاریان لەکەسێك کردبوو کە منی بەباشی دەناسی، لەوانەیە ئەو کەسە مامۆستا سێڤگی بوبێت، چونکە پۆشاکەکان لەو ڕەنگو مۆدیلانە بوو کە

من حەزم لێ دەکرد، ڕەنگیشە مامۆستا سێڤگی هـەموویانی کـڕی بێـت تـا ئێستا ئەوەم بۆ ڕوون نەبوەتەوە.

ئەوەی ناو زەرفەکەش پارە بوو، بەپێی وەزعی ئـەو ڕۆژانـە پارەیـەکی باش بوو، مامۆستا سێڤگی خوا لێی ڕازی بێت نەیهێشت ئەو پارانە سەرف ببێت، دای بەئالتونو بازن بۆم بەم شێوەیە هـەم منـی دڵخـۆش کـرد هـەم نەشی هێشت پارەکە خەساربببێت.

ئای... لـەو ڕۆژانـە. چـەندە دڵخـۆش بـووم، دەتـوانم بڵـێم ئـەو ڕۆژانـە یەکەمینو تاکە ڕۆژی خۆشی ژیانم بوو.

دڵخۆشییەکەم زۆری نەخایاند:

تا پۆلی سێی ناوەندی لەژێر باڵی پرسـۆزو میهـری مامۆسـتا سـێڤگی دا ڕۆژانێکـی زۆر خـۆش ژیـام، هەرچـەندە هـیچ شـتێك ناتوانێـت حەسـرەتی لەدەستدانی دایكو باوك نەهێڵێت، بەڵام مامۆستا سێڤگی بۆنەوەی هەست بەنەبوونیان نەکەم چی لەدەست بهاتایە دەی کرد.

ئێستا بیری لێ دەکەمەوە ئەو فیداکاریانەی ئەو دەیکرد لەم دونیایـەدا کەم کەس دەتوانن بیکەن.

خوای گەورە وەك سۆزێکی گەورە، مامۆستا سـێڤگی بـۆ مـن نـاردبوو، خەریك بوو ناوەندیم تەواو دەکرد، گەیشتبومە تەمـەنێك کـە عـەقڵم بـەزۆر شت دەشکا، بەواتایەکی تر هەنگاوێکم دەنا بـەرەو گـەنجێتی، بـۆ ئـەوەی زیاتر نەبمە ئەرك بەسەر مامۆستا سێڤگییەوە تاقیکردنەوەیەکم ئەنجامـدا بۆ ئەوەی لە بەشی ناوخۆیی وەربگیرێم و لەو تاقیکردنەوەیەدا دەرچووم.

بڕیارمدابوو قۆناغی ئامادەیی لەبەشی ناوخۆیی تـەواو بکـەم، لەبەرئـەوەی حکومەت پێداویستییەکانی قوتابخانەو شوێنی حەوانەوەو خۆراکی دابـین

دەکرد بەمەش ڕزگارم دەبوو لەوەی کە ببم بەئەرك بەسەر مامۆستا سێفگی‌یەوە.

هەرچەندە مامۆستا سێفگی نەیدەویست قبوڵی بکات، بەڵام من سوور بووم لەسەر بڕیارەکەم لەبەر ئەوەنا کە خۆشەویستیان بۆم کەم بوبێتەوە یان شتێکی لەو جۆرە، بەڵکو لەبەر ئەوەی لەگەڵ گەورەبوونمدا پێداویستیەکانیشم زیادیان دەکرد.

بەهاوکاری مامۆستا سێفگی لەقوتابخانە ناونووس کرام، شوێنی نوستنەکەم بینی، لەگەڵ بەڕێوەبەرو هەندێك لەمامۆستاکاندا یەکمان ناسی، جگە لەوەش مامۆستا سێفگی خودا لێی ڕازی بێت لەبارەی منەوە زانیاری تەواوی بە بەڕێوەبەر دابوو، بەڕێوەبەریش وتی:

–مادام وایە دەتوانین خەرجیشی پێ بدەین.

بەدڵنیاییەوە وای کرد.

لەبەر ئەوەی خوێندنگەکەی کە من لێم دەخوێند لەشارێکی تربوو، لەگەڵ مامۆستا سێفگی گەڕاینەوەو دەبوو ئامادەکاری بکەمو بگەڕێمەوە بۆ قوتابخانە.

بەڵایەکی لەم جۆرە!!

مامۆستا سێفگی وەك دایکێکی دڵسۆز بەدرێژایی ڕێگا لەناو پاسەکەدا سەبارەت بەژیانە نوێیەکەم ئامۆژگاری بەنرخی کردم و ئاگاداری کردمەوە لەبارەی ئەوەی دەبێ چی بکەمو چی نەکەم.

بەتایبەتیش سەبارەت بە پەیوەندی نێوان کچ–کوڕ و بابەتی لەو شێوەیە دەدواو زۆر جەختی دەکردەوە.

ڕۆژی ڕۆیشتنم نزیك بووبوویەوە چیتر دەبوو لە مامۆستا سێڤگیو دادە نورییەو سەعید کە وەك خوشکی خۆیان سەیریان دەکردم جیاببمەوە.

مامۆستا سێڤگی:

-با ئەمڕۆ بتانبەم بۆ سەیران، وردە وردە بەرەو زستان دەڕۆین ڕەنگە ڕۆژێکی دیکەی لەو جۆرەمان دەست نەکەوێت.

من تێگەشتبووم ئەو زیاد لەوەی مەبەستی سەیران بێت مەبەستی ئەوەبوو من کۆتا ڕۆژەکانم لەوێ بەخۆشی بەسەربەرم ئەمە چ تێگەیشتویەکە خوایەگیان!

خۆمان ئامادەکرد و بەخێرایی بەرەو شوێنێکی دارستانی دەرەوەی شار کەوتینەڕێ. لەکوێ بمانزانیایە ئەم ڕۆژە ناخۆشترین ڕۆژی ژیانمان دەبێت! لەکوێ بمانزانیایە ئەم سەیرانە پڕ لە ئازار دەبێت.

ئەو شوێنەی کە بۆی دەچووین شوێنێکی بەناوبانگ بوو، کۆتایی هەفتەکان ئەوانەی لەجەنجاڵی شار بێزاربوون دەهاتنە ئەوێ، لەبەرئەوەی شوێنێکی قەرەباڵغ بوو.

ڕۆشتینو شوێنێکمان بۆ خۆمان دیاری کرد.

جوانیەك کە مرۆڤی سەرسام دەکرد... هەوایەکی سازگار... سێبەرو کەپرو ئاوی ساردی وەك سەهۆڵ... ئیتر وەك هەوارێك بوو دەتوت خودا بەتایبەتی نەخشاندویەتی.

ئەو شوێنەی ئێمەی لێ بووین کەمێك لێژبوو، بەرزاییەکان بەدەیەها خەڵکی لێ بوو. ئەوانیش وەك ئێمە بۆ سەیران هاتبوون.

ماڵێك لەنزیکمانەوە بەلۆرییەك هاتبوون و لەتەنیشت لۆریەکە سەیرانیان دەکرد.

دەستمان کرد بەئامادەکارییەکانی سەیرانەکە.

مامۆستا سێڤگی، دادەنوریبە، منو سەعید هەریەك ئیشێكمان بۆ خۆمان هەڵبژاردو بەخۆشییەوە دەستمان كرد بەجێ بەجێ كردنی.

لەناكاو چاوم چووە سەر لۆریەكە، دوو منداڵ یاریان بەسوكانەكەی دەكرد لەبەر خۆمەوە بیرم كردەوە "ئەم لۆرییە نەیەت بەسەرماندا ڕووی لە ئێمەیەو ڕێگاكەش كەمێك لێژە" دەستمان بە ئامادەكارییەكان كردەوە.

زۆری نەخایاند خۆمان بەئیشەكانەوە مەشغوڵكردبوو كە:

یەكێك هاواری كرد:

-ڕاكەن هات.. خۆتان ڕزگاركەن...

هێشتا نەهاتبوینە سەرخۆمان تابزانین چی ڕوویداوە بینیمان لۆرییەكە بەخێرایی بەرەو ڕوومان دێت.

هەموومان شڵەژاین، بەشێوەیەك شڵەژابوین وەك ئەوەی دەستمان درێژكردبێت بۆ ئەوەی لۆریەكە بوەستێنین، ڕاكردن بەمێشكماندا نەدەهات، لەو كتوپڕیو شڵەژاوییەدا مرۆڤ عەقڵی دەوەستێت، نازانێت چی بكات.

مامۆستا سێڤگی لەتەنیشتمەوە بوو، لەو شڵەژاوییە گەورەیەدا بەخێرایی پاڵی بە منو منداڵەكانیەوە نا بەڵام خۆی ئەوەندەی ئێمە شانسی نەبوو.

لەو كاتەدا وام هەست كرد شاخێك كەوت بەسەرمدا هەستم بەدەنگە دەنگێكی زۆركرد.

قیژەو هاوارێكی زۆر قووڵ دەهات بەڵام تادەهات نزم دەبویەوەو نەما وام هەست كرد كەوتومەتە چاڵێكی قووڵەوە.

ڕووداوێکی دڵتەزێن:

لەو کاتەدا چی ڕوویدا! بەکێیدا کێشا! کێی بەژێرەوە کرد! کەوتە گیانی کێ لەبیرم نایەت.

کاتێك چاوەکانم کردەوە بینیم چەندەها خەڵك لەدەوروبەرم ڕادەکەن هاواریان تێکەڵ بەیەك بووە، هاوارو ناڵە دڵیان دەسوتاند، بەداخەوە ئەو ناوە بووبوو بە بازاڕی لاشە، ئەو سەوزاییە سیحراویانە بەخوێن سوور بووبوون.

لۆرییەکە بەسەر هەردوو قاچمدا ڕۆیشتبوو هەردوو قاچم شکابوو، ئاگام لە خۆم بوو برینی ترم نەبوو، لەو کاتەدا و لەناو ئەو قەرەباڵغیە زۆرەدا ئەوانی ترم نەبینیو دەستم بە هاوارکرد.

—چییان لێهات؟! ئەوان لەکوێن!

ژنێکی بەتەمەن لەتەنیشتم دانیشتو وتی:

—سوپاس بۆ خوا تۆ هیچت نیە.

خەریك بوو خۆم پارچە پارچە دەکرد دەموت: ئەی ئەوان؟!

کەس دەنگی لێوە نەهات، چاوەکانی ژنە بەتەمەنەکە پڕبوون لەئاو، فرمێسك بەگۆنایدا هاتنە خوارێ، بەدەنگێکی قووڵو پڕ ئازارەوە وتی:

—خودا ویستی وابوو کچم، ئیتر هیچ شتێك لەدەستی کەس نایەت.

لەو کاتەدا وام هەست کرد چەکوشێکی گەورەی بەسەرمدا کێشا.

لەبیرمە خەریك بوو خۆم لەناو دەبردو دەموت:

—واتە ئەوانیش مردوون؟!

ئەوەندەم زانی بۆ ناو چاڵێکی بێ بن خل بومەوە. هەموو شتێك تێکەڵ بوو هەموو بەیەکدا چووبوون هەموو لێڵو پڕ ئازاربوون.

مێشکم وەستابوو، نەمدەتوانی بیر لە هیچ شتێك بکەمەوە، وام دەزانی هەموو لاشەم بەستویەتی‌و ڕۆحم دەرچووە، مانای تەواوی ئەو قسانە وابزانم هەر ئەمە بوو "دونیا بەسەرمدا ڕووخا".

بەڵێ بەڕاستی لەو کاتەدا دونیا بەسەرمدا ڕووخابوو، منیش لەژێریدا گیانم دەدا. با باسی ڕاستی ڕووداوەکە بخەینە لایەوە، تەنانەت بیرکردنەوە لێی بەس بوو بۆ ڕووخان‌و لەناو چوونی من... چونکە ئەوان سەرچاوەی بوونم بوون، تەنها دۆستی ژیانم بوون، مردنی ئەوان واتای مردنی منیش بوو من نەمدەتوانی بێ ئەوان لەم دونیایەدا بژیم.

بەداخەوە هەر بەو شێوەیە بوو، ڕێك لەو کاتەدا کە لە خەیاڵی دڵخۆشی‌و ئارامی لاوێتیدا بووم، ڕووبەڕووی ڕووداوێکی سەخت بووینەوە کە هەموو ژیانمانی سەروژێر کرد.

لۆرییەکە لەبەرچاوی هەمووان و لەنێو سەرنجی پڕ سەرسامی ئەواندا مامۆستا سێڤگی کردبوو بەژێرەوە، دادە نورییە و سەعیدیش بە برینداری ڕزگاریان بوو.

مامۆستا سێڤگی، سەرباری جەستەی برینداری گیانی بە (الله أکبر)ەوە لەدەستدابوو، ئەو کەسانەی کە لەسەر سەری بوون سەریان سوڕمابوو لەبەردەم ئەو حاڵەی دا، ئەوەندە مردنێکی پڕ پەند بوو، لەکاتێکدا خوێن لەدەمی دەهاتە دەرەوە بەوتەی "خوایەگیان بۆلای تۆ دێم" کۆتا هەناسەی دا، ئەو کەسانەی ئەوێ بەسەرسوڕمان‌و عیبرەتەوە ئاگاداریی ئەو شەهادەت هێنانەبوون.

بێگومان ئەو خانمێکی فریشتە ئاسابوو، ئەو کە یەکێك بوو لە باشترینی خانمەکانی دونیا، بەدڵنیاییەوە بە (الله أکبر)ەوە دەگەڕایەوە

بۆلای خودا، خودای مەزن چۆن بەشێوازێکی تر دەجولایەوە لەگەڵ بەندەیەك خودای ئەوەندە خۆشدەویست!

بەهەموو دڵو هەستمەوە باوەڕم هێنابوو، مامۆستا سێڤگی کە وەك دایکێکی ڕاستەقینە وابوو بۆ من بەرەو مەقامێکی بەرز ڕێی سەفەری گرتەبەر.

بووینە دراوسێی دایکت:

خەونێك کە لەو ڕۆژانەدا بینی بووم تەواوی هەستەکانمی پشت ڕاست کردەوە.

لەبەر ئەوەی قاچەکانم شکابوون لە نەخۆشخانە کەوتبووم، بەدڵنیاییەوە لە بێتاقەتیو بێزارییەکی زۆردابووم، بۆ تەنها ساتێکیش ئەو ڕووداوە ترسناکەم لەمێشك دەرنەدەچوو.

لە خەونمدا مامۆستا سێڤگیو منداڵەکانی هاتبوون بۆ سەردانم بۆ نەخۆشخانە. کاتێك لە دەرگاوە هاتنە ژوورەوە دەمو چاویان بەجۆرێك دەدرەوشایەوە کە ژوورەکە لەناکاو پڕبوو لە نوور، بەتایبەتی لەدەمو چاوی مامۆستا سێڤگی دا خۆشحاڵییەکی وا بەدی دەکرا کە لەبەرامبەریدا سەرم سوڕمابوو.

خۆم فڕێدایە باوەشیان، منی بەسۆزەوە گرتە باوەشو لەسنگی توندکردم.

-کچەکەم، کچەکاڵەکەم ویستم تۆش بێنم بەڵام ڕێیان پێ نەدام.

بۆچی ئاوا دەگریت من زۆرباشم، زۆر دڵخۆشم، سەیرکە نەمردووم من لێرەم پاشانیش با هەواڵێکی دڵخۆشکەرت پێ بڵێم.

ئەویش زۆر جوانە، بووم بە دراوسێی دایکت، بە بەردەوامی باسی تۆ دەکەین ئێمە زۆر دڵخۆشینو لە شوێنەکەمان ڕازین.

خەبەرم بوویەوە، بەڵام خۆزگە خەبەرم نەدەبۆوە.

دووبارە هەمان دونیا، دووبارە هەمان کێشە، دووبارە هەمان ئازار...

دەبوو بەردەوام لە بەرامبەر خەونو خەیاڵو فرمێسکەکانمدا ئۆقرە بگرم.

دەزانن ئەمە مانای چییە؟ دەتوانن بیری لێ بکەنەوە؟

ئەم بەڵایە، چیرۆکی کچێکی گەنجەکە لە دونیادا بە تەنیا ماوەو بە دووقاچی شکاو و ترسەوە ژیان بەسەر دەبات.

تەنانەت بیرکردنەوە لێی مرۆڤ ڕادەچڵەکێنێ، وانیە؟!

خودایە ئەم ئازارانە تووشی کەس نەبن.

کاتێک من لە نەخۆشخانە بووم، خزمەکانی دایکیان دادە نورییەو سەعیدیان بردە لای خۆیان، ئەوماڵئاواییەم هیچ کات لەیاد ناچێت نەیان دەتوانی لەیەکمان بکەنەوە، لەم دونیایەدا بەتەنیا مامەوە لەدوای ئەوەش زۆر هەوڵمدا بیان بینم، بەڵام قسمەت نەبوو بەدڵنیاییەوە ئەوانیش بەدوای مندا گەڕاون، من ئێستا نازانم ئەوان لەچ حاڵێکدان.!

تا بەرەبەیان دەگریام:

تەنها دڵنەوایی من فرمێسکەکانم بوون، لەوە زیاتر هیچم لەدەست نەدەهات لە ڕۆژەکانی سەرەتادا لە پارێزگارەوە تا بەڕێوەبەری شارەوانی هەموان هاتن بۆ سەردانمو هیوای چاك بوونەوەیان بۆ خواستم، ئامۆژگاریان کردمو هاوکاریان بۆ دووپات کردمەوە، بەڵام زۆری نەخایاندو لەدوای ڕووداوەکەوە هەموو دەنگیان نەماو کەس ئامادەنەبوو دەرگام لێ بکاتەوە، تەنها بەڕێوەبەری قوتابخانەکەم نەبێت، خێری بنوسرێت بەردەوام ئاگاداری دەکردمو دەهاتە سەردانم.

خۆ ئەگەر بەڵێنەکانیان ببردایەتە سەرو گیرفانیان بەپارە پڕ بکردمایەو هەموو پێداویستییەکانیشمیان دابین بکردایە تاچەندێك دەیان توانی تەنهایی و برسێتی و ئازاری ڕۆح و دڵم برەوێننەوە؟!

لەبەیانی تا ئێوارەو لەئێوارە تا بەیانی سەرم بەسەرینەکەم دادەپۆشی، دەگریام فرمێسکم دەڕشت، تاکە دڵنەواییەکەم ئەوەبوو بەبەردەوامی دەپاڕامەوە لەخودا "خودایە یارمەتیم بدە"

هەندێك جاریش ئەوەندە لەحاڵێکی قورس و بێ چارەییدا بووم لەناخمدا دەستم بەسەرپێچی دەکردو دەموت:

—بۆچی ئەم بەڵایانە بەسەر کەسدا نایەت من نەبێت، لەبەر چی؟!

کچێکی لاوی تەنهام، لەنێوەندی کۆمەڵە دەردێکی بێ شوماردا ئۆقرەم لێ براوەو، کێشەو ناڕەحەتی دونیا وەکو شاخ دەوریان داوم و، داهاتوویەکی تاریك چاوەڕێم دەکات. چۆنتان دەوێت لەڕێگاکە بڕوانن، لەڕێگایەکدا بووم کە هیچ شوێن پێیەکیشی لێ نەبوو.

لەو ڕۆژانەدا بەڕێوەبەری قوتابخانەکەم دوو دارشەقی بۆ هێنام:

—لەمەودوا تۆ بەمانەوە هەوڵی ڕۆیشتن بدە کچی خۆم، هەفتەی داهاتوو قوتابخانە دەکرێتەوە من لەگەڵ بەڕێوەبەری قوتابخانەکەدا قسەم کردووە، ڕاپۆرتێکم پێشکەش کردووە، ئەگەر دە ڕۆژ درەنگتریش دەست بەدەوام بکەیت کێشە نابێت.

لێرە کەمێك زیاتر چارەسەر وەردەگریت، دکتۆرەکان دەڵێن کە حاڵی قاچەکانت باشن کاتێك چارەسەریش تەواو بوو خۆم دەتبەمو تەسلیم بە قوتابخانەت دەکەم.

بىّ تاقـەت نـەبيتو بلّێيـت كەسـم نيـە، بـەهيچ شـێوەيەك بـەو جـۆرە بيرنەكەيتەوە، لەمەودوا من هەم، مەگەر تۆ منت بەباوكى مەعنـەوى خـۆت قبوولّ نەكردووە؟

تۆ هيچ كات تەنيا نيت، تا كاتێك لەژياندا بم هەميشە لەگەڵتدا دەبم، لە پشووەكانيشدا دێم بەشوێنتداو دەت بەمەوە ماڵى خۆمان.

ئەگەر چى مامۆسـتا سـێڤگى‌ش بەرەحمـەت چـووبێت ئێمـە وەك شـاخ پشتو پەنات دەبين، خێزانم ئامادەيە تۆ وەك كچى مەعنەوى خۆى بگرێتە خۆى، دەزانى خۆ ئەو تۆى زۆر خۆش دەويست.

خودا لەو بەرێوەبـەرە رازى بێـت. ئـاوى كـرد بەدڵمـدا، خـوداى گـەورە هەموو دەرگاكانى بەرووى بەندەكانيدا داناخـات، بەدڵنياييـەوە تروسـكايى ئومێد هەر دەمێنێت.

بەڵام هێشتا دڵێكى پڕ لە ئازارو ڕۆژانێكى سەختتر چاوەڕێى من بـوون، هێشتا تاقيكردنەوەى من تەواو نەبووبوو.

بەشی حەوتەم

دەستم بە دەوام کرد لەقوتابخانەکەم
بەڵام گورگە برسییەکان بۆنیان کردبووم

پوختەی ئەم بەشە

کچێکی بێکەس کە قاچەکانی کەم ئەندام بوون، جوان و بێگەرد.. لەناو دەوروبەرێکی نەناسراودا.. لەبەرامبەر ئەو مەترسییانەی چاوەڕێ بوو بەسەری بێت، دەبوو چی بکات؟ هەنگاو هەنگاو بەرەو خراپەکاری ملم دەنا. ئەم ڕۆشتنەشم لەوە دەچوو کە نەگبەتیەکم بۆ ئامادە بکات.

مەترسیەکیش ئەو مژدەدەرە مەسیحیانەبوون، کە بە شوێنی منیان زانیبوو، کەوتبوونە دوام.

دەستم بە دەوام کرد لەقوتابخانەکەم

بەیارمەتی دارشەق و بەهەزار ماندوێتی دەستم بە دەوام کرد.

ژینگەیەکی تا بڵێ ی تازەبوو بۆ من، یەك بەندەی خوام نەدەناسی لەوێ، بەڵام بێگومان هەمووان منیان دەناسی.

کچە دارشەق بەدەستەکە!

هەموو چاوەکان لەسەر من بوون. چونکە من کچێکی شەل بووم. وابزانم بەشێکیش لەبەر ئەوەبوو کە زۆر جوان بووم، سەر دایکی ڕەحمەتیم دابویەوە، بەڵام تەنانەت کەسێکیشم نەبوو کە یارمەتیم بداتو ئاگری ناخم بڕەوێنێتەوەو هەڵگری نهێنیەکانم بێت.

چونکە تا ئەو کاتە قاچم چاك نەبووبوویەوەو لەنێو ئازاردا دەتلامەوە.

بەردەمم داهاتوویەکی نادیار بوو وام هەست دەکرد لەنێو تونێلی درێژی ژیاندام.

قوتابخانەکەمان زۆر گەورەبوو.. لەشوێنی نوستنیش هەشت کچ دەماینەوە، دونیامان جیاواز ... تێڕوانینمان جیاواز.... بیرو هۆشمان جیاوازبوو لە یەکتری.

لەیەکەم وانەوە سەرنجی هەموانم بەلای خۆمدا ڕاکێشا. هەم لەبەر ئەوەی بەبەراورد لەگەڵ هاوتەمەنەکانم بالام بەرزو زیاتر پێگەیشتبووم زۆریش جوان بووم دووەمینیش زوو دەستم بەخوێندنی وانەکان کرد بۆیە مامۆستاکانم لەیەکەم وانەوە منیان ناسی.

دەمزانی بۆ ڕزگاربوون لەو هەموو ئازارو دەردو بێ چارەییە پێویست بوو سەرکەوتووبم، لەبەر ئەوەش دەبوو زیاتر لەهاوڕێکانم هەوڵبدەم.

لەکاتێکدا هەموو خەریکی ژیانو پێکەوەنانی هاوڕێ بوون، من لەدونیای بێ ئومێدیو تاریکی خۆمدا بووم، هیچ بیانویەکم بۆ دڵخۆش بوون نەبوو، لەبەر قاچەکانم نەمدەتوانی بچمە دەرەوە، لەگروپی هاوڕێکانمدا بەشداریم نەدەکردو نەمدەتوانی بەو جۆرە کاتەکانم بەسەربەرم کە دڵم دەیەوێت سەرەڕای ئەمانەش دەمزانی سەرنجی زۆرێك لە قوتابیەکانم ڕادەکێشا بەتایبەت کوڕەکان.

لەناو هاوڕێکانمدا کەسێکی وای تیانەبوو لەبواری دینو خووڕەوشتدا نموونەیی بێت، بەواتایەکی تر مەنتیقی حەڵاڵو حەرام تیایاندا جێگیر نەبوو لەبەر ئەوە لەباسی پەیوەندی نێوان کوڕو کچدا تا بڵێی چاونەترسو ئیسراحەت بوون، هەرچی منیش بووم لەم بابەتەدا بەتەواوی بێگانە بووم، کەم قوتابی تیابوو وەك من خۆپارێز بن لەم بابەتەدا.

هەمیشە ئەم قسانەیان پێ دەوتم:

–بۆچی تێکەڵمان نابیت؟ بۆ هەمیشە بەتەنیایت؟ نەکا حەزت لەهاوڕێیەتی ئێمە نەبێت!!

منیش بیانوم دەهێنایەوەو دەموت:

قاچەکانم ئازاریان هەیە، پێم خۆشە بەتەنیا بمێنمەوە.

یەکەم سەرکەوتنم:

لەکۆتایی کۆرسی ساڵی یەکەم نزیك بووبووینەوە، مامۆستای تورکیمان لە قوتابخانە خەریکی بڵاوکردنەوەی گۆڤارێك بوو، بۆیە لەپۆلدا داوای لەئێمەش کرد کە چەند بابەتێکی بۆ بنووسین، منیش ئەو شەوە لە بەشی

ناوخۆیی لاپەڕەیەك دارِشتنم سەبارەت بەدایکم نووسی، دیسان دارِشتنێك بوو لەقووڵایی هەستو سۆزەرە نووسرابوو، دووبارە لەنێو فرمێسکدا نوسیبوومەوە.

مامۆستاکەم ئەوەندە دارِشتنەکەمی بەدڵ بوو بەردەوام پیایدا هەڵدەدامو پێی وتم:

—گۆڤارێکی بەناوبانگ پێشبرِکێیەکی پەخشان نووسین بەرِێوە دەبات با بۆ ئەوێش بنێرێت ئەگەر سەرکەوتوبویت هەم خەڵات هەم بۆ قوتابیە سەرکەوتووەکان پارەی قوتابخانە دابین دەکرێت.

منیش بەشداریم کرد بەڵام لەبەر ئەوەی پێشبرِکێکە لەسەر ئاستی تورکیابوو زۆر هیوادار نەبووم.

لەدوای کۆتا پێداچوونەوە دووبارە بۆ مامۆستای تورکیم خوێندەوە، وتی:

—زۆر نایابە ! من دڵنیام سەرکەوتوو دەبیت، نووسراوێك کە بەم چەشنە پرِ هەستو سۆزەوە نووسرابێت بەدڵنیاییەوە زۆر کاریان تێ دەکات، من باوەرِم وایە حەکەمەکان گرنگی بەپەخشانەکەت دەدەن.

هەواڵەکەم لەرِۆژی وەرگرتنی کارتدا پێگەیشت، دوو دڵخۆشی لەیەك کاتدا.. مامۆستاکانم و، هاورِێکانی قوتابخانەکەم بەگرنگییەکی زۆرەوە لێیان دەرِوانیم، لەو رِۆژەوە بەدواوە هەمووان کچەکاڵە شەلەکەیان دەناسی جگە لەوەش نمرەی سەر کارتەکەم هەموو (٥) بوون، بۆ قوتابییەکی وەك من کە لە تەنهاییدا دەژیام سەرکەوتنێکی زۆر گەورە بوو.

لەپێشبرِکێکەدا من یەکەم بوومو وەك خەڵات چەکێکیان پێدام ئەو پارەیە بۆ قوتابییەکی وەك من برِێکی زۆر بوو و تا کۆتایی هاتنی قوتابخانەش پێداویستیو پارمەتی قوتابخانەیان گرتەئەستۆ.

خودا بەم شێوەیە کێشە مادییەکانمی ئەگەر چی بۆ ماوەیەکی کاتیش بێت چارەسەرکردبوو.

گۆڤارەکە ژیانی پڕئازارو ناڕەحەتیی منو ئەو سەرکەوتنانەی کە بەدەستم هێنابوون کردبوویە هەواڵێکی فراوان لەناکاو ناوبانگم دەرکرد. لەقوتابخانەدا ناوم بە "کچەکاڵەکە" دەرکرد ڕێك وەك ئەوەی مامۆستا سێڤگی پێی دەوتم.

ئەم سەرکەوتنە بچوکە تاڕادەیەك دڵخۆشیەکەمی زیاد کردو منی لە دونیای خەم هێنایە دەرەوە، لەبەر ئەوەی دارشەقەکانیشم فڕێ دابوو زۆر ئیسراحەت بووم، لەو ڕۆژەوە هاوڕێکانم منیان دەویست... بەڵام من لەو ڕۆژانەوە هەستم بە ترسێك کردبوو...

لەبەرئەوەشی جوانیەکەم سەرنجی هەموانی ڕاکێشابوو ڕووبەڕووی سەرنجی زۆر چڕی کوڕەکان دەبوومەوە، لە پۆلەکانی تریشەوە زۆر کوڕ دەهاتن دەیانویست ببمە هاوڕێیان، تەنانەت هەستم دەکرد هەندێك لە مامۆستا کوڕەکانیش جیاوازتر سەیرم دەکەنو هەوڵی نزیك بوونەوە دەدەن، هەموو ئەمانە پێیان دەوتم کە پێویستە زۆر وریابمو لەهەر ئانو ساتێکدا ئەگەری ئەوە هەبوو کە ڕووبەڕووی کێشەی گەورە ببمەوە. بۆ کچێکی بوکەڵەی وەك من کە هێشتا لە نیازو فێڵەکانی دونیا تێنەگەشتبوو، لەهەر مانگێکدا تەڵەیەك بۆم حازر بوو.

یەکەم دیاریی ساڵی دووەم:

پشووی هاوینم لە ماڵی بەڕێوەبەری ناوەندیم بەسەر برد. ماڵی ئاوا بێت هاتو منی لەگەڵ خۆی برد، لەگەڵ خێزانەکەی منیان لە منداڵی خۆیان جیانەدەکردەوە، لەبەر ئەوەی کوڕو کچەکەیان چووبوونە ماڵی

خۆیان تەنیا منو بەڕێوەبەرو خێزانەکەی لەماڵدا مابووینەوەو، بەتەواوی وەك خێزانێکی ڕاستەقینە بەگەرمی مامەڵەیان لەگەڵدا دەکردم، من هەمیشە قەرزاری ئەو مرۆڤە چاکانەم.

لەدوای دەستپێکردنی دووەم ساڵی خوێندنم، ڕووبەڕووی دوومیوانی پڕ نهێنی بوومەوە کە بۆ بینینی من هاتبوون، چوومەخوارەوە بۆ هۆڵی میوانداری بینیم دوو کەسی تەمەن مامناوەند یەکێکیان پیاو ئەوی دی ئافرەت بوو لەیەکەم بینینەوە تێگەیشتم کە تورك نەبوون.

خۆمان بەیەك ناساند.

ناوم‌و ڕابردووم‌و ئەو ڕووداوانەی بەسەرمدا هاتبوون بەباشی لێی ئاگادار بوون، ئەمە لەحاڵەتێکدا ئەو زانیاریانەی ئەوان پێیان دام لەدایکم زیاتر ڕێی تێ نەدەچوو کەسێکی تر بیزانێت.

بەسەر سوڕماوییەکی زۆرەوە پرسیم: ئێوە من لەکوێ دەناسن؟

وتیان:

—ئێمە لەخۆبەخشانی مەسیحین، واتە ئەو کەسانەی کە خۆیان تەرخان کردووە بۆ بڵاوکردنەوەی دینی مەسیحی، دەشزانین تۆ مەسیحییت، ئێمە لەبەرخاتری تۆ لەشوێنێکی زۆر دوورەوە هاتووین دەمانەوێت یارمەتیت بدەین‌و لەم تەنیاییە ڕزگارت بکەین.

بەسەر سوڕماوییەوە پرسیم:

—دەتانەوێت چۆن یارمەتیم بدەن‌و چۆن لەم تەنیاییە ڕزگارم دەکەن؟!

—دەتبەین بۆ فەرەنسا یاخود ئیسرائیل، هەڵبژاردن لەدەستی خۆتدایەو بۆ کوێ بتەوێ دەتبەینە ئەوێ.

لەویٚ پێداویستییەکانت بە باشترین شێوە بۆ دابین دەکەین، لەم ژیانە تەنیاو ناخۆشە ڕزگارت دەکەین، چونکە تۆ سەر بەوێیت، ئەم تورکانە دایکو باوکتیان هەڵخەڵەتاند، تۆ ئەمانەتێکی ئەوانیت لەلای ئێمە، ڕێگەنادەین تۆش وەك ئەوان هەڵبخەڵەتێنن.

ئەوەندە کەسانێکی خوێن ساردو جددی بوون، وەك ئەوەی هیچ شانسێکم نەبوو تا بڵێم: "نەخێر" لەهەر ڕستەیەکدا کە دەیانوت ئیشارەتی ئەوەیان دەدامیٚ کە ئەگەر من ئەم کارە قبوولٚ نەکەم ئەوان بەزۆر پێم دەکەن.

وتیان:

–دوو ڕۆژ ماوەت دەدەینیٚ تا بیر بکەیتەوەو دووبارە دەگەڕێینەوە، پاشانیش ڕۆیشتن.

زۆر ترسام:

من چیتر موسوڵمان بووم، دایکو باوکیشم بە موسوڵمانی وەفاتیان کردبوو، هەرچەندە لەژیانێکی قورسیشدا بووم بەڵام ئێرە نیشتمانی من بوو، نەمدەتوانی جێی بهێڵمو بڕۆم. بشڕۆشتمایە لەویٚ دڵخۆش نەدەبووم، هەروەك چۆن دایکم بۆ یادگاریەکانی باوکم تەمەنی فیداکرد، منیش نەمدەتوانی دایكو باوکم جیٚ بهێڵم، چونکە هەرکات بیٚ تاقەت بووبوومایە بە خۆڵی سەرگۆڕەکانیان سوکناییم دەهات.

لەبەرامبەر ئەو ڕووداوەدا زۆر ترسابووم لەبەر ئەوە کێشەکەم لای کەس باس نەکرد، بڕیارمدا خۆم هەوڵی چارەسەری ئەم کێشە چاوەڕوان نەکراوە بدەم، چونکە زانینی بێگانەبوونی بنەچەم لەوانەیە ببوایەتە هۆی

کێشـەی گـەورەتر، ئـەو کەسـانەی کـە ئێسـتا منیـان قبووڵـەو تەنانـەت خۆشیشیان دەوێم ڕەنگە لەچاوتروکانێکدا من لەژیانی خۆیان دەربکەن.

دووبارە مێشکم ئاڵۆزبوویەوە، دووبارە قەسـابە دەسـت خوێناوییـەکان بیرو هۆشمیان خستبووە بـەر چـەقۆ، دووبـارە خـەریك بـوو هـەموو شـتێك تەواو دەبوو، دووبارە بەردەمم پڕبـوەوە لـە بەربەسـت... خوایـەگیان مـن ئێستا چی بکەم؟

ئەم مرۆڤە سەیرانە ئێمەیان چۆن دۆزیبوەوە؟ ئایا نیازی ڕاسـتەقینەی ئـەوان بریتـی بـوو لەدوورخسـتنەوەم لێـرەو، گێڕانـەوەم بـۆ سـەر دینـی مەسیحی! یاخود ئەمە پلانێـك بـوو لەلایـەن بنەماڵـەی دایـكو باوکمـەوە! لەڕاستیدا مێشکم بەتەواوی تێکەڵ بووبوو.

لەدوای دووڕۆژ دووبـارە هاتنـەوە، زۆریـان کـرد تـا لەگـەڵیان بـڕۆم بـۆ شـیرینی خانەیـەك منـیش لەبەرئـەوەی وەزعەکـەم نەشـێوێنن لەگـەڵیان ڕۆیشتم.

ڕۆیشـتین... بـە بـەردەوامی ئـەو خانمـە باڵابـەرزە کـە کەسـایەتیەکی جەربەزەو زۆر ڕەقی هەبوو قسەی دەکرد، هەرچی پیاوەکەشە زۆر پیاوانە دیاربوو هیچ خۆی هەڵنەدەقورتاند.

کاتێك ئەندێشەکانی خۆمم سەبارەت بەوان خستەڕوو خانمەکە دەستی بەپێکەنین کردو وتی:

-نەخێر، تەنیا ئامانجی ئێمـە ڕزگـار کردنـی کچێکە کـە دایـكو بـاوکی مەسیحی بوونو ئەمڕۆش لەنێو تورکەکاندا ژیانێکی ژێر دەسـتە دەژی، لـە بنەماڵەی دایك و باوکیەوە هیچ داواکاریەکمان پێ نەگەیشتووە، بەڵام ئێمە ئەوان دەناسین هەرکات ویستت دەتـوانین بتبەینـە لایـانو بەیـەکتان شـاد بکەینەوە.

وتم:

—نەخێر.. من موسوڵمانم، دایكو باوكیشم بەموسوڵمانی كۆچی دواییان كردووە ئەوان لەم خاكەدا نوستوون، من ناتوانم ئەوان جێ بهێڵمو بۆ هیچ شوێنێكیش نایەم.

خانمەكە سەرنجە تیژەكانی وەك تیر بڕیە ناو چاومو بە تۆنێكی بێ سازشەوە وشە وشە دەستی بەقسەكردن كرد:

—بڕوانە كچی جوان... هەستو سۆزەكانت واز لێ بێنەو ڕوو بەڕووی واقیع ببەرەوە، تۆ ئێستا زۆر تەنیایتو لەنێو ژیانێكی پڕ ئازاردایت هیچ ئومێدێكت سەبارەت بە داهاتووت نییە، لەوەش خراپتر لە هەرئانو ساتێكدا بۆی هەیە تووشی بەڵاو كارەساتی قورس ببیت، ئەوەندە غەریبو تەنیایت ڕەنگە نەتوانیت بەرەنگاریان ببیتەوە، لەتوانای پێكهێنانی داهاتووتدا نیت.

وەك خۆت ئاگاداریت توركەكان بەزۆر باوكتیان كرد بەموسوڵمان دایكیشت لەخۆشەویستی باوكتدا وازی لەدینەكەی خۆی هێناو ئەویش موسوڵمان بوو، بەدڵنیایەوەو تۆش بەڕێی ئەودا دەڕۆیت، بەڵام تۆ زۆر منداڵ بویتو نەتدەزانی چی دەكەیت، بۆئەوەی بتوانین ژیانێكی نوێت بۆ پێكبهێنین سەرەتا پێویستە بگەڕێیتەوە سەر ئەسڵەكەت، لەبەر ئەوە پێویستە تۆ لێرە ڕزگاربكەین، دواتر دەتوانیت بگەڕێیتەوەو سەردانی دایكو باوكت بكەیت، تەنانەت دەتوانیت جەنازەكانیشیان لەگەڵ خۆت بەریت، لەم بابەتەدا هەموو جۆرە پشتگیرییەكت دەكەین، تەنها تۆ بەگوێمان بكە، باوەڕت پێمان هەبێتو كۆمەكیمان بكە ئەگەر نا...

سەری داخستو هەناسەیەكی قووڵی هەڵكێشا...

پێویست نەبوو هیچ بڵێت من زۆر باش تێگەیشتم.

مێشکم بەتەواوی جەنجاڵ بووبوو، بیرۆکەکان لەمێشکمدا هاتوو چۆیان دەکرد نەمدەزانی چی بڵێمو لەکوێوە دەست پێ بکەم.

بە یەکەم پرسیار کە هات بەمێشکمدا دەستم پێکرد:

کەواتە، مادام ئاگاتان لەهەموو شتێکە بۆچی کاتێک دایکو باوکم لەو حاڵە ناخۆشەدا بوون یارمەتیتان نەدان؟! بۆچی چاوتان لەئاست ئەو هەموو بەڵاو نقوم بوونو تاریک بوونی ژیانیاندا نوقاند؟

ئەمجارە پیاوەکە وەڵامی دایەوە:

—زۆر هەوڵماندا یارمەتیان بدەین، بەڵام هەم باوکت، هەم دایکیشت ڕەتیان کردەوە، چووبوونە نێو مێشکیانەوە، باوەڕیان پێ نەکردین.

ئەوان باوکو دایکمیان کوشتبوو؟!

لەوکاتەدا فیکرێکی وەک هەورە بروسکە هات بەمێشکمدا، باوکو دایکیشم بەشێوەیەکی نەزانراو لەڕووداوێکی پڕ نهێنیدا گیانیان لەدەست دابوو، نەکا دایکو باوکم لەبەر وازهێنان لە دینەکەیان لەلایەن ئەم کەسانەوە سزادرابن؟!

ئەم بیرۆکەیە وەک تیرێک بەردڵم کەوت.

خانمەکە وەک ئەوەی هەستی بەم بیرۆکەیەی من کردبێ یەکسەر وەڵامێکی حازرکرد:

—بۆ پاراستنی دایکو باوکت هاوڕێیانمان زۆر هەوڵیاندا، بەڵام نەیانتوانی وایان لێ بکەن تاگوێ لەقسەبگرن، ئێمە دڵنیابووین ئەگەر ئەوان نەمردنایە دووبارە دەگەڕانەوە سەر دینی مەسیحی، ئەوان بەجوانی لەمەسیحێتی نەگەیشتبوون بۆیە موسوڵمان بوون.

تۆش ئەگەر مەسیحێتی بە باشی بناسی هەر ئێستا واز لەموسوڵمانی دەهێنیت، بەئازارێکەوە کەلەدڵمدا جێگیربووبوو وتم:

—نەخێر... من پێویستم بەوە نییە، موسوڵمانێتی بۆ من بەسە، هەموو جۆرە پێداویستییە ڕۆحییەکانم دەست دەکەوێت، من پێویستم بەدینێکی تر نییە.

—بەلام پێویستە گوێمان لێ بگریت، چی ڕوودەدات بەگوێگرتن؟ ئێمە ناڵێین هەر ئێستا ببە بە مەسیحی، گوێ لەئێمەش بگرەو خۆت بڕیاربدە.

دەستیان کرد بە باسکردنی مەسیحیەت، هەموو باشیو جوانیو حەقو دادوەرییان وەك مەسیحیەت باسکرد، ئەوەندە مەوزوعی سەرنج ڕاکێشیان باسکرد بەشێوەیەك دەدوان ڕێك بەو جۆرەی لەگەڵ مەزاجی مندا دەگونجا.

چەند سەعاتێك گوێم لێ گرتن، هەروەها ئینجیلێکیشیان بەدیاری پێدام، ویستیشیان بڕێك پارەم پێ بدەن بەلام نەمویست.

وتیان:

—تۆ بیر لەقسەکانمان بکەرەوە، لەماوەیەکی کەمیشدا بڕیاری خۆت بدە، هەرکات ئامادەبوویت دەتبەین بۆ ئەو شوێنەی کە تۆ دەتەوێت یاخود بۆلای خزمەکانت.

بەبەڵێنی دووبارە یەکتربینینەوە جیا بووینەوە.

لەمێشکمدا هەزارەها خەیاڵ دەیان خوێند، بەجۆرێك دەنگیان دەدایەوە کە خەریك بوو گوێچکەم دەتەقی، سەرم سووڕمابوو، بێزاربووبووم و دەترسام... ئەو شتانەی کە ئەوان باسیان دەکرد لەسەرەتاوە شتانێکی زۆر جوان بوون بەتایبەت بۆ ڕزگاربوونم لەم تەنیاییەو شادبونەوەشم بە بنەماڵەکەم و وەرگرتنی خوێندنێکی باشو

شادبوونم بەژیانێکی خۆش لەڕاستیدا دڵم بۆی لێی دەدا، بەڵام من چیتر موسوڵمان بووم، چۆن دەمتوانی دایکو باوکم جێبهێڵم بەتایبەتیش چۆن دەمتوانی ببمە مەسیحی؟! ئەم دوو فیکرە لەمێشکمدا بەرهەڵستییان دەکرد.

هەر بەڕاستی مەسیحییەت ڕاستو موسوڵمانێتی هەڵەبوو؟ تۆ بڵێی ئێمە لەبەر ئەوەی ڕاستەقینەی مەسیحییەتمان نەدەزانی بۆیە تا ئەمڕۆ موسوڵمان بووین! ئەگەر موسوڵمانێتی ڕاستەقینەیە بۆچی وڵاتە ئیسلامیەکان دواکەوتوونو وڵاتە مەسیحییەکان پێشکەوتوون؟ لەمێشکمدا پرسیاری زۆرتر بەجێ مابوون لەو مەوزوعانەی کە باسیان کردبوو.

ڕاستو هەڵەکان، باشو خراپەکان بەسەریەکدا تێکەڵ بووبوون، من وام لێ هاتبوو کە نەمدەزانی چی بکەم!

مامۆستاکەم بەهانامەوە هات:

کاتێک هاتمەوە بۆ قوتابخانە لەحاڵێکی پەرێشاندا بووم، کاتێک مامۆستای تورکیم منی بینی وتی:

–شتێك ڕووی داوە کچی خۆم؟

وتم:

–نەخێر... من باشم.

هەوڵمدا بیشارمەوە بەڵام مامۆستاکەم لەبەر ئەوەی چاودێرێکی باشبوو هەڵی دایەو وتی:

–نا، نەخێر... تۆ شتێکتە باسی بکە تابزانم چی بووە؟

ئەمە قورساییەك نەبوو كە بتوانم بەتەنیا هەڵی بگرم... پێویستم بەهاریكارییەكی زۆر گەورە هەبوو، ئەو كەسەش دەكرا مامۆستای توركیم بێت، كەسێكی پاكو ڕاستگۆو دیندار بوو.

–لەگەڵ خۆبەخشە مەسیحیەكاندا قسەم كرد... بەزۆر توانیم كۆنترۆڵی خۆم بكەم، مێشكم ئاڵۆز بووە.

ئەندێشەكانی مامۆستای توركیم لەناكاو لەدەمو چاویدا ڕەنگی دایەوەو بەدەنگێكی خەفەتاوی و پڕ قینەوە وتی:

–تۆ ئەوانە ناناسیت كچم، ئەوان بەشێوەیەكی بێتاوان نزیك دەبنەوە بەڵام نیەتیان زیاتر هەڵخەڵەتاندنی قوتابیە زیرەكەكانەو ڕاكێشانیانە بەلای خۆیاندا.

بەپاڕانەوە داوام لەمامۆستا كرد پرسیم:

–مامۆستا ئەمانە كێن، دەمەوێت بیان ناسم، ئاسوودەم بكە تكایە.

منی بردە ژووری مامۆستاكان، سەرەتا چایەكی پێدامو دواتر دەستی بەقسەكردن كرد:

–گوێ بگرە جانان كچەكەم، بەهەموو جۆرێكی پڕوپاگەندەكردن بۆ مەسیحیەت لە ژێر ناوی چەندەها چالاكی جۆراو جۆرداو لەو وڵاتانەی كە مەسیحییەت تیایاندا بەرقەرار نییە دەوترێت "خۆبەخشین بۆ بڵاوكردنەوەی دین" و بەو دامەزراوانەی كە دروستكراون بۆ بڵاوكردنەوەی ئەم دینە لە كەنیسەكانو ئەو وڵاتانەی كە مەسیحییەتیان تیابڵاو نییە پێیان دەوترێت "دامەزراوەی خۆبەخشین (مژدەبەخش)" و بەو كەسانەی كە بەڕێوەبەرایەتی دەكەنو چالاكییەكان پەخش دەكەن دەوترێت "خۆبەخش".

ڕووی ڕاستەقینەی خۆبەخشەکان!

سەرەتا ئەو شوێنانەی خۆبەخشەکان بۆ کارکردن دەستیان بەسەردا گرتووە بریتییە لە قوتابخانەکان، کۆرسەکانی فێربوونی زمانە بیانیەکان، نەخۆشخانەکان، خانەکانی تەندروستی، خانەکانی بێ باوکان، ناوەندەکانی پەخش‌و بڵاوکردنەوەو، دامەزراوە خێرخوازییەکان.

خۆبەخشەکان خاوەنی کۆمەڵێ تواناو تایبەتمەندیین، دەتوانن بەگوێرەی ئەو وڵات‌و کۆمەڵگانەی کە چالاکیەکانیان تیادا دەکەن شێوازی خۆیان بگۆڕن. هەروەك چۆن دەتوانن وەك باندی سواڵکەرەکان خۆیان ڕێك بخەن لە وڵاتە داگیرکراوەکاندا بەشێوەی باند دەبینرێن بەحساب بۆ پارێزگاری کردنی خەڵکەکەی هاتوون، لەلایەکی تریشەوە خۆبەخشەکان بەوە ناسراون کە بەردەوام لەسەفەردان‌و لەتواناياندايە شوێنێکی دياريکراو وەك دەوڵەتێکی بچوکی لێ بکەن، لەگەڵ ئەمانەشدا زۆرجار چوونەتە نێو دەوڵەتە موسوڵمانەکانەوەو تێکەڵ بەچەند تەریقەتێك بوون‌و خۆیان وانیشانداوە کە لەو تەریقەتەدا کاردەکەن.

خۆبەخشەکان، بۆ گەیشتنە ناو دەوڵەتی عوسمانی کە لەخاڵی گرنگی جوگرافیای دونیادا بوو، وزەیەکی زۆریان سەرفکرد بۆ مانەوەو هێنانەدی ئامانجەکانیان، سەرەڕای ئەمانەش بەهانەی ئەوە دەهێننەوە کە دەیانەوێت گەورەترین وڵاتانی جیهان بناسن، کۆمەڵگەکانی ڕۆژهەلات ببینن‌و سەردانی ئەو شوێنانە بکەن کە مەسیحییەتی تیادا پیرۆز ڕادەگیرێت.

هەروەها بەبیانوی یارمەتیدانی مەسیحیەکانی ژێر دەسەلاتی عوسمانی داواکارییان پێشکەش دەکرد.

–باشه مامۆستا، ئەم خۆبەخشانە بۆچی تورکیای سەر بەدەوڵەتی عوسمانییان هەڵبژاردووە؟

–ئەمە روون و ئاشکرایە، چونکە خۆبەخشین لەسەر خاکی عوسمانیەکان دڵی هەر تاکێکی مەسیحی بەلای خۆیدا ڕاکێشابوو، ئەمەش بەهۆی دوو هۆکارەوەبوو:

یەکەم: دەوڵەتی عوسمانی بەرامبەر بیانیەکان لەڕادەبەدەر سنگ فراوان و دادپەروەر بووە، چونکە خۆبەخشەکان ئەوەندەی لەژێر سایەی دەوڵەتی عوسمانیدا ئیسراحەت بوون، لەزۆرێك لەوڵاتە مەسیحییەکاندا ئەم ئیسراحەتەیان بەدەست نەکەوتووە، ئەوان لە ئیمپراتۆریەتی عوسمانیدا توانای ئەوەیان هەبوو هەموو جۆرە چالاکیەك ئەنجام بدەن.

دووەمیش: ئەو شوێنانەی کە دەوڵەتی عوسمانی بەڕێوەیان دەبرد بەشێکی گرنگی پێك هاتبوو لەشوێنە پیرۆزەکان، هەروەها ئەو شوێنانەی دەوڵەتی تورکیای لەسەر دامەزرابوو لەڕووی جوگرافیای ڕامیارییەوە یەکێك بوو لە ناوچە جوگرافیە گرنگەکان. دامەزراندنی دەوڵەتی عوسمانی لەسەر خاکێکی دەوڵەمەند بە کانزاکان و بوونی بەکورتە ڕێگایەك بۆ گەیشتن بەڕۆژهەلات کە بریتی بوو لە دووخاڵی گرنگ لە دەریای ناوەڕاستەوە بۆ دەریای سورو لەدەریای ناوەڕاستەوە بۆ بەسرە. ئەمانە سەرنجی زیاتری ئەوانی بەلای خۆیدا ڕاکێشابوو.

هەمان یاری لەم سەردەمەشدا بەردەوامە. بەتایبەتیش لەناوچەکانی ئیجەو دەریای ڕەش خۆبەخشەکان چالاکیە چڕوپڕەکانیان بەرچاو دەکەوێت، تەنانەت هەوڵ و تەقەلایەکی تایبەتیان داوە بۆ پارچە پارچە کردنی وڵات بەیارمەتی دانی ئەو کۆمەڵ و گروپانەی کە بونیادی نەژادییان

هەیە هەموو ئەم هەوڵانە زیاتر لەوەی مەبەست لێیان ناساندنی حەزرەتی عیسا بێت مەبەست لێیان ئامانجی سیاسیو ئابوورییە.

-دینی مەسیحی لەپێشتردا هاتووەو دینی ئیسلامیش دواتر، چۆن دەزانین کە دینی ئیسلام بەرزترو پەسەندترە؟!... بۆچی موسوڵمانێتی لەمەسیحییەت بەرزترە؟!

وەڵامی زۆرنایاب لە (پەیامەکانی نوور)ەوە:

مامۆستای تورکیم جانتاکەی دەستی کردەوە کتێبێکی گەورەی دەرهێنا.

- پرسیاری کرد کە ئایا ئەم کتێبەم لەشوێنێکی تر بینیوە؟

وتم:

- نەخێر ئەمە یەکەم جارمە دەیبینم.

-مەکتوبات... ئەمە تەفسیری قورئانی بەدیعوززەمان مامۆستا سەعیدی نوورسییە، دەمەوێت وەڵامی ئەو پرسیارەی کە لێت کردم لەم کتێبەدا بۆت بخوێنمەوە.

سەیرکە تۆ ئینجیلێکت پێیە، من لەم مەکتوباتەدا بەشێکی کە بریتییە لەبەشی (نۆزدەیەم) دەخوێنمەوە تۆش بەراوردی بکە بە ئینجیلەکە.

دەبینی کە لەئینجیلدا هەواڵی ئیسلامو پێغەمبەرمان محمدﷺ هاتووە.

بۆ نموونە لە ئینجیلی یوحەننادا بابی (١٤)و ئایەتی (٢٠)ەم بکەرەوە.

لەئینجیلەکەی دەستمدا ئەو شوێنەم دۆزییەوە کە مامۆستاکەم پێی وتم، ئەو لەکتێبەکەی دەستیدا دەستی بەخوێندنەوە کردو منیش لە ئینجیلەکەدا بەراوردم دەکرد.

*"چیتر لەگەڵ ئێوە زۆر ناڵێم: چونکە سەرۆکی گشت گەلان لەڕێیە هەروەها لەمندا هیچ کات ئەو تەواوکارییەی ئەو نیە"

–بەڵێ مامۆستا ئەوەی خوێندتەوە بەتەواوی لەئینجیلیشدا هەیە.

نموونەیەکی تر:

–لەئینجیلی یوحەننا بابی (١٦)ەو ئایەتی (٧)

*"من ڕاستیتان پێ دەڵێم ڕۆشتنی من بۆ ئێوە سودی هەیە، چونکە ئەگەر من نەڕۆم ئەوا دڵنیایی بۆ ئێوە نایەتەکایەوە".

چاودێریم دەکرد وشە بەوشەی وەك یەك بوو...

مامۆستاکەم بەردەوام بوو لەخوێندنەوە.

–ئینجیلی یوحەننا بابی (١٦) ئایەتی (٨)

*"کاتێك حەزرەتی محمدﷺ دێت، کێشەکانی ژیان سەبارەت بەگوناه و باشەو حوکم ڕێك دەخات"

بابی (١٦)ئایەتی (١١)

"چونکە سەردەمی حوکمی سەرکردەی گشت گەلان هاتووە"

بابی(١٢) ئایەتی (١٣)

"بەڵام کاتێك زاتی حەق دێت، ئێوە بەرەو حەقیقەت ئاڕاستە دەکات. چونکە ئەو لەخۆیەوە قسەناکات بەڵکو ئەوەی دەبیستێ دەیڵێتو لەبارەی داهاتوەوە هەواڵتان پێ دەدات"

ئەوانەی خوێندیەوە ڕاست بوو لەئینجیلدا هەبوو، بەڕاستی سەرنج ڕاکێش بوون. کەواتە ئینجیلی مەسیحیەکان مژدەی هاتنی پێغەمبەری ئێمەی داوە. ئەمە سەلماندنێکی زۆر نایاب بوو.

ئەگەر ئەمە وتەی کتێبەکەی خۆیانە بۆچی بەرگری لە باڵادەستبوونی مەسیحێتی دەکەن بەسەر موسوڵمانێتی دا مانای وایە ئامانجی ئەم خۆبەخشانە پڕوپاگەندەی سیاسی بوو.

مامۆستاکەم بەردەوام بوو لەڕوون کردنەوە:

–ئێمە باوەڕمان وایە کە حەزرەتی عیسا (علیه سلام) لە خاچ نەدراوەو نەکوژراوە، بەڵکو لەجێی ئەو کەسێکی دیکە کوژرا (کە خیانەتی لێ کردبوو) کە خوای گەورە ڕەنگی عیسای دا بەسەریداو بەویان زانی و کوشتیان. حەزرەتی عیساش خوای گەورە پایەی بەرزی دایەو، بەرزی کردەوە بۆ ئەو شوێن و پایەی خۆی بۆی دیاریکردووە.

–چۆن یەعنی؟ ئێستا حەزرەتی عیسا لەژیاندایە؟

بەڵێ، بێگومان.

–"پلەکانی ژیان پێنج دانەن، ئەو لەپلەی سێیەمی ژیاندایە:

یەکەم پلە: ئەم ژیانەی ئێمەیە کە پابەندی چەندین هەلومەرجی تایبەتییە. دووەم پلە: ژیانی حەزرەتی خزرو ئیلیاسە. سێیەم پلە: ژیانی حەزرەتی عیساو ئیدریسە کە لە ژیانی ئێمە جیاوازن و وەکو فریشتە دەژین...."[1]

حەزرەتی عیسا تەمەنی ٣٣ ساڵی تەواو کردوە ئێستا لەڕەهەندی ژیانێکی نورانی دایە، پێغەمبەرمانﷺ مژدەی دووبارە دابەزینەوەی ئەوی بۆ سەر زەوی لەڕۆژی دوایدا داوە هەروەها ئەوەشی ئیفادەکردووە کە حەزرەتی عیسا ڕۆڵێکی گرنگ دەبینێت لە تێکشکاندنی بیری ئەوانەی

١– کتێبی (مەکتوبات)ی مامۆستا سەعیدی نورسی، وەرگێڕانی فاروق ڕەسول یەحیا، لاپەڕە(٥–٧).

نکۆڵی دەکەن، ئێمە باوەڕمان وایە حەزرەتی عیسا دەگەڕێتەوەو لە ڕۆژئاواوە بەرەو ڕۆژهەڵاتو بەو هەناسەی ژیان بەخشەیە، فووی پیادەکاتو وڵاتە کۆمۆنیستەکانی کە شانۆکاری بیرۆکەی نکۆڵی کردنن وەك پارچەکانی دۆمینە لەگەڵ زەوی تەختیان دەکات.

خۆبەخشەکانم دەرکرد:

خودا هەزارجار لێی ڕازی بێت، دانیشتنم لەوێ لەگەڵ مامۆستای تورکیمو پێدانی ئەو وەڵامە موقنیعانە منی لەڕووداوی زۆر ترسناك ڕزگارکرد.

کاتێك دووبارە لەگەڵ خۆبەخشەکاندا کۆبوینەوە ئەوانم بەگوتارێکی دڵنیاییەوە ڕەت کردەوە. وتم:

–بەهیچ جۆرێك جارێکی تر بێزارم مەکەن، من موسوڵمانم، تا تەمەنیشم کۆتایی دێت هەر بەوشێوەیە دەمێنمەوە، ئەم خاکە نیشتمانی منە، هیچ هێزێك ناتوانێت لەم خاکەو لەدایكو باوکم جودام بکاتەوە.

زۆریان هەوڵداو لەژێرەوە دەیان هێناو دەیانبردو بەڵام هەرلەوێدا ئەو بابەتەم لەگەڵیان بڕاندەوە، تەنانەت ماوەیەك دەستیان بەهەڕەشەکردنیش کرد بەڵام وەڵامی من بەم جۆرەبوو.

–ئێوە دەتوانن تەنها بەرەو مردنم بەرن بەڵام ئەوکاتە ئێوەش لەژیاندا نامێنن چونکە لەم نیشتمانەدا قارەمان زۆرە کە بتوانێت ژیانی کچێکی موسوڵمان بپارێزێت.

دوای ئەوەی زانیان من سوورم لەسەر بڕیاری خۆم وازیان هێنا، بەڵام کارتێکیشان پێدامو وتیان:

–هەرکاتێك بیرورات گۆڕی پەیوەندیمان پێوەبکە.

کارتەکەم دڕاندو فڕێم دایەوە بەسەرو چاویاندا، ئەمە کۆتایی ئەو پەیوەندییە بوو یاخود ڕەنگە من پێم وابوو بێت کە ئەوە کۆتاییە! چونکە لەهەندێك لەو ڕووداوانەی کەبەسەرمدا دەهاتن هەستم بەدەستی نهێنی ئەوان دەکرد لە کارەکەدا، بێگومان ئەمە تەنها گومانێکیش بوو.

دەستم لەخۆم بەردابوو:

گەیشتبوومە پۆلی چوارەمی ئامادەیی، جگە لە دوو مامۆستا کە یارمەتیان دەدامو چەند هاوڕێیەکیش کەسی ترم نەبوو، قوتابخانە بەگشتی ئەو قوتابیانەی لێ بوو کەڕۆژەکانیان لەدونیای خۆیاندا بەسەر دەبرد، بەڵام وەك کچێکی گەنج جاربەجاریش دەچوومە دونیای ئەوانەوە چونکە کەسێکی نزیکم نەبوو کە لەکاتی خۆیدا ڕێ نیشاندەرم بێتو ئاگادارم بکاتەوە.

ئەوەی کە بەردەوام بەرەو ئەو هەڵانەشی دەبردم جوانیەکەم بوو وادیاربوو لەدەوروبەردا بە کچێکی جوان ناسرابووم، جوانیەکەم بۆم ببووبوو بە بەڵا، چەندین کەسانی نیەت جیاواز بەئەسپایی بەدەورمدا دەسوڕانەوە تەنانەت نەمدەزانی چۆن مامەڵەشیان لەگەڵدا بکەم، دەبێ کچێکی بێ ئەزموون لەناو شەپۆلە بێ ئەمانەکانی دونیادا چۆن ڕۆژەکانی ژیانی بگوزەرێنێت.

ئەمە تاقیکردنەوەیەکی زۆر قورس بوو، کام کچی گەنج نایەوێت لە دونیای ڕەنگاڵەییدا بگەڕێتو گوێی لەقسەی شیرین بێتو پیاهەڵدانی خۆش ببیستێت، دەی هەر ئەمانە بوون کەناخی منیان دەجوڵاند.

لەسەرەتادا سەرەڕای دوو مامۆستام لەژمارەیەکی زۆر لە کوڕە دەوڵەمەندەکانی قوتابخانەوە تەکلیفی زەواجم لێ کرا چیتر نەمدەتوانی

خۆڕاگریم بەتایبەت کاتێك ڕۆژانی شەممان و یەك شەممان دەعوەتیان دەکردم بۆ چوونە دەرەوە بۆ نان خواردن و ڕابواردن، بانگهێشتەکان ئەوەندە زۆر بوو کە لەوە زیاتر نەمدەتوانی خۆم ڕاگرم و لەبەرئەوەش زۆر جار لەگەڵیان دەچوومە دەرەوە.

بەدڵنیاییەوە لەسەرەتادا ئەمانە زۆر بەپاکی و بەریئانە دەستی پێکرد، بەگرووپی کوڕوکچ تێکەڵ دەردەچوون و دواتر بەتەنیا و قسەی تایبەتی...

هەر لەم ناوەندەشدا فێری جگەرەکێشان بووم، منێك کەلەپێشدا تەنانەت کۆلاشم نەدەخواردەوە بەڵام ئێستا چیتر زۆر بەئاسانی قومم لەبیرەش دەدا...

خراپترین لایەنی ئەمەش بریتی بوو لەوەی ئەو (یاسین)انەی کەبۆ ڕۆحی دایکم و باوکم هەموو شەوێك دەمخوێند، وردە وردە کەم بویەوە ئەو نوێژانەشی کەجارجار دەم کرد کەم کەم لەبیرم چویەوە، بەواتای کەلیمە دەستم لەخۆم بەردابوو.

من سیمبولی بێ کەسی و تەنیایی بووم، ئەم حاڵەی من بەرەو قۆناغێکی ترسناکتر هەنگاوی دەنا، هەندێك جاریش دەمبینی کە حاڵەتەکە زۆر جدییە لەخۆم تووڕەدەبووم و دەمزانی ئەو هەڵانە بەرەو بەڵاو موسیبەت پەلکێشم دەکەن، هەندێك جاریش وازم لەدنیا دەهێناو هیچ شتێکم بەخەیاڵدا نەدەهات.

ئاگارکردنەوەم لەلایەن مامۆستاوە:

لەو ڕۆژانەدا کە کچەکاڵەکە لەسەرزمانی هەمووان بوو، ئەو ئاگارکردنەوەی مامۆستای تورکیم هیچ لەیاد ناچێت.

-کچی خۆم حاڵی تۆ منی زۆر پەرێشان کردووە، لەبیرت نەچێت دۆستی ڕاستەقینە لەڕۆژانی تەنگانەدا دەردەکەوێت، ئەو دۆستانەی تۆ ئەمڕۆ دەیانبینیت هەموو ساختەن، ئیتر چاوەکانت بکەرەوەو ببینە ئەوانە فرسەتچیو نیەت ناپاکنو دەیانەوێت داهاتووت تاریك بکەن.

دەتوانرێت هەموو هەڵەیەکی مرۆڤ ڕاست بکرێتەوە بەڵام تەنها لەدەستدانێك کە ناتوانرێت قەرەبوو بکرێتەوە مردنە بەبێ باوەڕیو ڕووخانی کەسایەتیو ناموسە، هیچ شتێك ناتوانێت جێی ئەمانە بگرێتەوە، وریابە نۆرەی تۆ نەیەت!!

دووبارە لەبیر نەکەیت کە "خەڵکانی باش و چاکەخواز بەزەییان بەکەسێکدا نایەتەوە کە بەڕەزامەندی خۆی تووشی زەرەربووبێت".

ئەمڕۆ ئەو کەسانەی کە بەزەییان بەتۆدا دێتەوە لەبەر ئەوەیە کە بێ کەس و مەغدوریت، بەڵام ئەگەر لەم ڕێگە خراپانەدا نقوم ببیت ئەم مرۆڤانە چیتر دەستت ناگرنو هاوکاریت ناکەن.

دیسان لەیادت نەچێت کە خودا هەندێك تایبەتمەندی بەمرۆڤەکان دەدات بۆ تاقی کردنەوە، نەك بۆ تێرکردنی نەفسو ئارەزووە خراپەکانیان.

لەکۆتایشدا ئەوەت لەبیربێت ئەوانەی ئەمڕۆ لە دەورت دەسوڕێنەوە سبەی کاتێك زۆر شتت لەدەستدا چیتر لەدەرگات نادەن.

زۆرباش بیرلەمانە بکەرەوە! تۆ کچێکی ئاسایی نیت، تۆ ناچاریت سەرکەوتوو بیتو لەسەر پێی خۆت ڕاوەستیت.

مامۆستاکەم زۆر ڕاستی دەوت، گەورەترین دۆستی من، گەورەترین هێزو پشت و پەنام سەرکەوتن بوو. ئەم کارە پیسانەش تەڵەبوون بۆ ڕێگرتن لەسەرکەوتنم.

تاڕادەیەك هۆشم بەبەردا هاتەوەو هەوڵمدا خۆم کۆبکەمەوە، بەڵام وازیان لێ نەهێنام، ئەوەندە پیاهەڵدانی بێزارکەرو تەکلیف و پەیمانی دڵخۆشکەر هەبوون کەڕزگاربوون لێیان مومکین نەبوو.

لە کۆتاییدا قوتابخانەم تەواوکرد.

لە تاقیکردنەوەی زانکۆشدا سەرکەوتووبووم، بەشی (ڕابەری پۆل)م لەکۆلێژی پەروەردە بەدەستهێنا، ئەمە خەونی من بوو، دەمویست ببمە مامۆستاو ڕێگەی ڕاست نیشانی قوتابیەکانم بدەم، بەتایبەتیش ئەو منداڵە پاك‌و بێ تاوان‌و جوانانەی کە وێڵ و لانەواز بوون و پەناگەیەکیان نەبوو.

دەمویست هاوکارییان بکەم و خەم و حەسرەتەکانیان بڕەوێنمەوە.

خوای گەورەش خۆزگەکەی هێنامەدی.

بەشی هەشتەم

زانکۆم بەدەست هێنا،
بەڵام شۆکی ژیانم لێرەدا بەسەرمدا هات

پوختەی ئەم بەشە

ئامانجم ئەوەبوو کە ببم بە مامۆستای ئەو منداڵە پاك و بێ گوناهانە، وەکو خوشکی گەورەیان وەکو دایك بم بۆیان. سەرەنجام، لەبەرئەمە کۆلێژم بەدەست هێنا. بەڵام لەو شۆکە گەورەیەی ژیانم و لەدەستی ساردی مەرگ کە پێم دەگات بێ ئاگا بووم.

بێ هەواڵ بووم لەو ڕووداوانەی کە بەسەرمدا دێن

کارەکانی زانکۆم تەواوکرد و لەبەشی ناوخۆیی زانکۆ نیشتەجێ بووم، هەموو شتێك زۆر جوان بوو، بەلآم بێ هەواڵ بووم لەو ڕووداوانەی کە بەسەرمدا دێن، خەونی پەمەییم دەبینی...

هێشتا ساڵی یەکەم بوو هەمووان منیان دەناسی، دووبارە هەمان سەرکێشی، لە ناخمدا هەبوو

کەمێکیش لەم ئیشەدا لاوێتی ڕۆڵی هەبوو، ئەوان سەریان خسبووە سەرم بەلآم لەڕاستیدا منیش پێم خۆشبوو کە منیان بەدڵە.

ساڵی یەکەم پارێزگاریم لەخۆم کرد، هەندێك لەتەڵەکانم بینی، بەپێی تێپەڕبوونی کات هەندێك کەسی نیەت خراپیشم لەکاتی خۆیدا کەشف کرد، بەلآم ئەم کێشمەکێشە تا کەی دەکرا بەردەوام بێت نەمدەزانی تاچەند دەتوانم بەرگە بگرم.

ساڵی دووەم فریودەرەکانی دەوروبەرم تادەهات زیادیان دەکرد بەتایبەتیش هەندێك لەکوڕە دەوڵەمەندەکان وازیان لێ نەدەهێنام.

منیش وردە وردە هەستم بەرامبەر بەیەکێك لەوانە جولا، لەیەکەم بینینەوە وادیاربوو نیەتی پاك بێت، گۆرانی خۆشەویستی بۆ دەوتم، بەجوانیەکەمدا هەڵی دەداو بەجوانترین کچی دونیا وەسفی دەکردم.

هەرچەندە خێزانەکەشیم نەدیبوو، بەڵام ئەو بەردەوام باسی دەوڵەمەندی خۆیانی دەکرد، سەیارە کەشخەکەی ژێریشی شایەتی بۆ دەدا.

کچێکی هاوڕێم کە لەهەمان پۆلدا بووین چەند جارێك ئاگاداری کردمەوە.

-نەکەی باوەڕ بەو کوڕە بکەیت... نیەتی ئەو پێکهێنانی هاوسەرگیری لەگەڵ تۆ نییە، چونکە یەکەم کچی ژیانی ئەو تۆ نیت.

باوەڕم پێ نەکرد بەپێکەنینەوە بەڕێم کردو لەدڵی خۆمدا وام هەست دەکرد ئێرەییم پێ دەبات.

بووم بە داوەکەوە:

ئەو لەماڵێکدا بەتەنها دەمایەوە، ئێوارەیەك دەعوەتی کردم بۆ (چی کۆفتە)[1] خواردن. وتی پێکەوە بەتەنها خواردنێك دەخۆین‌و زۆری لێکردم، منیش قبوڵم کرد، ئەوە هەڵەترین کاربوو کە لەژیانمدا کردم.

ئێوارە چوومە ماڵیان، ماڵەکە دەبریسکایەوە هیچ لەماڵی کەسێکی تەنیا نەدەچوو ئەوەندە شتی کەشخەو نایابی لێ بوو یەکێك بیبینیایە وای دەزانی ئەمە ماڵی خێزانێکی زۆر دەوڵەمەندە، لەڕاستیدا زۆر سەرم سوڕمابوو، وتم:

-ئەمە ماڵی کەسێکی تەنهایە؟

-ئێمە لەو هەرزەکارە بێ پارەو پولانە نین کە بێ کار دەسوڕێنەوە، باوکم هات پڕ کەلوپەلی کردو ڕۆیشت، ئەمانە بەلای تۆوە کەشخەن

١- خواردنێکی توونی تورکییە.

لەڕاستیدا شتێکی وانیە کە شایەنی باسکردن بێت، کەوابوو تۆ ئەگەر ڤێلاکەمان ببینیت لەسەرسوڕماندا زمانە بچکۆلەت قوت دەدەیت.

باوەڕم پێکرد...

ئای لەو خۆش باوەڕی و نەفامیەی من، باوەڕم بەهەموو کەس و بەهەموو قسەیەك دەکرد. ڕەنگیشە ئەمە هەستێك بێت لەمنداڵییەوە تیام مابێتەوە لەبەرئەوەی هەمیشە وا گەورەبووم کە پێویستم بەکەسانی دیکەبوو هەروەها لەبەر ئەوەی مافی هەڵبژاردنم نەبوو هەرکەس هەرچی بوتایە یەکسەر باوەڕم دەکرد.

زۆرجار نەمتوانیوە، بڵێم: نەخێر... قبوڵی ناکەم و، لەسەر ڕەتکردنەوەکەم سووربیم، ڕەنگە ئەمەش لەبەرئەوەبێت کە من نیەتی خراپ و ڕاستەقینەی ئەو خراپەکارانەی کە منیان بەرەو کەناری نەهامەتی برد نەدەزانی.

چووینە هۆڵەکەوە، هۆڵەکە ئەوەندە جوان بوو کە چاو پێی سەرسام دەبوو تا ئێستا شوێنێکی لەو جۆرەم نەدی بوو.

ڕاخەرەکان، قەنەفەکان، پەردەکان، مێزەکان و ئامرازەکانی ڕازاندنەوەی هۆڵەکە هەروەك خەونەکان کەشێکی پڕ نهێنیان خوڵقاندبوو.

لەتەنیشت (چی کۆفتە) کەدا، نا.. نەخێر.. لەناوەڕاستدا چەند مۆمێکی ڕەنگاو ڕەنگ.. بێگومان شوشەی عارەقیش...

هەموو ئەمانە بەڕوونی نیشانی دەدا کە من لەکوێوە بەکوێ گەیشتووم، ئەو ڕووداوە زۆر پڕ ئازاربوو، بەڵام بەداخەوە ڕاستەقینەبوو.

لەلایەکەوە بێ ساحێبی و، نەفامی و، لەلایەکی دیکەشەوە جوانییەکەم منیان بەرەو ئەو شوێنە بردبوو.

گەورەترین شۆکی ژیانم:

لەسەر مێزەکە تەنیا ئێمە بوون... دووبارە هەمان قسەخۆشەکان‌و دووبارە هەمان پیاهەڵدانەکان.

"جوانترین کچی دونیا منم، جگە لەمن هیچ پەرییەکی جوانتر بوونی نییە، جوانیەکەم عەقڵی مرۆڤ سەراسیمە دەکات".

جوانترین هۆنراوە، جوانترین وتەی عاشقانە هەموو لەبەر من...

قابیلە من چیم! هەر بەڕاست لەبەر ئەوەی من بەڕاستی بەو شێوەیەم! بێگومان نەخێر... ئەمە جگە لەداوێك بۆ خواردنی مەڕێکی بێ تاوان لەلایەن گورگێکەوە زیاتر هیچی تر نەبوو.

عەرەقەکە وردە وردە دەستی بەکاریگەری کرد لەسەرم، هەستم کرد خەریك بوو لەسەر خۆم دەچووم، واتە کەمێکی مابوو بۆ کارەسات‌و شۆکی ژیانم.

لەو کاتەدا خودا بەفریام گەیشت، لەناکاو دەنگی دەمانچەو تەقە بیسترا یەکێ لەگولەکان ڕێك لەسەرو سەرمەوە ڕۆیشت‌و بەر دیوارەکە کەوت. خۆمان بەرەو لای ڕاست‌و چەپ فڕێدا.

من خێرا خۆم فڕێدایە دەرەوە، نەمدەتوانی بەپێوە بوەستم بەڵام بەهەرحاڵێ بێ توانیم سەرکەوتووبم، سەیرم کرد پۆلیسێك لە بەردەم دەرگاکەدا ڕاوەستاوە.

پرسی:

-هاتە ئێرە؟!

وتم:

-کێ؟!

-ئەو دزەی کە ڕاومان دەنا.

-نەخێر نەمدیوە!!

-تۆ لێرە ئیشت چییە؟!

-هاتم بۆلای هاوڕێیەکم.

-هاوڕێکەت؟؟ کەواتە تۆش لەوانەیت؟

پرسیم:

-لەکامانە؟

-کچم زۆرم لەگەڵ مەڵێ، دەزانیت ئێرە کوێیە؟

-نەخێر.

-ئێمە چەندجارێك ئێرەمان بەئامانج گرتووە، لێرە بازرگانی بەئافرەتەوە دەکرێت لەناکاو مێشکم جام بوو، سەرم گێژی خوارد، وتی:

-دەی لێرە دوورکەوەرەوە، وەك دیارە تازە تۆشیان خستۆتە ناو داوەکەوە کچم ئەمانە ئینسان لەناو دەبەن، ئەگەر دەتەوێت بەڕێزو شکۆمەندییەوە بژیت خۆت لەم کەسانە بەدووربگرە.

هەرچەندەش (بوراك) ئینکاری کرد بەڵام پۆلیسەکە ڕاستی وت، چونکە لەدوای منیش بینرابوو کە (بوراك) هەمان کاری پڕ شەرمەزاری ئەنجام دابوو.

کچە سادەکانی هەڵدەخەڵەتاندو بازرگانی پێوە دەکردن لەگەڵ دەوڵەمەندەکاندا، ئەو خانوەش بۆ هەمان مەبەست ڕازێنرابویەوە، لەگەڵ ئەوەشدا (بوراك) بەم هۆیەوە لەزانکۆ دەرکراو خرایە بەندیخانەوە.

ئەم ڕووداوە بووە وانەیەکی گرنگ بۆ من، بڕیارم دا هیچ کات وەڵامی دەعوەتی هیچ کوڕێك نەدەمەوەو لەگەڵیان نەچمە دەرەوە، سەرەڕای ئەمانەش سادەییەکەی جارانو دڵ ساڵیو بیرو بۆچوونەکانی جارانم بەڕادەیەکی زۆر گۆڕانیان بەسەردا هات.

بەتايبەت لەدواى جگەرەو عارەق، هەستم دەكرد كە بەتەواوەتى ئيمانم لاواز بووە، گوناهـەكان ئەوەنـدە چـووبوونە رۆحمـەوە كـە ناخميـان ڕەش كردبوو، ئەمەش سەبارەت بە داهاتووم سەرەتايەكى زۆر خراپ بوو.

چووبوومە قۆنـاغى سـێيەم، لەوانەكانيشـمدا سـەركەوتوبووم، هەسـتى هەندێك لە ياريدەدەرەكان(موعيدەكان) هێشـتا بەرامبـەرم بـەردەوام بـوو، هەروەها هەندێك لەكوڕەكان وازيان لێ نەدەهێنام.

بەتايبەتيش ياريدەدەرێكى قۆز بەردەوام تەكليفى زەواجى لێ دەكردم خـاوەنى خێزانێكـى زۆر دەوڵەمەنـدبوو، بـەڵام مـن چـيتر دەترسـام بـەڵام ئەگەر كەسێكيش بهاتايەتە ڕێگەم كە خۆشيشم نەويستايە (نـا)م نـەدەوت چونكە چيتر بێزاربووبووم لەو كەسە هەلپەرستانەى دووربەرم و دەمويست ئەو كارە تەواو بكەم.

پياوى ژيانم:

هەفتەيەك ياخود دە ڕۆژ بوو دەوامى زانكـۆ دەسـتى پێكردبـوو، ئـەوە ئەو كاتەبوو كە نهێنى ژيانم دەستى پێ كرد.

ئەمە ڕووداوێكى وەهـابوو كـە هـەموو ژيـانمى لەسـەرەتاوە تـا كۆتـايى گۆڕى، ئاسۆى گەورەى لەبەردەممدا كردەوە، منى بەرەو شوێنێك برد كـە دەمێك بوو ئارەزووم دەكرد بەڵام بەخەياڵمدا نەهاتبوو.

دواى نيوەڕۆ بوو.

هاتمە پۆلەوە، ڕێك بەرامبەرم بەكوڕێكى باڵابەرزى سپى پێسـتى بـەڕێز گەيشتم بێگومان ئەمە ناوى بەيەك گەيشتنى لێ نانرێت... وەك ئـەوە بـوو بەو گەنجە بگەم كە ساڵانێك بوو لەخەياڵمدا وێنەم كێشابوو.

سەرنجەکانمان لەیەك کاتدا بەیەك گەیشتن... ئەو تەزووەی ئەوکاتە چەندشتێکی لەناخم پچڕاندو لەگەڵ خۆی بردی.. لەیەك چرکەدا سیحری لێکردم دەتوت ئەم مرۆڤە لە دونیایەکی ترەوە هاتووە... ئەوەندە کاری تێکردم لە چەند چرکەیەکدا دونیامی بەسەریەکدا دا.

وا بزانم هەرئەمەیە کەپێی دەڵێن خۆشەویستی یەکەم بینین، عیشق و گیرۆدەبوونی یەکەم بینین.

هەمووشتێك بێ قسەکردن، بێ یەکتر ناسینو بەیەك سەرنج ڕوویاندا، بەڵێ... ئەمە ئەو کوڕەبوو کە ساڵانێك بوو بەدوایدا دەگەڕام.. ڕەنگە پەروەردگارم نەیویستبێ لەوە زیاتر بەڕێی چەوتدا لابدەم بۆیە ئەم گەنجە بێ کەمو کورتیەی بۆ من ناردبوو.

بەدرێژایی وانەکە نەمتوانی چاوم لەسەری لاببەم، لەهەر سەیرکردنێکدا دووبارە لەسەر خۆم دەچووم، خەریك بوو لەنێو بڵێسەی خۆشەویستیدا نقوم دەبووم.

ئای خوایە گیان ئەوە چی بوو؟ ئەوەندە کتوپڕو لەناکاو بوو.

تا ئەمڕۆکە سەدەها لەدەورم دەهاتنو دەڕۆشتن، بۆئەوەی قسەم لەگەڵ بکەن و لێم نزیك ببنەوە لەگەڵ یەك پێشبڕکێیان دەکرد. لەمامۆستاکانەوە تا یاریدەدەرەکانیش بووبوومە داواکراوی هەمووان، بەڵام ئەمە یەکەم جار بوو شتێکی وام بەسەربێت.. مانای وایە یەکەم جارم بوو عاشق ببم و، دیاربوو ئەوانەی تر هەموو ساختەبوون.

ئەم كوڕە ساحیرە كێیە؟

لەكچەكەی تەنیشتم پرسی:

–ئەم هاوڕێیە كێیە؟

–دەرچووی كۆلێژێكی ترە، دوێنێ هات، تۆ بۆیە نەتناسی چونكە دوێنێ لێرە نەبوویت لەدەرسا خۆی ناساند، كوڕێكی زۆر بەڕێزە، زۆر بەئەدەبەو خاوەنی زانیاری زۆرە، هەروەها زۆریش قۆزە!

لەبیرم نایەت ئەو وانەیە چۆن تێپەڕی، بەڵام بۆیەك دەقیقەش بێت چاوم لەسەری لانەبرد.

ئەو ڕۆژە بەم شێوەیە تێ پەڕی.

ئەوەندە عاشق بەو كوڕە بووبوومو ئەو شەوە لەخەونمدا بینیم، هەرچەندە دەمویست قسەی لەگەڵ بكەمو لێی نزیك ببمەوە نەمدەتوانی بەردەوام دوور لەمن دەوەستا.

بۆ بەیانیەكەی بەشەوقێكی زۆرەوە بەرەو زانكۆ ڕۆیشتم، لە خەیاڵی ئەوەدا بووم كە جارێكی تر ببینمەوەو خۆمی پێ بناسێنم، ئەم خەیاڵ و ئەندێشەیەش خۆشییەكی زۆری پێ دەبەخشیم و هەستێكی شیرینی لەناخمدا دروست دەكرد كە نەمدەزانی ناوی چی لێ بنێم؟

بینیم زوو هاتبووە ناو پۆل، لەدواوە بەتەنیا دانیشتبوو، جگە لەخۆی چەند هاوڕێیەكی تریشی لێ بوو. بەڵام ئەو لەگەڵیاندا قسەی نەدەكرد، كتێبێكی بەدەستەوە بوو خەریك بوو دەیخوێندەوە.

چەند جارێك بەلایدا ڕۆشتم، بەدەوریدا سوڕامەوە دەمویست بڵێم "لێرەم... بۆ نامبینی" بەڵام ئەو هیچ سەیری نەكردم، ئەمە لەكاتێكدا كە من كچێكی زۆر جوانو قەشەنگ بووم، ئەگەر بەشوێنێكدا بڕۆیشتمایە

سەرنجی هەموو کوڕەکانم بەلای خۆمدا ڕادەکێشا، زۆربەی زۆریان ئاوڕیان بۆ دەدامەوەو سەیریان دەکردم.

دەنگی‌و شیکردنەوەکەی منیان سەرسام کرد:

وانەی "فێربوونی زانستی ژیان" مان هەبوو، مامۆستای وانەکە هیچ خۆشی لە دین‌و کەسانی دیندار نەدەهات، لەهەر فرسەتێکدا بۆی هەڵبکەوتایە باسی بێباوەڕی دەهێنایە پێشەوە، قسەی تیانیە کە دەبوو هەموو وانەیەکی ئەم بابەتە بوروژێنێت‌و تێکڕای وانەکە بەموناقەشەی توند کۆتایی دەهات.

دووبارە لەوانەی ئەو ڕۆژەدا هێرش کرایە سەر دین‌و پیاوانی ئاینی، لەپۆلەکەدا دەمەقاڵێیەك لەنێوان قوتابیە نارەزاکاندا دەستی پێکرد کەس نەیدەزانی کێ چی دەڵێت. ! لەبەرئەوە مامۆستای وانەکە زۆر بێزاربوو.

لەدواوە دەنگێکی بەهێز بەڵام خۆش‌و کاریگەر، بەرزبویەوە:

-مامۆستا ئەگەر ئیجازە بدەیت! منیش دەمەوێت چەند ڕوونکردنەوەیەك سەبارەت بەم بابەتە بدەم.

دەنگی ئەوەندە کاریگەر بوو کە سەرنجی هەمووانی ڕاکێشا یاخود لەبەر ئەوەبوو کە من هەستێکی قووڵم بەرامبەری هەبوو بۆیە وام هەست دەکرد!

مامۆستاش وتی:

-بێگومان فەرموو تۆ تازە هاتویتە پۆلەوە باگوێ لە بیرو بۆچوونەکانی تۆش بگرین، من ئێستا هەموو قوتابیەکان دەناسم‌و دەزانم کێ چی دەڵێت، با لەتۆش تێبگەین.

-أستغفر الله، مامۆستا، بیروڕای من شتێك نییە لەگەڵ بیروڕای ئێوەو هاوڕێكاندا بەراورد بكرێت، تەنها دەمەوێت چەند ڕوونكردنەوەیەك بدەم، ئێمە چین تا لەبەرامبەر ئێوەدا كە مامۆستایەكی شارەزان لەبواری خۆتاندا موناقەشە بكەین ئێوە مامۆستان، ئێمەش قوتابی ئایا ئەمە هەموو شتێك ڕوون ناكاتەوە؟

سەرەتا ڕێزێكی زۆری لەمامۆستا نا:

پێشەكییەكی زۆر باشبوو، سەرەتا بەڕێزنان لە مامۆستا دەستی پێكرد، بێ ئەوەی دەماری بگرێت بێ ئەوەی تووڕەی بكات شێوازێكی ڕەق بەكاربهێنێت.

دەست پێشخەریەكەی زۆر كاریگەربوو.

هەرچەندە تۆنی دەنگیو ئەو شێوازەی كە بەكاری دەهێنا دەری دەخست كە چەندە كەسێكی ڕێكو پێكو بەڕەوشتە.

وشەكانی ئەوەندە بەشێوازێكی نەرم دەوت، لەماوەیەكی كورتدا پۆلەكەی خستە ژێر كاریگەری قسەكانیەوە.

مامۆستاش زۆر ڕازی بوو لەو دەستپێكە جوانەیو ئارام بویەوەو لەسەر مێزەكەی دانیشت، ئێمەش هەموو بەسەرنجەوە لێمان دەڕوانی و بەپەرۆشەوە گوێمان لێ گرتبوو تا بزانین بابەتەكە بەرەو كوێ دەبات..

-مامۆستای زۆر بەڕێزم، نامەوێت ئێوەشو هاوڕێكانیشم قسەكانم بخەنە سەر خۆتان، قسەكانی من ڕەخنەگرتن نیە لەقسەی هیچ كەس، هەر هاوڕێیەك بیروڕایەكی خۆی هەیە كە بەڕاستی دەزانێت. بێگومانیش دەبێت هەی بێت، چونكە "مرۆڤ بچوككراوەی گەردوونە" و هەموو مرۆڤێك زەوقو

ڕەنگو هەڵبژاردنو بیروڕای سەربەخۆی خۆی هەیە ئەمانە پێویستی بوونی "مرۆڤ"ن.

ئێمە ئامێری مەکینە نین کە هەڵگری هەمان مۆدێلو هەمان بارهەڵگرو ستاندەربین تا تایبەتمەندییەکانیشمان وەك یەك وابن... لەبەرئەوە من شەخسی خۆم ڕێزێکی تایبەتیم هەیە بۆ ئەو کەسانەی کە هەڵگری دیدو بۆچوونی جیاوازن، بێگومان ئێوە لەپێش هەموانەوە...

ئەمە نزیك بوونەوەیەکی تا بڵێی تێگەیشتوانەو بێ پێشینە بڕیار بوو، لەبەرئەوەش هەمووانی وا لێکردبوو گوێ بیستی قسەکان بن.

وتی:

– بەڵام من سەبارەت بەم بابەتە ڕوونکردنەوەکەم بەم شێوەیەیە، بێگومان ئێوە لەسەرتان نیە پشتگیریم بکەن، هەرچەندە بۆئەوەش ئەم قسانە ناکەم کە پشتگیرم بکەن، ئەم قسانە دەکەم تەنها لەبەر ئەوەی ڕوونکردنەوەیەکی زیادە بخەمە سەر بابەتەکە تا گۆڕانکاریەك دروست ببێت.

هەمووان گوێیان لێ گرتبوو تابزانن "ئاخۆ دەیەوێت چی بڵێت؟"

–من وابیردەکەمەوە کە بۆ بیرۆکە گۆڕینەوەو ڕێ نیشاندان لەم بابەتەدا پێویستە مرۆڤ شارەزایی هەبێت.

لەڕاستیدا ئێوە کە مامۆستایەکی زۆر ڕێزدارن و شارەزان، ئەو بابەتانەی کە ئێوە لەباسی "فێربوونی زانستی ژیان" دا باسی لێوە دەکەن زۆر بەسوودو کاریگەرن بەڕاستی من لەبەرئەوەی ئەم وانەیە لەئێوەوە وەردەگرم هەست بەو پەڕی شانازی دەکەم.

بەپلانێکی زۆر وردو حسابی قووڵەوە قسەکانی دەکرد، دەیویست بڵێت کە گوێ گرتن لەئێوە کاتێك سەبارەت بە زانستی ژیان قسەدەکەن جوانە

بەڵام کاتێك سەبارەت بەبابەتی تر لەدەرەوەی وانە قسەدەکەن هەڵە دەکەن، ئەرکی ئێوە تەنها ئەوەیە وانەکەی خۆتان بڵێنەوەو باسی دین‌و ئەو بابەتانەی کە لەدەوری دین دەسوڕێتەوە بەجێی بهێڵن بۆ کەسانی شارەزا لەو بوارەدا، دەیویست پەیامەکەی بگەیەنێت بەڵام ئەوەندە بەجوانی‌و وەستایانە دەری دەبڕی کە هەستی کەسی بریندارنەکرد.

نزیك بوونەوەگەی سەرسوڕهێنەربوو:

تەنانەت مامۆستا ڕواڵەتی دەربڕینەکەی بەپیاهەڵدان زانی‌و بەهێواشی سەری جولاندو وتی:

—سوپاست دەکەم.

ئەو کوڕەی کە لەمێشکمدا وێنەکەی‌و لەدڵمدا خۆشەویستییەکەی هەڵکەندرابوو کوڕی ناو ڕۆحم کە تەنانەت نەشمدەزانی ناوی چیە، لەقسەکانی بەردەوام بوو.

—ئەو شتەی کە دەمەوێت عەرزی بکەم ئەوەیە کە: ئەگەر لێرە نەخۆشێك هەبێت بۆ دەستنیشانکردنی نەخۆشیەکەی و تیمارکردن و چارەسەرکردنی بێگومان پزیشکێك بانگ دەکەین.

ئەگەر بێت و لەجیاتی پزیشك سەد ئەندازیاریش بانگهێشت بکەین لەبەر ئەوەی لەبابەتەکەدا شارەزانین نەدەتوانن نەخۆشییەکەی دەستنیشان بکەن نەدەتونن چارەسەریشی بکەن.

ئەگەر هەڵسن بە تیمارکردنیشی یەکەم جار خۆیان لە کەدار دەکەن دواتریش ژیانی نەخۆشەکە دەخەنە مەترسییەوە.

ڕێك وەك ئەو نموونەیە ئەگەر بۆ وتنەوەی وانەی زانستی ژیان‌و پێدانی زانیاری بەسوود لەو بارەیەوە پیاوانی ئاینی، تەنانەت زانایەکی دینیش

بانگهێشت بکەین هەڵە دەکەین، چونکە مەودای شارەزایی ئەوکەسانە لەبواری دینو بابەتە دینییەکاندا، بۆ وەرگرتنی زانیاری سەبارەت بە (زانستی ژیان) لەپیاوێکی ئاینی نا بەڵکو لەشارەزایەکی بەڕێزی وەك ئێوە پێویستە وەربگیرێت، چونکە تەنها ئێوە لەم بوارەدا خاوەنی بیرورِان.

ڕوونکردنەوەیەکی زۆر جوانی پێشکەش کردو لەکاتی ڕوونکردنەوەکەدا زۆر بەوردی قسەی دەکرد هەم دڵی مامۆستای ڕاگرت هەمیش باسی گرنگی قسەکردنی هەرکەسێکی کرد لەبواری خۆیدا، لەکۆتاییدا وتی:

-من بەم شێوەیە حەزم لێیە لەم بابەتە نزیك ببمەوە، هەر هەڵەیەکیشم کردبێت داوای لێبوردن دەکەم و، سوپاستان دەکەم بۆئەوەی گوێتان لێگرتم.

بەمەعنای کەلیمە ڕێكو پێكو سەرسورهێنەربوو...

بێ دەنگی باڵی بەسەر پۆلەکەدا گرتو لەسەرو هەمووشیانەوە مامۆستا.

ئەو برادەرانەی کە بەشێکی زۆریان وەك مامۆستا بیریان دەکردەوە پەیامەکەیان پێ گەیشت، بەڵام بەهۆی ئەو نزیك بوونەوە جوانەیەوە هیچ کەس بەرپەرچی نەدایەوە.

مامۆستا ئەگەر چی بە زۆریش بێت وتی:

-سوپاست دەکەم.

لەوکاتەدا وانە تەواو بوو چووینە دەرەوە.

بەشەوقێکی زۆرەوە خۆم پێ ناساند:

ئەو هاورێ پڕ نهێنییەی کە تازە هاتبوو، بووبووە جێی سەرنجی هەموو پۆلەکە بەتایبەتی کچەکان، بەدەوریدا دەسوڕانەوە یاخود لەبەر ئەوەی من بەغیرەوە سەیرم دەکردن وام دەبینی.

نەمدەتوانی لەوە زیاتر بەرگە بگرم، بۆنەوەی لەدەستم دەرنەچێت هەموو ئازایەتیم کۆکردەوەو بڕیارم دا بڕۆم بۆلایو خۆمی پێ بناسێنم، بەڵام دەوروبەری ئەوەندە قەرەباڵغ بوو هەلم بۆ نەڕەخسا، بەڵام هەرچیم بکردایە دەبوو ئەو ڕۆژە خۆمم پێ بناساندایە.

لەکۆتاییدا لەوانەی سێیەمدا فرسەتێکم دۆزییەوە، کاتێك بەو نیەتەوە بەرەو لای دەڕۆیشتم جۆشو خرۆشێك هەموو جەستەمی داگیرکردبوو کە باس ناکرێت، هەستم دەکرد هەموو لاشەم دەلەرزێت.

وتم من (جانان)م... بەشڵەژاوییەکەوە وتم دەتوانم بتناسم؟

سەرنجێکی دام و خێرا سەری داخست و وتی:

—من مەسعودم، ئەمەی وتو بێدەنگ بوو.

من نەمدەویست وازی لێ بهێنم، خۆم کۆکردەوەو بەردەوام بووم لە قسەکردن، سەیری دەم و چاویم کردو وتم:

—ڕوونکردنەوەکانت سەرسوڕهێنەربوون.

بەڵام ئەو دیسانەوە سەری دانەواندبوو، بەدەنگە تێرو کاریگەرییەوە وتی:

—زۆر سوپاس، ئێوە جوان لێکتان داوەتەوە، ئەگەرنا ڕوونکردنەوەکانم بەو شێوەیە سەرسوڕهێنەر نەبوون.

—نەخێر، بەبڕوای من زۆر سەرسوڕهێنەربوون، تەنانەت مامۆستاو هەموو هاوڕێیانیش کاریگەربوون پێی.

–لەبەرئەوەی تازە هاتومەتە ئێرە، مامەڵەی میوانیان لەگەڵمداکردو نەیانویست بمشکێنن بەواتایەکی تر موبالەغەیانکرد.

زۆر خاکی بوو، بونیەتێکی وای هەبوو کە هەموو هەڵسوکەوتەکانی ئامۆژگاری بوون نەمدەتوانی لەسەیرکردنی خۆم ڕابگرم.

–دەتوانیت کەمێك باسی خۆتم بۆ بکەیت؟

ئەو پرسیارەم کرد چونکە نەم دەویست کۆتایی بەقسەکان بهێنمو لەوێ بڕۆم.

ئەو بەهەمان خاکێتییەوە وەڵامی دایەوە:

–من شتێکی وەهام نیە کە شایەنی باسکردن بێت، وانازانم ئەو شتانەی کە باسیان دەکەم سەرنجتان ڕابکێشێت.

لەناکاو لەدەمم دەرچوو وتم:

–چۆن شتی وادەبێت! هەرچییەك ئێوە باسی بکەن، سەرنجی من ڕادەکێشێت.

خێرا خۆم کۆکردەوەو هەوڵی ڕاستکردنەوەیم دا:

–واتە هەموو مرۆڤێك بابەتگەلێکی گرنگی هەیە کە شایەنی باسکردن بێت.

–بەداخەوە من باسێکی لەو جۆرەم نیە.

لەکاتی وەڵامدانەوەکەیدا جۆرێك بوو وەك بڵێت "بێزارت کردم، لەکۆڵم بەرەوە"

منیش پێش ئەوەی لەوەزیاتر لەبەرچاوی بچوك ببمەوە وتم:

–خۆشحاڵ بووم بەناسینت.

ئەویش وتی:

–منیش هەروەها.

دووباره بیّ ئەوەی سەیرم بکات.

وەك ئـەوەی لـە مەسـعووددا هێزێکـی سـیحراوی‌و هێزێـك کـە ئینسـانی بەرەو خۆی ڕادەکێشا هەبوو، نەمدەتوانی دان بەخۆدا بگرم، شەوو ڕۆژ لە هەموو شوێنێك‌و لەهەموو کاتێکدا لەخەیاڵمدا بوو، من چیتر لەوە زۆر باش تێگەیشتبووم کە دەبێت هاوبەشی ژیانم مەسعود بێت بۆ ئەوە ئامـادەبووم هەزارجار گیـانم ببەخشـم، بەشـێوەیەك دەبـوو ڕێگـای نزیـك بوونـەوە لـەو بدۆزمەوەو ببمە هاوسەرێك کە شایەنی ئەو بێت.

گفتوگۆیەکی پڕمانا:

ئـەمجارەیان وانـەی "پـەروەردەی زانسـت" مـان هـەبوو. مامۆسـتای وانەکە باسی ئەوەی دەکرد کە "گەردوون لەخۆیەوە پەیـدابووە پێویسـتی بەهیچ بەدیهێنەرێك نییە، خـودا لەلایـەن مرۆڤەکانـەوە داهێنـراوە شـتی وا ئەسڵ‌و ئەساسی نیە"

دووباره لەپۆلدا کۆمەڵێك لەقوتابیان ئەم قسانەیان بەدڵ نەبوو، کاتێـك مامۆستاش بەشێوازێکی توند وەڵامـی دانـەوە بـارودۆخی پۆلەکـە بـەرەوە تێکچوون ڕۆیشت.

لەوکاتەدا مەسعود دەستی بەقسەکردن کرد.

دووباره بەپیاهەڵدانی مامۆستاو نزیك بوونەوەیەکی پڕ ڕێزو بەو دەنگە سیحراوییەی بیّ ئەوەی کەس بشکێنێت‌و هەستی کەس بریندار بکات وتی:

– بـا لـە بابەتەکـە تـیّ بگـەین زۆر خۆشـحاڵ دەبم ئەگـەر بـۆم ڕوون بکەیتەوە.

مامۆستا کەمێك تووڕەییەکەی ڕەوییەوەو، پرسیاری کرد:

–کام بابەتە؟

–ئەو بابەتەی کە باس لەوە دەکات گەردوون لەخۆیەوە دروست بووە، نەکا من هەڵە تێگەشتبم؟

مامۆستا وتی:

–نەخێر، ڕاست تێگەیشتویت، گەردوون لەخۆیەوە دروست بووەو هیچ پێویستییەکی بەدروستکار نییە.

–داوای لێبوردن دەکەم... من لەبەر ئەوەی شارەزای بابەتەکە نیم لەوانەیە هەڵە بکەم ئەگەر هەر هەڵەیەکم کرد تکایە بۆم ڕاست بکەرەوە.

واتە دەتوانین بابەتی لەخۆوە دروست بوونی گەردوون بەم نموونەیە بچوێنین.

هەموویان سەیری مەسعودیان دەکرد بەمامۆستاشەوە تا بزانن چ نموونەیەك دەهێنێتەوە!

–ئەگەر بڕیاربدەین بینایەکی وەك ئەم زانکۆیە دروست بکەین، بۆ ئەو مەبەستەش هەموو پێداویستییەکانی وەك بلۆك، لم، چیمەنتۆ، شیش... هتد. بخەینە پاڵ یەك ئەگەر پلانێك لە ئارادا نەبێت و کۆمەڵێ وەستاو کرێکار نەبن ئەمانە بخەنە پاڵ یەك، ئێوە دەڵێن ئەو بینایە دەتوانێت لەخۆیەوە دروست ببێت؟

بێدەنگیەکی قووڵ پۆلەکەی داپۆشیبوو.

مەسعود بێدەنگ بوو تابزانێت کەسێك هەیە کە بەپەرچی بداتەوە؟ دواتریش بەردەوام بوو.

–یاخود با نموونەکە بەشێوەیەکی ڕوونتر باس بکەین:

لەبەرامبەرمدا تەختەڕەشی پۆلەکە هەیە، لەتەنیشتیشیدا دەباشیر هەیە ئەگەر کەسێك نەبێت کە نووسین بزانێت، ئەو دەباشیرە لەخۆیەوە دەتوانێت هەستێت و لەسەر تەختە ڕەشەکە بنووسێت؟

دووباره بێدەنگی بەردەوام بوو.

–من دەڵێم تۆ بڵێی بۆ دروستبوونی ئەو سیستەمو هەماهەنگییە سەرسوڕهێنەرەی لەم گەردوونەدا بەدی‌دەکرێت پێویست بەوەستایەکی زۆر عاقڵو پلان دارشتن نیە! تۆبڵێی ئەم گەردوونە ڕێك و پێك و ناوازەیە لەخۆیەوە پەیدابووبێت؟

بەواتایەکی تر ئایا ڕۆزییەکانی وەك: ئاو، هەوا، خۆراك، کە بۆ ئێمە دەستەبەرکراون لەخۆیانەوە پەیدابوون یاخود بەدەستی خاوەن هێزێك کە پێداویستییەکانی ئێمە زۆر باش دەزانێت دروستکراون.

من لەم بابەتەدا کەمێك نەزانم، مامۆستا دەکرێت کەمێك هاوکاریم بکەن؟

مامۆستا وەك ئەوەی لێ هاتبوو کە گورزێکی قورسی بەرکەوتبێت تۆ هاوکاری کردن بخەرە لایەکەوە ئەو تەنانەت حاڵی قسەکردنیشی نەمابوو هەندێك شتی وت کە بۆ خۆیشی تێنەگەیشت دەڵێت چی دواتریش وتی:

–هەفتەی داهاتوو دەتان بینمەوەو، پۆلی بەجێ هێشت.

بڕیام دا لەگەڵ مەسعوددا بکرێمەوە:

مەسعود زۆر عاقڵو زۆر زیرەك بوو، زۆرباش دەیزانی چ شتێك لە چ کاتێکدا بڵێت.

خۆی زۆر بەباشی پەروەردەکردبوو، لە هەموو پشوویەکدا کتێبی دەخوێندەوە مەسعود لەپۆلدا وەك کەسێکی زاناو تێگەیشتوو، ڕێزو خۆشەویستی هەمووانی بەدەست هێنابوو، تەنانەت هەندێك لە مامۆستا یاریدەدەرەکان لەو وانانەی کە مەسعودی تێدابوو وایان لێ هاتبوو نەیان دەوێرا مەوزوع بکەنەوە.

مەسعود لەماوەیەکی کەمدا، هاوڕێیەکی زۆر لەدەوری کۆبوونەوە، لەناو ئەوانەدا کەسانێکیش هەبوون کە خاوەنی بیروڕای پێچەوانەبوون.

مانای وابوو ئەوانیش بەقسەکانی کاریگەر بووبوونو بەخۆیاندا چووبونەوە چونکە ڕەوشتەکانی وەك نەشکاندنی دڵی کەسو نەهێشتنی پێشینە بڕیار سەرنجی ئەوانی بەلای خۆیدا زیاتر ڕادەکێشا.

بەڕاستی مەسعود کەسێکی دیموکرات خوازبوو، دەیویست هەموو کەسێك وەك مرۆڤ مامەڵەی لەگەڵ بکرێت و، هەڵبژاردنو بیرو بۆچوونەکانیان بەئازادی وەربگیرێت، بەدڵنیاییشەوە ئەوەی کە کۆمەڵێك گروپی بەلایدا ڕاکێشابوو هەر ئەم هۆکارانەبوون.

نەمدەتوانی زیاتر لەمە بەرگری ئەو لافاوی خۆشەویستییە بکەم کە بەخێرایی زیادی دەکرد، بڕیارمدا پێش ئەوەی کەسێکی تر دڵی داگیربکات، لەگەڵیدا بکرێمەوە، چونکە مەسعود بەشێوەیەك دونیای منی داگیرکردبوو کە نەمدەتوانی جگە لەو لەگەڵ هیچ کەسێکی تردا بیر لەهاوسەرگیریو دڵخۆشییەکی تر بکەمەوە.

بۆ ئەو مەبەستەش پلانێکم دارشت.

بڕیارم دا بەبیانووی واجبێك کە مامۆستا پێی دابوین، داوای یارمەتی لە مەسعود بکەمو بەوهۆیەشەوە بابەتەکەی لەگەڵدا باس بکەم.

ئەو شەوە نەمتوانی بخەوم، بە وردی بیرم لەهەموو ئەو شتانە کردەوە کە بڕیارم دابوو باسی لێوە بکەم، و بیرم لەهەموو پەرچەکردارێك کە ئەگەری ڕوودانی هەبوو کردەوە.

مەسعود گەنجێکی دیندار بوو، منیش ئینکاری خوداو دینم نەدەکرد، بەڵام ئەرکە دینیەکانم بەشێوەیەکی ڕێك و پێك بەجێ نەدەهێنا، تەنانەت جگەرەکێشان و عارەق خواردنەوەشم هەبوو، ئەگەر مەسعود منی

بناسیایە ئەم ئیشە سەری نەدەگرت، تەنها ترسێك کە هەم بوو نەمەبوو، بەڵام من ئامادە بووم بۆ دەستبەردان لەهەموو شتێك ئەگەر وەڵامێکی ئیجابیم لەوەوە دەستبکەوتایە.

خەریك بوو لەتاوا دڵم دەوەستا:

ئەو ڕۆژە وانەکانمان تەواو بووبوو، هەمووان خۆیان ئامادەکردبوو بۆ ڕۆیشتنەوە منیش ئەمەم بەفرسەت وەرگرتو چوومە لای مەسعود، وتم:

—واجبێکم هەیە، دەتوانیت لەم بابەتەدا هاوکاریم بکەیت؟

بەجۆرێك سەیری کردم، لەحاڵیدا دیاربوو کە خۆشی لەداواکارییەکەم نەهاتو پرسی:

—ئێستا؟

وتم:

—بەڵێ.. هەڵبەت ئەگەر بەئەرك نەبێت، چونکە کاتم کەم بەدەستەوە ماوە.

بەشێوازێکی کەمێك سەرسوڕماویەوە پرسی:

—واتا منو تۆ بەیەکەوە سەعی بکەین؟

—بەڵێ!

سەری داخستو وتی:

—بڕوانە.. خاتوو جانان ڕەنگە کەمێك بەقورسی لێم تێ بگەیت یاخود لەتێگەیشتن کەمێك زەحمەت بکێشیت لەبەر ئەوەش بمبوورن، من بیروباوەڕەکەم ڕێگەم نادات کە بەتەنها لەگەڵ کچێکدا لەشوێنێك کە کەسی لێ نیە بمێنمەوە، ڕەنگە ئەوە بەلای ئێوەوە سەیر بێت بەڵام ئەمە بنەمایەکی گرنگە لە ژیانی مندا.

تەنها لەبەرئەوەی پەشیمان نەبێتەوە خێرا وتم:

—بێگومان.. ڕەنگە ئەمە بنەمایەکی پیرۆز بێت بەلاتانەوە، من لەئێوە تێدەگەم و زۆر ڕێزیش لە بیروبۆچوونەکەتان دەگرم، خۆزگە هەمووان وەکو ئێوە بوونایە، ئەوکاتە زۆرێك لە کێشە کۆمەڵایەتیەکان چارەسەر دەبوون.

مادام ناتەوێت بەتەنیا لەگەڵمدا سەعی بکەیت دەتوانم کچێکی هاوڕێشم لەگەڵ خۆمدا بهێنم.. ئەگەر ئەویش بێت تۆ ڕازی دەبیت؟

دووبارە سەری دانەواند دیاربوو کە لەحاڵەتێکی ناچاریدابوو، لەبەر هەوڵی بەردەوامی من ناچار بوو ڕازی بێت. وتی:

—دەتوانیت.

زۆر دڵم بەوە خۆش بوو، دڵخۆش بوون لەلایەك بوەستێت خەریك بوو لەتاودا دەبورامەوە، یەکسەر یەکێك لەهاوڕێکانم بانگ کرد، بەشڵەژاوی و دڵەڕاوکێوە پێکەوە دانیشتین. لەڕاستیدا ئامانجی من واجبو شتی وانەبوو، دەمویست لەو ڕێیەوە خۆم نیشان بدەمو سەرنجی ڕابکێشم و، ئەگەر هەر فرسەتێکیشم بۆ هەڵبکەوتایە هەستی خۆمم بۆ دەردەبڕی.

لەکاتژمێرێك زیاتر قسەمان کرد، گوایە سەبارەت بە واجبەکە بوو، لەنێوەندی قسەکانیشدا هەندێك پرسیارم لەخۆم دەکرد، بەڵام ئەو هەر بەوەڵامی کورتو هەڵهاتن لەپرسیارەکان وەڵامی دەدایەوە، لەمێشکی ئەودا "من" بوونم نەبوو، زۆر باش لەوە تێگەیشتبووم بەڵام توانیشم وای لێ بکەم هەست بەهەستو سۆزی من بەرامبەری بکات مەسعود لەوە تێگەیشتبوو، ئەوەش بۆ من سەرەتایەکی زۆر گرنگ بوو.

کاتێك جیابووینەوە سوپاسم کردو بۆ چرکەیەك بەدوایی چاوەکانیدا گەڕام، دەمویست بەم شێوەیە کۆتا پەیامی پێ بگەیەنم، سەرنجەکانمان

لە هەوادا بەیەك گەیشتو پاشان سەری داخست، بەم شێوەیە پەیامەکە گەیشتبووە شوێنی خۆی.

مەسعود گەنجێکی زۆر جیاوازبوو. دان بەخۆداگرتنی بەرامبەر داوای کچێکی جوان‌و قەشەنگی وەك من بەڕاستی شایەنی ڕێزلێنان بوو.

لەناخی مەسعوددا باوەڕێکی زۆر بەهێز هەبوو، ئەویش پارێزگاری لەو باوەڕەی دەکرد، هەر ئەو ڕەوشت بەرزی و ڕاستگۆییەی گەورەترین هێزبوو کە منی بەلای خۆیدا ڕاکێشا.

کاتێك خەریك بوو جیادەبوینەوە خەریك بوو دڵم دەوەستا، وابزانم کە مەسعودیش هەستی بەوەکردبوو کە بەزەردەخەنەوە ماڵئاوایی لێ کردم.

وەڵامە سەرسوڕهێنەرەکان:

کۆتایی ساڵ نزیك بووبوویەوە.

لە ڕۆژەکانی کۆتاییدا وانەکان تەواو بووبوون‌و بەگشتی موناقەشە دەکرا. مامۆستاکان لەوانەکاندا دەیانویست بیروبۆچونی ئێمە لەسەر کێشە گشتیەکان وەربگرن، بەواتایەکی تر ئێمە ئامادەبکەن بۆ گەشەپێدانی بیرکردنەوەو ڕوون کردنەوەو دۆزینەوەی چارەسەر.

هەندێکی تریش لەمامۆستا مولحیدەکان دەیانوسیت بیری بێ باوەڕی‌و ئایدۆلۆژی لە مێشکماندا بچەسپێنن، بەڵام ئەوە ئاسان نەبوو لەو وانانەی کە مەسعود تیایاندا بەشداریی دەکرد، مەسعود بەو دەنگە سەرنج ڕاکێش‌و ڕەوشتە کاریگەرانەیەوە وەڵامی زۆر جوانی دەدانەوەو هەم ڕێزی قوتابیەکان‌و هەم ڕێزی مامۆستاکانی بۆخۆی تۆماردەکرد.

لەوانەیەکی تری لەو شێوەیەدا بووین.

مامۆستای وانەکە دووبارە بیری ئایدۆلۆژیای ڕوون دەکردەوە، لەکاتی باسکردنیشدا قسەکانی دەخستە ئەستۆی دین‌و زانایانی ئایینی، وەکو هەمیشە:

—دیندارەکان پێیان خۆشە هەمووشتێك بەخواوە ببەستنەوە، بەلای ئەوانەوە لەگەردووندا چی هەیە بەبڕیاری خودا دەبێت، هەرشتێك لەزەمین‌و ئاسمان هەیە فەرمان لەوەوە وەردەگرێت، هەر کاتێك ئەو فەرمان بدات ژیان کۆتایی پێ دێت.

لەلایەکیشەوە پێ دەکەنی وەك بڵێیت: "ئەم بیروباوەڕە چەندێ بێ عەقڵانەیە".

—با وای دابنێین شتانێك بەمرۆڤ و گیانەوەرەکان دەبەخشێت‌و لێیان دەستێنێتەوە باشە ئەی بۆچی خۆی مەشغوڵ بکات بەو هەسارە بێ گیانانەو ئاسمانەوە، دواتریش خوا چی لەو هەسارە سوڕاوانە دەوێت؟ ئەوانە بۆخۆیان خەریکن دەسوڕێنەوە ئیتر نە ئەوان پێویستیان بەخوایەو نە خواش بەوان!

لەڕاستیدا مامۆستا دەیویست بڵێت گەردوون لەخۆیەوە بەڕێوە دەبرێت لەبەرئەوە چ پێویستیەکی بەخودا هەیە؟

چاوی هەمووان دووبارە بەدوای مەسعوددا دەگەڕان، بێگومان ئەویش ئەوکەسانەی نیگەران نەکرد کە باوەڕیان پێی بوو.

بەشێوازە لەسەرخۆکەیی و هەڵسوکەوتە ناسراوەکانی چووە ناو باسەکەوە بەنزیك بوونەوەیەکی کاریگەرەوە وتی:

—بەڕێزێکی گەورەوە دەڕوانمەوە مامۆستای ڕێزدارمان لەبەر کردنەوەی ئەم موناقەشەیەو ڕێپێدانمان بۆ قسەکردن تیایدا، ئەمە دەری دەخات کە مامۆستاکەمان چەندە تێگەیشتوو بیر تیژەو چەندە گرنگی

بەپێگەیاندنی ئێمە دەدات، لەبەر ئەوە نەك تەنها سوپاسگوزار بەڵکو ئێمە قەرزاری ئەویشین.

بێگومان دووبارە مامۆستا بەپیاهەڵدانەکانو قسەجوانەکانو بەرز ڕاگرتنی فرییە هەواوەو زەردەخەنەیەکی شیرین لەسەر ڕووی دەرکەوت.

مەسعود وتی:

—بیرو بۆچوونەکانی من لەم بارەیەوە بەم شێوەیە:

—ئەگەر لەگەردووندا سیستمێكو هەماهەنگیەك هەبێت مانای وایە هێزێکیش هەیە کە پلانی بۆدانابێتو بەڕێوەی ببات و ڕێکی بخاتەوە، ئەمە لەکاتێکدا لە هەر زانستێك بڕوانیت، دەبینیت کەباس لەبێ کەمو کورتی گەردوون دەکات.

بێگومان زاتێك ئەم سیستمە سەرسوڕهێنەرەی دروست کردبێتو بەڕێوەی ببات لە بچوکترین گەردەوە تا گەورەترین مەجەڕەی لەژێر دەستیدایە، ئایا ئەگەر کەسێك کارێك بکات، دواتر هەموو کارەکەی بەزایە دەدات؟

ئەگەر بمانەوێت بەنموونەیەکی ڕوونتر ڕونی بکەینەوە.

دەوڵەمەندێك کە کارگەی شەکر دروستکردنی هەیە، دەچێت ئەو شەکرەی کە بەرهەمی هێناوە فڕێ بداتە جۆگەوە؟ بێگومان بۆ بەدەستهێنانی ئامانجی خۆی بەو جۆرەی کە دەیەوێت بەکاری دەهێنێت.

مامۆستای بەڕێزمان باسی تەنەکانی ئاسمانو مەجەڕەکانی کردو، وتیان کە نە خودا پێویستی بەمانە هەیەو نە ئەمانەش بە خودا.

بێگومان ئەمە بیروڕای مامۆستای بەڕێزمانە بەڵام بیروڕای من بەم جۆرەیە:

لەئاسمانـدا بـەملیارەها مەجـەرەو لـەناو هـەر مەجەڕەیەکیشـدا بـە ملیارەها ئەستێرە هەن کە جوڵەکانیان بەیاسا و ڕێسایەو پەیامێکی گرنگە بۆ خاوەن ژیریەکان.

بۆئـەوەی بـزانین کـە تەنـەکانی ئاسمـان چـەندە بەسیسـتمێکی سەرسوڕهێنەر بەڕێوە دەبرێن، وردبونـەوەمان لـە مەجـەڕەکانی نزیکمـان بەسە بۆمان.

لەشەویکی پرشنگداردا، ئەو کۆمەڵە ئەستێرانە دەبینین کـە لەشـێوەی شریتدا درێژبونەتەوەو بە ئاسماندا دەڕۆن، وەك تـوڵێکی درەوشـاوە درێـژ کشاون و ئاسمانیان ڕازاندووەتەوە.

لەناو مەجەڕەدا ٢٠٠ ملیار ئەستێرە هەیە کـە گـەواهی بـۆ بەدیهێنـەری گـەردوون دەدەن، خـۆری ئێمـە یەکێکـە لـەو ئەسـتێرانە، مەجەڕەکـەی ئێمەیش تەنها بەپێی ئەو زانیارییانەی کە ئەمڕۆکە پێی گەیشتوون یەکێکە لەو ١٠٠ملیار مەجەڕانە.

مەجەڕەکەی ئێمە کە ناوی (ڕێـی کاکێشـانە) کـە دەچێتە سـەرگروپی مەجەڕە لوول پێچەکان لەناوەندیدا شێوەیەکی دیسـکی هەیـە و لـەدوولای ئـەم دیسـکەوە قـۆڵی لوولپێچـی بـەدی دەکرێـت، ئەسـتوری دیسـکەکەی ناوەڕاسـت دەهـەزار سـاڵی تیشـکییەو تـیرەی هـەموو مەجـەڕەکانیش ١٠٠هەزار ساڵی تیشکییە، ئەگەر بمانەوێت بەرۆکێتێك بـەخێرایی دە هـەزار کم لەکاتژمێرێکدا لەسەرێکی مەجەرەکەوە بەرەو سەرەکەی تـری بکەوینـە ڕێ، ئەم سەفەرە بەتەواوی لەپازدەملیارو هەشت سەد ملیۆن ساڵدا تـەواو دەبێت.

لـە مەجەڕەکـەدا دوو گەلـە ئەسـتێرە هـەن کـە بەزەبـەلاحی سـوورو زەبەلاحی شین ناسراون، زەبەلاحی سوور زیاتر لەناوەندا کۆبووەتەوە.

بـەڵام بـەهۆی ئـەوەی لـەم بەشـەدا هـەوری گـازو ئـۆزۆن زۆر چـڕە نابینرێت.

تەنها دەتوانرێت بەیارمەتی فۆتۆئەلەکتریك، تیشکی سورو تەلەسکۆبە ڕادیۆییەکان بسەلمێنرێت.

سیستمی خۆرمان ٢٦هەزار ساڵی تیشکی لەناوەندی مەجەڕەکەمانەوە دووره، ئـەو ٢٠٠ملیـار ئەستێرەیەشـی کـە مەجەڕەکـە دروسـت دەکـەن، بەبـەردەوامی لەحاڵـەتی سـوڕانەوەدان بـەدەوری ناوەنـدی مەجەڕەکـەدا، خێرایـی ئـەم سـوڕانەوەیەش تـا لـە ناوەنـدەوە بـەرەو لێوارەکـانی بـڕوات خاوتر دەبێتەوە.

خێرایی سوڕانەوەی خۆری ئێمە لەگەڵ هەسـارەکانیدا بـەرەو ناوەنـدی مەجەڕە (٢٨٠کم)ە لەچرکەیەکدا، خۆری ئێمە لـە سـوڕانەوەیەکدا بەتـەنها ٢٢٥ملیۆن ساڵ تەواو دەکات کە پێی دەوترێت "ساڵی کۆزمیك".

ئەمـە چـەندە یاسـایەکی سەرسـوڕهێنەرە کـە یـەك ئەسـتێرە هـەم بـەدەوری خولگـەی خۆیـدا دەسـوڕێتەوە هـەم لەکاتێکدا هەسارەکانیشـی بەدەوریـدا دەسـوڕێنەوە دەتوانێـت بەخێراییـەکی ڕێـكو پێـك بـەدەوری مەرکەزیشدا بسوڕێتەوە، لەکاتێکدا کـە کەسـێکی خـاوەن ژیـری ناتوانێـت لەیەك کاتدا دوو کار بکـات، مەجـەڕە ملیارەهـا ئەسـتێرە لـەخۆ دەگرێـت، هەر ئەستێرەیەکیش دەتوانێت ئەو هـەموو کـارە لەیـەك کاتـدا بـێ تێکـەڵ کـردن بکـات شـایەنی ئەوەیـە بـیری لـێ بکرێتـەوە، ئـەم ڕێسـایانە کـە لەمەودایەکی فراواندا ڕێ دەکەن پابەندن بەوردەکاری زۆر هەستیارەوە.

نکـوڵی کـردن لـەم نەخشەسـازی و وردەکارییانـە، نکـوڵی کـردن لـە هەبوونی گەردوون پێکـەنیناوی تـر دەبێـت، ناکرێـت ئـەو وردەکارییـە بـێ هەڵانـەی کـە لەهەرگۆشـەیەکی گەردوونـدا بـەدی دەکـرێن بـە ڕێکـەوت لـە

قەڵەم بدرێن، ئاشکرێت ئەمانە پاشماوەی ئەستێرە بیٚ گیانەکان و گازو تەپوتۆزبن. کەواتە بوونی بەدیهێنەرێك کە هەموو گەردوونی بەحسابێکی ورد ڕێکخستووە پێویستە، ئەگەر نا نەك تەنها گەردوون نەدەبوو بەڵکو تەنها ئەستێرەیەکیش بوونی نەدەبوو.

هێزێك کە دەسەلاتی بەسەر هەموو گەردووندا دەشکێت هەروەك چۆن ئەلەکترۆنەکان بەدەوری ناوکدا دەسوڕێنێتەوە، ئاواش هەسارە گەڕۆکەکان بەدەوری خۆرداو خۆریش بەدەوری مەجەڕەدا دەسوڕێنێتەوە، ئەو بەدیهێنەرە جوانسازەی کە گەردوونی وەك کۆشکێکی سەرسوڕهێنەر و نەخشێنراو دروست کردووە، هەروەك چۆن زەوی بەتوێکڵی لوولپێچ داپۆشیووە، هەمان شتیشی لە مەودای ١٠٠هەزار ساڵی تیشکییەوە لەسەر مەجەڕە نەخشاندووە. ئەمە چەندە هێزێکی سەرسوڕهێنەرە، هەروەك چۆن خڕۆکە سوورەکانی خوێنمان هەموو ڕۆژێك لە لوولە خوێنەکاندا کە چەندەها کیلۆمەتر ڕێگە دەبڕن، هەرواش ملیارەها گەلەئەستێرە بەدرێژایی ملیارەها ساڵە دەسوڕێنەوە، لەسەرو هەموو شتێکیشەوە بەجوانترین شێواز پەخشکراون.

لەکاتێکدا گۆی زەوی بەچەند جووڵەیەکی سەرنج ڕاکێش بەو خێرایییە لە بۆشایی ئاسماندا دەسوڕێتەوە، ئێمە سەرمان گێژ ناخوات و نابینین، بەڵکو بەپێچەوانەوە چەندەها لاپەڕە دەخوێنینەوە کە بە نەخش و نیگار ڕازێنراوەتەوە و وەك پێشانگایەکی پڕ گەوهەر سەیری دیمەنی سەرنج ڕاکێشیان دەکەین، ئەگەر مرۆڤەکان سەرسوڕماوی خۆیان لەبەرامبەر ئەم دیمەنە شیرینانەدا نیشان نەدەن! ئاخۆ دەبێت لەچی ڕابمێنن!!

ئەگـەر مـرۆڤ مێشـكی بـۆ دۆزینـەوەی وەسـتای ئـەم دیمەنانـە بەكارنەهێنێت ئاخۆ دەبێت لەچی دا بەكاریهێنێت؟ (م.دەمیركان)

لەئاسماندا زۆر شتی پڕ پەندو ئامۆژگاری ڕوودەدات، بۆ ئەوانە چاوێك كـە ببینێـت، زمانێـك كـە گـۆ بكـات عـەقڵێك كـە بیربكاتـەوە پێویسـتە، مرۆڤەكان دەبێت هەم سوڵتانی گەردوون بناسن هەم بـزانن سـەفەرەكەیان بەرەو كوێیەو لەژێر فەرمانی كێدایە؟

مامۆستاكەمان نەیتوانی لەم بارەیەوە ڕەخنە بگرێت. هەرچـەندە هـیچ شتێكیشـی تیانەهێشـبووەوە تـا شـایەنی ڕەخنـە گـرتن بێـت، بـەڵام قوتابیەكان زۆر پێی كاریگەربوون، وەك ئەوەی مەسعود قسـەی نـەكردبوو بەڵكو هەنگوین لەدەمی هاتبووە دەرەوە، بابەتێكی لەوجۆرە نەدەكرا لـەو شێوەیە جوانتر باس بكرێت.

ناتوانم باوەڕ بەزیندوو بوونەوەی مردووەكان بكەم:

مامۆستاكەمان پرسیارێكی تری كرد تا لەسەر بانگەشـەكەی بـەردەوام بێت.

-دەكرێ باس لە هەماهەنگی ڕووداوەكانی گەردوون بكرێت، دەشكرێت ئەمانە ببەستینەوە بەوەی كە لەلایەن بەدیهێنەرێكەوە دروستكراون، بەڵام زیندووكردنەوەی مردووەكانو لێپرسینەوەیان هیچ ڕێی تێناچێت.

كەواتـە دینـدارەكان پێویسـتە ڕوونكردنەوەیـەكی عاقڵانـە بـۆ ئـەم پرسیارە بخەنەڕوو.

مەسعود بەهێمنیو بەو ڕستانەی كە بەوردییەوە هەڵیدەبژاردن وتی:

-مامۆستا ئێوە زانایەكن كە لەبواری پـەروەردەی زانسـتدا دكتۆراتـان هێناوە. هەروەها فێركارێكن كە لە بایلۆجیو زانستە سـەرەكییەكانی وەك

(توێکاری)تان خوێندووەو زۆرێك لە وردەکاریەکانیان دەزانن. منیش زۆر تامەزرۆبووم لەم بوارەدا شارەزایی پەیدا بکەم. بۆیە لەمەودای توانای خۆمدا بەدواداچوونێکم کرد.

بەواتایەکی تر بەدوادا چوونم بۆ سەرەتای دروستبوونی مرۆڤ کرد، دەمەوێت بۆتان باس بکەم، هەرکەم و کورتیەکم هەبوو تکایە بۆم ڕاست بکەرەوە، چونکە بۆ زانستی دروستبوونەوەی دووەم پێویستە دروستبوونی یەکەم بزانین.

مرۆڤەکان هەروەك چۆن هاتنیان بۆ ئەم دونیایە بەدەستی خۆیان نیە بەو جۆرەش ڕۆیشتنیان لەم دونیایە بەدەستی خۆیان نییە.

ئەو خاوەن دەسەلاتەی کە مرۆڤی بۆ دونیا ناردووە، بۆ ئامانجێکی ناردووە، بردنەوەشی لەدونیا هەر لەبەر ئامانجێکە.

بەیەکەم ناردنی مرۆڤ بۆ دونیا دەوترێت دروستبونی یەکەم و بەزیندووبوونەوەی دوای مردنیش دەوترێت دروست بوونی دووەم، مرۆڤەکان بەگشتی لەجیاتی ئەوەی بیر لە دروستبوونی یەکەم بکەنەوە، پرسیار دەربارەی دروستبوونی دووەم دەکەن و، دەیانەوێت بزانن لەدوای مردن "دووبارە زیندووبوونەوە چۆن دەبێت".

بۆ تێگەیشتن لەدروستبوونی دووەم کە چەندە ئاسان و مەنتیقی و پێویستە، دەبێت لەپێشدا دیقەت لە "دروستبوونی یەکەم بدەین".

دروست بوونی یەکەم چۆن ڕوودەدات؟

کاتێك لە لاشەی سەرسوڕهێنەری مرۆڤ دەڕوانین، تێدەگەین کە بۆ لەناوچوون و نەمان لەم دونیایەدا دروست نەکراوە، بەڵکو بۆ ئامانجێکی گرنگتر ئامادەکراوە.

چونکە خواست و مەبەستەکانی لەوە گەورەترن کە لەم دونیایەدا جێیان ببێتەوە.

جا بۆ ئەوەی لە گرنگی دروستبوونی یەکەم و زیندووبوونەوەی دوای مردنیش تێبگەین، پێویستە لەسەرچاوەی چۆنیەتی دروستبوونی کۆرپەلەی مرۆڤ بکۆڵینەوە.

هەڵبەت یەکەم قۆناغی بەدیهێنانی کۆرپەلە لە هێلکە خانەیەکی ناو پێکهاتویەکی مێینەوە دەست پێ دەکات کە پێی دەوترێ (هێلکەدان)، (هێلکۆکە) گەشتێکی دوورودرێژی لەبەردەمدایە، یەکەمجار دەچێتە ناو جۆگەی هێلکە پاشان ڕێگەیەکی دوورودرێژ دەبڕێت تا دەگاتە ناو منداڵدانی دایک.

لەناو جۆگەی هێلکەدا ملیارەها خانە دابینکراوە بۆ گواستنەوەی هێلکۆکە بۆ ناو منداڵدان ئەم هێلکە خانەیەش تەمەنی لە ٢٤ سەعات تێناپەڕێ، ئەگەر لەو کاتەدا نەپیتێنرێت دەمرێت، بۆیە پێویستی بە مادەیەکی زیندوو هەیە بۆ ئەم مەبەستە ئەویش ئەو تۆوەیە کە لە لەشی پیاوەوە دێت.

تۆو کاری گواستنەوەی زانیاری بۆماوەیی پێ سپێردراوە بۆ ناو خانەی هێلکۆکە لە مێینەدا، لەناو تۆودا ٢٣ کرۆمۆسۆمی بۆماوەیی نێرینە هەیە. سەرجەم زانیاریەکانی لەشی مرۆڤ بە وردەکارییەکانیەوە لەناو ئەو کرۆمۆسۆمانەدا تۆمارکراوە، بۆ دروستبوونی مرۆڤێکی نوێ پێویستە ئەم ٢٣ کرۆمۆسۆمەی ناو تۆوی پیاو یەکبگرن لەگەڵ ٢٣ کرۆمۆسۆمەکەی ناو هێلکۆکەی ئافرەت.

بەم شێوەیە یەکەمین بەشی لەشی مرۆڤ پێکدەهێنرێت کە لە (٤٦) کرۆمۆسۆمی بۆماوەیی پێکدێت.

تـۆو پێکهاتەیـەکی زۆر سەرسـوڕهێنەری هەیـەو زۆر بـەخێرایی بـەرەو هێلکۆکـە دەڕوات و، زۆر بـە وردی ئـەو زانیارییانـەی لەباوکـەوە هـاتووە دەگوێزێتەوە بۆ شوێنێك کە پاشماوەیەك ژیانێکی نوێی پیێ دەبەخشرێ.

بێگومان ناگونجێت کە هەموو بەشەکانی ئەو دەزگایەو ئەو ڕووداوانـەی پێویستە ڕووبدەن و ئەو کـارە گرنگانـەی پێویسـتە تـۆو ئـەنجامیان بـدات ڕێکەوت بن. هەروەها ناشگونجیێ زانیارییەکان لەڕێگەی دووبارەکردنەوەوە پەیدابن، ئەمەش بەڵگەیەکی ڕوونە لەسـەر ئـەوەی کـە خـوای گـەورە ئـەم زانیاریانەی پیێ بەخشیوەو فێری چۆنیەتی بـەکارهێنانی زانیارییەکانیشـی کردووە.

دوای ئـەوەی کـە تـۆو دەگاتـە منداڵـدانی مێینـە، هێلکۆکـە بـەهۆی دەردانی ماددەی کیمیاییـەوە تـۆو بـەرەو لای خـۆی ڕادەکێشـیێ، بەمـەش پەیوەندی لەنێوان تۆو و هێلکۆکەدا دروست دەبیێ. هەموو ئەو ڕووداوانەش بەڵگەی ڕوون و ئاشکران لەسەر بەدیهێنانی مرۆڤ لەلایەن خوای گەورەوە.

دوای ئەوەی تۆو لەگەڵ هێلکەیەك یەك دەگریێ هێلکـەی پیتێنـراو پێـك دێت کە تیایدا زانیاری بۆماوەیی هەردووکیان لەنزیك یەکەوەن، بەڵام پاش ماوەیەکی کەم تێکهەڵکێش دەکرێن بۆ دروستکردنی مرۆڤێکی نویێ، هەموو زانیاریـەکان سـەبارەت بـە مرۆڤەکـە لـەو خانەیـەدان، زانیـاری سـەبارەت بەچـاوی، پێسـتی، ڕەنگـی قـژی و شـێوەی دەرەوەی و، هـەموو سـیفەتە فیزیاییەکانی مرۆڤیش لێرەدا هەڵگیراوە، هـەموو تایبەتمەندییـەکانی مـرۆڤ لەم خانەیەدا نووسراون.

پـاش پیتانـدن بۆماوەیـەکی کـەم خانـە تازەکـە دابـەش دەبـیێ و (٢) خانەی نوێی تر دروست دەکات، ئـەم (٢) خانەیـەش دابـەش دەبنـەوە بـۆ (٤) خانـە. لـەکاتی دابەشـبوون و زۆربـوونی خانـەکان لـەناو هێلکـەی

پیتێنراودا ڕووداوێکی ناوازەی تر ڕوودەدات و خانەکان دەست دەکەن بە جیابوونەوە لە یەکتر، لەئەنجامدا کۆمەڵێ خانەی نوێ پەیدا دەبن کە ئەویش قۆناغی یەکەمی دروستبوونی لەشی مرۆڤە. هاوکات خانەکانی ویلاش کۆدەبنەوە کە دەبنە سەرچاوەی گواستنەوەی خۆراك بۆ منداڵەکە.

دوای (٤) ڕۆژ هێلکەی پیتێنراو دەگاتە منداڵدان و بەهۆی دەردانی ئەنزیمی تایبەتەوە خۆیان دەلکێنن بەدیواری منداڵدانەوەو دوای جێگیربوون گەشە دەکات و پێی دەوترێت کۆرپەلە.

پاشان هەریەکە لەخانەکان دەست دەکەن بە تایبەتمەندبوون و پێکهێنانی ئەندامەکانی لەش، خانە لێکچووەکان بەهۆی بۆماوە مادەی (DNA)ەوە هەریەکەیان ئەندامێك پێکدەهێنن.

ویلاش لە هەموو لایەکەوە دەوری کۆرپەلە دەدات و پێداویستیەکانی بۆ دابین دەکات. ئەو خانانەی کە ویلاشیان پێکهێناوە لەنێوان چەندەها خانەی لەشدا دەزانن کە کۆرپەلە پێویستی بە چ جۆرە خۆراکێ هەیەو پێی دەگەیەنن.

هەروەها پارێزگاری لە کۆرپەلە دەکەن لە هەر جۆرە هێرشێك، هەروەها خانەکانی دیوی دەرەوەی دیوارێك دروست دەکەن لەنێوان خوێنی دایك و کۆرپەلەدا، لەکاتی ڕێگەدان بە پێداڕۆشتنی خۆراکدا، ڕێگە دەگرن لە پێداڕۆشتنی خانە بەرگریەکان تاکو کاردانەوەی خراپ لەسەر کۆرپەلە دروست نەکەن.

ئەم پێکهاتەیەش جارێکی تر تەواوکاری دروستکاری خوای باڵادەست پیشان دەدات.

بەدرێژایی تێپەڕبوونی چەند مانگێك کۆرپەلە لە سکی دایکیدا گەشە دەکات، تا دەگاتە ئاستێك کە ئامادەیە لە قۆناغی لەدایك بووندا ڕووبەڕووی جیهانی دەرەوە ببێتەوە.

کاتێك منداڵ لەناو ئەم سیستەمەدا پەیدادەبێتو دەست بەژیان دەکات، یەکەم موعجیزەی گەورە بریتییە لەو پەیوەندییەی کەلەگەڵ دایکەکەدا هەیەتی.

بیر لەدایکێك بکەنەوە کە دژەمیکرۆب لەنێو شیرەکەیدایە بەبێ ئەوەی خۆی تێی کردبێت، منداڵێك ئەگەر توشی سورێژە نەبوبێت لەومادەیەدا کە شیری دایکەکە دەخوات توشی نابێت، ئەمە چ سیستمێکی ناوازەیە کە بۆ پاراستنی منداڵەکە دژە میکرۆبی پێویستی بەئۆتۆماتیکی لەشیری دایکەکەوە پێ دەگات.

لەهەموو ئەوانە سەرنج ڕاکێشتر، پێکهاتەی شیری دایکە، پێکهاتەی شیری دایك هەموو ماددەیەکی خۆراکی پێویستی تێدایە، ئەگەر دایکەکە بەهێزبێت یان لاواز پێویستە لەسەری کە هەموو ئەو ماددە خۆراکیانە دابین بکات کە منداڵەکە پێویستیەتی، چونکە ئەو سیستمە ژمێریاریەی کە لە ڕژێنەکانی مەمکی دایکەکەدا جێگیرکراوە بریتییە لەکاریگەری کیمیایی کە هەموو ماددە پێویستەکان بۆ منداڵ بەرهەم دەهێنێت.

بۆ نموونە: بیر لەڕژێنی زراو بکەینەوە، ئەگەر ئەم ڕژێنە کار نەکات ئەوا جەستە ناتوانێت خواردن هەرس بکات، هەروەها هەموو خانەکان دەمرن تەنانەت خانەکان دەردانی زراویش، بەڵام ئەم حاڵەتە لەخانەکانی ڕژێنەکانی مەمکدا بەرچاو ناکەوێت، سیستمێکی ئیلاهی فەرمانی پێداون "پێویستە ئەمانە بکەیت".

هەروەها ئەو دایکەی کە لەپڕۆتینەوە تا هەموو کانزاکان دەگوازێتەوە بۆ منداڵەکە لەکاتی دروستبوونیدا هەمان سیستم پەیوەندی نێوان منداڵەکەو دایکەکە دابین دەکات، ئەم پەیوەندییە ڕووداوێکی زۆر هەستیارە کە لەئەنجامی توێژینەوە زانستیەکاندا دەرکەوتووە. (دکتۆر هالوك نورباکی).

کەواتە ئەو زاتەی کە دروستبوونی یەکەمی بەو دیزاینە بێ کەمو کورتییە خولقاندووەو کە مرۆڤەکانی تووشی سەرسوڕمان کردووەو بەحیکمەتەوە دروستی کردوون، ئایا ناتوانێت مرۆڤێکی مردوو دووبارە زیندووبکاتەوە؟ خوای گەورە کاتێك لەیەکەم جاردا مرۆڤی ئەوەندە بێ کەمو کورتی خولقاندبێت بۆ لێپرسینەوەیەك دەتوانێت زۆر بەئاسانی زیندووی بکاتەوەو، بیخاتە بەردەم مەحکەمەیەکی گەورە، مادام پەیمانی دابێت هەر دەیباتە سەر.

پرسیارەکانی مامۆستاو وەڵامەکانی مەسعود بەتەواوی ٣ سەعاتی خایاند خوێندکارەکانی پۆلەکە بێ ئەوەی دەنگیان لێبێت گوێیان بۆ وەڵامەکان دەگرت، جەوێکی زۆر خۆش ڕەخسا بوو لەکاتی موناقەشەکەدا.

مامۆستاکەمان هاتە لای مەسعود و پێی وت:

–دەستت بێنە بابی گوشم، بۆ من شانازییە کە مامۆستای قوتابیەکی وەك تۆم.

مەسعود لەبەرامبەر ئەم هەڵسوکەوتە کاریگەرەی مامۆستادا هەوڵی دا دەستی مامۆستا ماچ بکات، وتی:

–أستغفر الله مامۆستا، لەڕاستیدا بۆ من شانازییە کە مامۆستایەکی وەك تۆم هەبێت، بەسنگ فراوانیەوە گوێتان بۆ گرتم، ئەمە گەورەییەکە کە شایەنی ڕێزگرتنە، چونکە بەداخەوە ئەم هەستی بەرپرسیارێتییە

هەستیارییە لە هەموو مامۆستایەکدا بەدی ناکرێت بەم هەڵسوکەوتەتان جیاوازی خۆتانتان خستەڕوو، هەروەها مەردی خۆتان نیشاندا.

سەیرم کرد چاوەکانی مامۆستا پڕ فرمێسک بوونو دەمو چاوی شێوەیەکی عاتفی وەرگرتبوو.

بەڕاستی ئەمە نزیك بوونەوەیەکی جوان بوو، ئەمە ڕێگەیەك بوو بۆ نزیك بوونەوەی لە بێ باوەڕترین کەس.

هەستی سەرسوڕمان بەرامبەر بە مەسعود تەنها لەدەمارەکانی مندا نەدەجولا بەڵکو هاوڕێیانێکی زۆر بەچاوی غیرەوە لێیان دەڕوانی، بەڕاستی مەسعود بەتوانا بوو.

مامۆستاکەمان لەکۆتاییدا پرسیاری کرد کە ئایا ئەم شتانە لەکوێوە فێردەبیتو لەکام کتێب سوود وەردەگریت؟

–من هەوڵی خوێندنەوەی لایەنەکانی حیکمەتی (زانست) دەدەم، من بۆیەوە دەخوێنمەوە کە لە بابەتە سەرنج ڕاکێشو نهێنیەکان تێبگەم، ئەو کتێبانەی کە لەم بوارەدا ڕێنیشاندەرن "پەیامەکانی نوور"ن.

–کتێبەکانی مامۆستا سەعیدی نوورسی دەڵێیت وانییە!

–بەڵێ.

–کەواتە ئەم کتێبانە بابەتی لەو جۆرە خۆشی تیایە ها؟

مامۆستاکەمان سەری داخستو ماوەیەك وامایەوە پاشان سەری بەلای ڕاستو چەپدا جوڵاندو لەبەرخۆیەوە دەیوت:

–هەڵەیە... زۆر هەڵەیە... ئێمە زۆر بەهەڵە لەپەیامەکانی نوور و سەعید نوورسی تێگەشتبووین، مانای وایە چەواشەیان کردوون و زۆر بەهەڵە باسی ئەم کتێبانەیان بۆ کردوون.

وانەی ئەو ڕۆژەمان زۆر خۆش تێپەڕی، بەجۆرێك مێشكێك نەمابویەوە كە سوودی وەرنەگرتبێت، دڵێك نەمابوو كە كاریگەری لەسەر نەبووبێت، هەروەها چاوێك نەمابوو كە پڕفرمێسك نەبوبێت.

بەشی نۆیەم

شەوو ڕۆژ بەخەیاڵی ئەوەوە دەنوستم‌و هەڵدەستام

پوختەی ئەم بەشە

"خۆشەویستی ڕاستەقینە، عەشقی هەمیشەیی کە لەبەرئەو مردنیش لەبەرچاو دەگریت" دەبوو هەرئەمە بێت. ئەگەر نەگەیشتمایە بە مەسعود ژیانی من کۆتایی دەهات. من عەشقی ئەخلاق و کەسایەتی ئەو بووم.

ئارامیم لێ بڕابوو، جۆش‌و خرۆشم لەلوتکەدابوو

هەموو ئەو هاوینەم بەخەیاڵی مەسعودەوە بەسەربرد، تەنانەت بۆ ساتێکیش بێت لەبیرم نەدەچوو، بەبێ ئارامیەوە چاوەڕوانی کرانەوەی زانکۆم دەکرد.

چەندجارێك بەبیانوی هیچ‌و پوچەوە تەلەفونم بۆ مەسعود کرد، تەنها دەمویست گوێم لەدەنگی بێت، ئەویش بەدڵنیاییەوە ئەمەی دەزانی.

لەو ماوەیەدا داخوازییەکانم هەربەردەوام بوون، دەوڵەمەندەکان، دکتۆرەکان، حاکمەکان، یاریدەدەرەکان.. کارمەندەکانی پەروەردە.. جا بڵێ کێ لەلیستەکەدا نەبوو...!

بەڵام هەموو ئەمانە بۆ من بێ بایەخ بوون، بڕیارمدابوو یان لەگەڵ مەسعود هاوسەرگیری بکەم یاخود تاکۆتایی تەمەن بەکچێتی بمێنمەوە، بڕیارەکەم بڕیاری کۆتایی بوو.

عەشقی مەسعود ئەوەندە کاری تێ کردبووم و، ئەوەندە گڕی تێ بەردابووم کە هیچ شەوێك تێ پەڕ نەدەبوو بێ ئەوەی خەونی پێوە نەبینم.

تەنانەت جارێکیان لەخەونمدا دایکم بینی، باسی مەسعودم بۆ ئەویش کرد لەدەم‌و چاویی دایکمدا زەردەخەنەیەکی شیرین دەرکەوت‌و وتی:

-خودا خێر دەخاتە هەموو شتێکەوە کچی خۆم، تۆ ئەو شتانەی کە دەتەوێن، لەبەر خودا بتەوێن.

من ئەمەم لەلایەکەوە وەك پەسەندبونێك قبوڵ كرد، وەك ئومێدێك لەڕێگەی ئەگەری گەیشتن بەمەسعود، لەدوای تێپەڕبوونی هەر ڕۆژێکیش بۆم دەردەکەوت کە ئەو لایەنەی مەسعودی بەلای مندا ڕاکێشابوو:

بەڕێزیو جوانیو ڕواڵەتی دەرەوەی نەبوو بەڵکو من حەیرانی ڕەوشتی بەرزو کەسایەتی سەنگین و جوامێرانەی ئەو بووم.

دەست پێکردنەوەی دەوامی زانکۆ جەژنی من بوو، بۆ بینینی مەسعود ئارامیم لێ هەڵگیرابوو، جۆشو خرۆشم لە لوتکەدابوو.

کاتێك گەیشتمە دەرگای پۆلەکە قاچەکانم گۆیان نەدەکردو کۆتا خۆڕاگریشم لەدەستدا.

خوایە گیان، دڵی مرۆڤ چۆن دەتوانێت بەرگەی گەردەلولێکی وابەهێز بگرێت؟! ئەو دڵە چۆن بەرگەی ئاگرێکی وا سوتێنەر دەگرێت؟! دڵو مێشك چۆن دەتوانێت لەژێر ئەو پەستانەدا خۆ ڕاگرێت؟

لەبەردەمی دەرگاکەدا کاتێك چاوەکانم بەدوای مەسعوددا دەگەڕان بە زۆر خۆم ڕاگرتبوو، ئەوەندە مێشکم مەشغوڵ بوو تەنانەت گوێم لەسەلامی ئەوانەش نەبوو کە بەلای ڕاستو چەپمدا تێدەپەڕین.

هەوڵم دەدا قسەی لەگەڵدا بکەم:

کاتێك ئەوم لەدوورەوە بینی ئاگر لەناخم بەربوو، خەریك بوو لەترسی ئەوەی بەلامدا بڕوات و سەلامم لێ نەکات زراوم دەچوو، ئەگەر ئەم هاوینە منی لەبیرچوبێتەوە یاخود کەسێکی تر چوبێتە ژیانیەوە من چیم بکردایە؟! تەنانەت بیرکردنەوەش لەمە دەی ترساندم.

ڕێك بەلامدا تێپەڕی، چاوم هەر لەسەری بوو، نیوە سەیرکردنێك سەیری کردمو سەری بەهێواشی لەقاند.

ئای خوایەگیان تەنانەت ئەوەش بەس بوو، ئەو سەلامە بچوکەش ئەگەر چی کەمیش بێت، کەمێك لەئاگری ناخمی کوژاندەوە.

یەکسەر چووم بۆلای و وتم:

—سڵاو مەسعود! وەك ئەوی سڵاوێکی ئاسایی بکەم.

نیوە سەرنجێکی دام و وەك بڵێت "سڵاو" سەری لەقاند.

بۆئەوەی قسەی لەگەڵدا بکەم ئەم پرسیارەم کرد:

— کەی وانەکان هەڵدەبژێردرێن! هەواڵت هەیە؟

وەك ئەوەی بڵێ "نا" سەری لەقاند.

—تۆ بەتەمایت کامیان هەڵبژێریت؟

—نازانم، هێشتا بڕیارم نەداوە.

—من دەروازەی کۆمەڵناسی هەڵدەبژێرم.

—ڕەنگە منیش ئەوە هەڵبژێرم.

—بێ ئەوەی لەدەستمدا بێت هاوارمکرد:

—بەڕاستە؟

وام لێکدایەوە کەوەك بڵێی منی خۆشدەوێت و لەبەر ئەوەی منی دەوێت ئەو وانەیە هەڵدەبژێرێت، بەڵام هاوارەکەم نیەتەکەمی دەرخست.

بینیم دەم و چاوی مەسعود سوور هەڵگەڕاو، سەری داخست، بۆیە ناچار بووم جێی بهێڵم تا لەوە زیاتر تەریقی نەکەمەوە.

ئەمە وا نەدەڕۆی... پێویست بوو قسەی لەگەڵ بکەم؛

(سەلمانور) ناوی ئەو کچەبوو کە لەژوورەکەدا لەگەڵمدابوو، کە بەڕاستی وەك نوور پاك بوو، ئەونیشانە کرابوو.

هەستم بەرامبەر بەمەسعود بۆ سەلمانور باسکردو داوام لێکرد کە یارمەتیم بدات.

دەمویست لەکاتێکدا قسە لەگەڵ مەسعوددا دەکەم لەگەڵم بێتو یارمەتیم بدات، ڕێکەوتین..

لەدوای چوونەدەرەوە لەپۆل لەکاتی پشووی نیوەڕۆدا مەسعودم وەستاند و وتم:

—مەسعود، دەمەوێت بابەتێکی گرنگت لا باس بکەم، لەگەڵ (سەلمانور)دا دەتوانیت مەجالێك دروست بکەیت:

دڵم ئەوەندە بەخێرایی لێی دەدا کە زۆر بەقورسی ئەو قسانەم لەدەم هاتنە دەرەوە. مەسعود کەمێك بیری کردەوە پرسی:

—سەبارەت بەچی قسە دەکەین؟

سەیری چاویم کردو وتم:

—بابەتێکی گرنگ.

ئەو تێگەیشت و وتی:

—من هێشتا ئامادەنیم بۆ بابەتی گرنگو ناشمەوێت بێ تاقەتت بکەم.

لەترسا لەرزێك کەوتە دڵمەوە.

—بۆچی؟ مەگەر کەسێکت نیشانە کردووە؟ یاخود دەستگیرانداری؟

—نەخێر، هێشتا بیرم لەو بابەتە نەکردوەتەوە.

ئۆخەیش، ئیسراحەتم کرد، چونکە تەنها ترسێکم لەوەبوو، بۆیە وتم:

—بەقسەکردن هیچ ڕوونادات، ئەگەر چایەکم لەگەڵ بخۆیتەوە ئەوا دڵخۆشم دەکەیت.

وابزانم ئەم ڕستەیەی کۆتاییم بەپاڕانەوەوە دەربڕی، ئەوەندە کاریگەربووبووم یەکسەر چاوم پڕبوو لە فرمێسك.

کاتێك سەیری کردم زەردەخەنەیەکی کرد، چونکە تێگەیشتبوو کە من لەچ ویستو ئارەزوویەکی گەورەدام، وتی:

–باشە، تەنها لەبەر چایەکە قبوڵی دەکەم.

ئای خوایەگیان! دەتوت هەموو دونیایان داومەتێ من ئەمەم وەك مـوژدەی "باشە لەگەڵتدا هاوسەرگیری دەکەم" وەرگرت، خەریك بوو لەخۆشیدا دەفڕیم.

خەریك بوو دەبووورامەوە:

لەکۆتاییدا خەونەکانم هاتنە دی، ئاواتەکانم بەشوێنی خۆیان گەیشتن، نزیکەی دووساڵە لەبەر ئاگری ئەم عیشقەی کە خەریکە ناخم دەسوتێنێت، ئەگەر پێویست بکات تکای لێ دەکەم و لێی دەپاڕێمەوە.

من و مەسعودو سەلمانور لەشوێنێکی پەنهانی کافتریادا پێکەوە دانیشتین، ناتوانم باسی هەڵچوون و شڵەژانو ترپەترپی دڵم لەو کاتەدا بکەم، دەست و قاچەکانم دەلەزرین، خەریکبوو لەخۆشیدا دەفڕیم.

بەهەموو تواناموە هەوڵم دەدا خۆم ئارام بکەمەوە، بەڵام نەمدەتوانی مەسعود کاتێك بینی پیاڵە چایەکە لەدەستمدا دەلەزرێ، زەردەخەنەیەکی شیرین لەدەمو چاوی دەرکەوت، هەستکردنی ئەو بەمن زیاتر ورەی پێ بەخشیمو کەمێك هێوربوومەوە.

سەلمانور سەیرێکی کردمو بەچاو ئاماژەی بۆ کردم "یەڵا دەست پێبکە"

بەڵام من نەمدەتوانی بە ئاسانی بڕۆمە ناو بابەتەکەوەو ئەو شتانەی کە دەمەوێت بیانڵێم، لەناخەوەوە هەزارجار دوعام کرد ئینجا دەستم بەقسەکردن کرد.

–مەسـعود، لەڕاسـتیدا هۆکـاری داواکردنـی ئـەم دیـدارە تـەنها چاخواردنەوە نەبوو. ویستمان بابەتێکی گرنگت لەگەڵدا باس بکەین.

من ئەوەندە خۆم شڵەژاندبوو خەریك بوو خۆم پارچە پارچە دەکرد، کەچی مەسعود بەپێچەوانەوە زۆر خوێن ساردو ئیسراحەت بوو چاوەڕێم کرد بڵێت "ئەم بابەتە گرنگە چییە؟" بەڵام نەی پرسی.

لەکۆتاییدا باسمکرد:

–ئەو بابەتە گرنگەش کە ئاماژەم پێدا ئەمەبوو: وابەرەو تـەواو کردنـی زانکۆ دەڕۆین، هـەم ژیـانی ئـیش‌و هـەم ژیـانی هاوسـەرگیری چـاوەڕێمان دەکـات، شـتێکی سروشتیشـە کـە هـەمووان کەسـێك هەڵدەبـژێرن کـە لەگەڵیاندا بگونجێت‌و بەگونجاوی بزانن بۆئەوەی ژیانی لەگەڵدا ببەنەسەر، لەبەر ئەمەش هەر یەکێك دڵی بەکەسێك دەکرێتەوە.

لەو ڕۆژەوەی کە ئێوەم ناسیوە، ئـەو کەسـەی کـە ژیـان‌و خەونـەکانی منی ڕازاندۆتەوە ئێوەن، ئەمە هەرگیز یارییەکی گەنجانـەو حـەزێکی کـاتی نیـە، ئەمـە بـۆ مـن گـرنگترین بابـەتی ژیانمـە، بەشـێوەیەکە کـە نزیکـەی دووساڵە بەخـەیاڵی ئێـوەوە دەخـەوم بەخـەیاڵی ئێـوەوە هەڵدەسـم، چـی بکـەم بەدەسـت خـۆم نیـە، تکایـە وەك کچـێکی سـادە لـێم مـەڕوانن، هەستەکانم بەرامبەر بەتۆ کۆمەڵە هەستێکی زۆر پیرۆزن.

مەسعود کاتێك بینی بەهەزار ناڕەحـەتی‌و هەیـەجان‌و ئـارەق کردنـەوە قسەم دەکرد هەڵی دایەو وتی:

–ئەوەندە خۆت ماندوو مەکە جانان، من ئاگـاداری ئـەوە هـەم کـە تـۆ جدیت لەبابەتەکەدا، ئەمـە شـتێکیش نیـە بڵـێم ئـەمڕۆ زانیومـە، مـن ئـەوە لەیەکـەم ڕۆژی ناسـینەوە دەزانم، جیـا لـەوەش نـەك تـەنها هەسـتەکانت بەرامبەرم بەڵکو لەبیرکردنەوەو تێڕوانین‌و ڕابردووشت ئاگادارم.

ئێوە هەم کچێکی جوانو هەم دیاریشن زۆریش زیرەکن، بەڵام ئەم هاوسەرگیرییە قورسایی زۆری دەبێت.

بەو قسەیە ڕووخام، پێم وابوو لەدوای ئەو هەموو پیاهەڵدانە قسەکانم بە "داواکاریەکەت قبووڵ دەکەم" کۆتایی دەهێنێت.

بەترسو هەڵچوونەوە وتم:

—لەبەرچی؟

—من و تۆ دوو دونیای جیاوازمان هەیە، تۆ شێوازی تێڕوانینت لەژیان، چاوەڕوانیەکانت لەژیان، داواکاریەکانت زۆر جیاوازییان هەیە، ئەگەر منو تۆ پێکەوە بژین، بۆ تۆ ناخۆش دەبێت، من ناتوانم بەم حاڵەمەوە تۆ بەختەوەر بکەم، ئەوکاتە تۆ زۆر دڵگران دەبیت.

نەمتوانی لەوە زیاتر بەرگەی ڕوونکردنەوەکانی مەسعود بگرم، بۆیە دەستم کرد بەپاڕانەوە.

—من بەهەموو شتێك ڕازیم، لەکۆنترۆڵکردنی خۆمەوە تا هەموو داواکاریەکانت ملکەچی دەکەم، هەموو داواکارییەکانت جێبەجێ دەکەم، تۆ تەنها من قبوڵ بکە.

مەسعود بەردەوام بوو لەپێداگرتن:

—ئەمە ئەوەندە ئاسان نییە خاتوو جانان، پێکەوە دونیایەك دروست دەکەین، من ناتوانم ڕێ بەوەبدەم کە تۆ لەژێر داواکارییەکانی مندا بچەوسێیتەوە. داواکارییەکانی تۆش بۆ من پێچەوانەیە، لەبەر ئەوەش ئەم هاوسەرگیرییە ناڕوات بەڕێوە.

تۆ کچێکی زۆر جوانیت دەتەوێت بەشێوازی دڵی خۆت بژیت تۆ شایەنی کەسانێکی باشترو دەوڵەمەندترو بەناوبانگتریت.

تۆخـۆ دەبینیـت مـن كـوڕێكم بەدینەكەمـەوە پەیوەسـتم، تـۆش حـەز لەگەڕانو سەفاو ڕابواردنو كات بەسەربردن دەكەیت، چۆن دەكرێـت ئـەم دوو دونیا جیاوازە پێكەوە بگونجێت؟

–من لاپەڕەیەكی نوێم لەژیانم هەڵداوەتەوە، من چیتر ئـەو جانانـە نـیم كە دەتناسی، ئێستا ئەو جانانەی كە لەبەرامبەر تۆدا دانیشتووە ئامادەیـە بـەزەوقو حەسـرەتو عیشـقەوە لەدونیاكـەی تـۆدا بـژی، ئامـادەم وەك كۆیلەیك هەموو داواكاریەكانت جێبەجیٚ بكـەم، فەلسـەفەو بـیرو ڕاكانیشـت بۆ من پیرۆزن، تكات لێدەكەم بەم شێوەیە قبولٌم بكە.

–ئەوشـتانەی كـە ئێسـتا دەیانڵێیـت، كۆمەڵـە وشـەیەكن كـە بـەهۆی هەستو سۆزەوەیە كاتێك خەونی ئەم هاوسەرگیریە تـەواو دەبێـتو ژیـانی ڕاستەقینە دەسـت پـیٚ دەكـات هـیچ كـام لەمانـە بونیـان نامێنێـت. خـۆت ماندوو مەكە ئەم ئیشە سەرناگرێت.

من دەگریام:

وام هەسـت كـرد ئـەو ڕسـتەیەی كۆتـایی، كۆتـا سـاتی تەمـەنم بـوو، شتەكانی دەورووبەرم دەسوڕانەوە. خەریك بوو خۆمم لـەدونیای خۆمـدا ون دەكرد. لەكۆتاییدا دیتم كۆتا چانس تاقی بكەمەوە لەبەر ئەوە دەستم كرد بەگریان.

–سوێند دەخۆم ئەوانەی دەیڵێم هەموویم بەڕاست بـوو، ئەگـەر لەگـەڵ تۆ هاوسەرگیری نەكەم ئەمە كۆتایی ژیانم دەبێـت، دەمەوێت ئەمە بزانیت، تكادەكەم مەڵێ"نا" كەمێك بیربكەرەوە، من ناتوانم بەرگەی ئەمەبگرم.

مەسعود کەمێك بێدەنگ بوو بۆ ماوەیەك کەوتە بیرکردنەوەیەکی زۆر قووڵەوە، وادیاربوو حاڵی کچێك کە لەبەرامبەریدا دەتلایەوە کاری تێ کردبوو بۆیە وتی:

–باشە، باوەك ئەوەبێت کە تۆ دەخوازیت، مادام ئەم بابەتە پەیوەندی بەمەسەلەی ژیانی تۆوە هەیە باپێکەوە ئەم کێشەیە چارەسەر بکەین.

ئای خوایە گیان، ئەمە چ موژدەیەکی خۆشبوو، ئەو خۆشیە وەك خۆشی مەحکومێکی پەتی سێدارە وابوو کە حوکمی لێخۆشبونی بۆ دەرچووبێت. وەخت بوو بکەوم بەسەردەست و قاچی دا و ماچی بکەم.

مەسعود هەنگاوێکی تری ناو وتی:

–باشە ئیتر جانان، وەرەوە سەرخۆت، ئەو فرمێسکانەشت بسڕە هەمووان سەیری ئێمە دەکەن، مادام تۆ ئەوەندە منت خۆش دەوێت، بۆ منیش کچێکیت کە شایەنی خۆشویستنیت.

خەریك بوو لەخۆشیا دەفڕیم، ئەمە بوو موژدەی ڕاستەقینە، ئەی ئێستا چی بکەم؟ حەزم دەکرد ئەم خۆشیە لەگەڵ هەموو کەس، هەموو دونیا دابەش بکەم.

ئەو ڕۆژە ڕۆژێکی تایبەتی ژیانی من بوو، ئەگەر ئەم پەندە لەشوێنی خۆیدا بێت ئەوا من لەمردن گەڕابومەوەو دووبارە زیندوو بووبوومەوە.

خەونەکانم هاتنەدی:

مەسعود نیشانەی کردم، ئەوە گەورەترین خۆشحاڵی و دڵخۆشی و دەوڵەمەندی من بوو، ئەو ڕۆژە هەموو دونیایان پێ بەخشیم، دەتوت ئەو ڕۆژە کردومیان بە پادشاو سوڵتانی دونیا. ئەو ڕۆژە کەس نەمابوو هاوای

خۆشحاڵی من نەبیستێ، لە ئەتۆمەکانەوە تا هەسارەکان... هەمووان بەشداربوون لەخۆشیەکانی جانانی بێ ئەواو بێکەسدا.

پەروەردگارم گەورەترین ئاوات و داواکاری منی قبوڵ کرد.

بەڵام خێزانەکەی مەسعود بەمە ڕازی نەبوون، دەیانویست کچێکی خزمیان بۆ مەسعود داوا بکەن، ئەوەندە دژایەتی ئەم هاوسەرگیریەیان کرد کە وەخت بوو مەسعود لەمنداڵی خۆشیان بێ بەش بکەن، بەڵام مەسعود وازی لەمن نەهێنا. بریارماندا پێکەوە ڕووبەڕووی ناڕەحەتییەکان ببینەوە.

چیتر منیش جانانی پێشوو نەبووم. چوونە ناو دونیاکەی مەسعودەوە، گوێگرتن لەڕاو بۆچوونەکانی ژیانێکی پڕچێژی بەمن بەخشیبوو.

لەبەرامبەر ژیانی پێشومدا داوای لێخۆشبونم کرد، من چیتر نەجگەرەم دەکێشاو نەعارەقم دەخواردەوە. نوێژەکانم دەکردو هەوڵم دەدا ببمە بەندەیەکی باش بۆ خوای گەورە، چونکە ئەو هەموو داواکارییەکانمی پێ بەخشیبوم، ئێستاش نۆرەی من بوو کە گوێڕایەڵی فەرمانەکانی ئەو پەروەردگارە بەسۆزو بەخشندەیە بکەم و لەخۆمی ڕازی بکەم.

هەردووکمان قیسمەتمان بەرەو ویلایەتێك دەرچوو، لەهەمان شارۆچکەو لەهەمان قوتابخانەدا دامەزراین و لەوێ ژیانی هاوسەرگریمان پێکەوەنا.

تەنها وشەیەکم نەدۆزییەوە کە وێنای خۆشحاڵییەکەمانی پێ بکەم، ڕێك بە مانای وشە ژیانێکی بەهەشت ئاسا دەژیاین.

لەگەڵ مەسعوددا هەموو ڕۆژێك جوزئێك قورئانمان دەخوێندەوە باسی (پەیامەکانی نوور)مان دەکردو لە هەوڵی پەیداکردنی ڕەزامەندی پەروەردگاردا بووین، من لەگەڵ ژنەکانی دەوروبەرم و مەسعودیش لەگەڵ

پیاوەکاندا باسی جوانیەکانی دینو ئیمـان و بەندایـەتی و خۆشبەختیمان دەکرد.

منـیشو مەسـعودیش زۆر بابـەخمان بـە قوتابیـەکانمان دەدا، هـەر قوتابیەك کە بەهۆی نەبوونیو ئازارو کێشە بهاتایەتە لامـان، یـاخود هـەژار بوایـە تـا لەدەسـتمان بهاتایـە یارمـەتیمان دەدا، لەبەرئـەوەی ژیـانی مەسعودیش وەك من بەهەژاریو نەبونیدا تێ پەڕی بوو.

لەماڵە سادەکەماندا شنەبای خۆشبەختی هەڵی کردبوو و، هەردووکمان بە بەختەوەری دەژیاین.

بەتێپەڕبوونی کات ئەو عیشقەی کە بۆ مەسعود هەمبوو زیاتری دەکرد، مـن بەڕاسـتی لـەم دونیایـەدا لەگـەڵ فریشـتەیەکدا زەماوەنـدم کردبـوو، پەروەردگارم ئەمەی وەك بەخشیشێك پێ بەخشیبووم.

سەرەڕای ئەوەی لەیەك قوتابخانەش بوین لەوانە ٤٠ دەقیقەییەکانیشدا بیرم دەکرد یەکسەر دوای زەنگی پشووی نێوان وانەکان بەرەو لای ئەو ڕام دەکرد. وامدەزانی کە ساڵەهای ساڵە نەمدیوە.

چاوەکانم جگە لە مەسعود کەسی تری نەدەدی لەو نێوەدا، وام دەزانی پیاوەکانی هەموو دونیا مردوونو بـەس مەسـعود دەژی، بـۆ مـن لەژیانمـدا تەنها ئەو هەبوو.

مەسعودو عەشقەکەی هەموو ڕۆژێك ناخمی بەگەرمییەکی شـیرین گـەرم دەکردەوەو خۆشەویستییەکەی ژیانی پێ دەبەخشیم.

خوای گەورە لەدوای ساڵێك کـوڕێکی جـوانی پـێ بەخشـین، سـەرەڕای هەموو پێداگرییـەکانی مەسـعود نـاوی منداڵەکـەشمان نـا مەسـعود، تـەنها ناوێکی تریشمان بۆ زیاد کرد (مەسعود سەعید).

وەك ئەوەی بزانێت دواتر چ بەڵایەکی بەسەردا دێت.

بەشی دەیەم

بەهەشتی ژیانم لەناکاو گۆڕا بۆ دۆزەخ

پوختەی ئەم بەشە

ئەوەی لە خەونەکانمدا دەمبینی و ئەو خۆشەویستییەی لە خەیاڵەکانمدا دروستم دەکردن، لەکۆتاییدا بوون بە ڕاستەقینە. لەوکاتەی سەرسام و خۆشحاڵ بووم بەو بەهەشتەی تیایدا دەژیام، بەڵایەك کە هیچ بەبیرمدا نەدەهات پێشی پێ گرتم. ئیتر من چۆن دەمتوانی بژیم؟ خودایە چی دەبێت، ئەم ئەمانەتەش ببەرەوە.

تاقیکردنەوەیەکی سەخت

مەسعود سەعید مانگێکی تەواو کردبوو، منیش لەبەرئەوەی مۆڵەتی دایکایەتیم هەبوو لەماڵەوە بووم، مەسعودیش لەقوتابخانە.

ئەو ڕۆژە لەبەیانیەوە ئازارێکی سەیر لەناخمدا هەبوو، ئاگرێك کەنەمدەزانی ناوی لێ بنێم چی؟ خەریك بوو گڕی لە ناخم بەردەدا.

هەموو ئەمانە لەخۆڕایی نەبوون..

لەوە زۆر جوان تێگەیشتبووم کە دونیا نابێتە بەهەشت، بەواتایەکی تر لەدونیادا بەهەشت بوونی نیە، لەکاتێکدا کە دەموت وا ئیسراحەتم کرد کێشەیەکی تر ڕووی تێ دەکردم.

بێگومان دونیا ماڵی تاقیکردنەوەیە، کاتێك دەڵێیت تاقیکردنەوەش بەردەوام بەندە ڕووبەڕووی بەربەست و، ناڕەحەتی‌و دەردو ئازار دەبێتەوە، بێگومان زۆربەی جاریش خۆشبەختی و، ناوبانگ و، دەوڵەمەندی و، جوانی دەبن بە گەورەترین هۆکاری تاقیکردنەوە.

ئێمەش بەندەبووین، تاقیکردنەوەی ئێمەش هێشتا تەواو نەبووبوو، ئەو عیشقە سیحراوییەمان، ئەو خۆشەویستییە پڕ چێژو خۆشیەمان زۆری نەخایاند.

لەگەڵ تاکە دڵنەوایی‌و سەرچاوەی خۆشحاڵی‌و تاکە هاوڕێی ژیانمدا مەسعود سەعید ئەو ڕۆژە دووبارە ڕۆژێکی پڕ چێژمان بەسەر دەبرد،

بەهەستی دایکایەتیو سۆزەوە کاتی خۆشم لەگەڵدا بەسەردەبردو یاریم لەگەڵ دەکرد.

ئەوەندە خووم دابوویە ئەو خۆشەویستییە سیحراوییەی منداڵەکەم، درەنگ هەستم بەدەنگە دەنگەکەی دەرەوە کرد.

دەنگە دەنگی سەیارە، قیژەو هاوار..

لەبەر خۆمەوە وتم:

—تۆ بڵێی شەڕ بێت؟ چی بووبێت؟

بێ هەواڵ لەو بەڵایەی کە بەسەرمدا هاتووە، منداڵەکەم دووبارە خەواندەوەو چوومەدەرەوە.

بەردەمی ماڵەکەمان ڕێك وەك مەیدانێکی شەڕ وابوو، کۆمەڵێك خەڵکی زۆر حەوشەبچوکەکەیان پڕکردبوو، بەجۆرێك تێکەڵ بووبوون نەکەس گوێی لەکەس بوو نە لە هیچ دەنگێکیش بەجوانی تێدەگەیشتیت.

ئەمبولانسێك لەنزیك ئەوێ بوو، بینیم هاوڕێکانی مەسعودو هەندێك لە دراوسێکانو هەندێك لەناسیاوەکانی بەرەو لای ئەمبولانسەکە ڕایان دەکرد، بەڵام هەمووان لەناڵەو فەریادو ئەی هاواردابوون.

لەسەرەتادا هیچ شتێك تێ نەگەیشتم، بێ هەواڵ لەو کارەساتەی کە بڕیارە هەموو ژیانم تاریك بکات، لەهەوڵی ئەوەدابووم کە مانایەك بۆ ئەو قەرەباڵغیەی بەردەمم بدۆزمەوە.

بینیم لەناو قەرەباڵغییەکەدا (ئەلیف)ی هاوڕێم بەرەو لای من ڕای کردو، باڵەکانی کردبووەوە، ڕەنگی زەردبوویوو، وادیاربوو کە تازە هاتبێتەوە هۆش خۆی لەئەنجامی شۆکی ڕووداوێکی زۆر بەئازار.

کاتێك ئەو ترسو شڵەژاوییەیم بینی پرسیم:

—چی بوو خاتوو ئەلیف؟

لەوەزیاتر نەیتوانی بەرگەبگرێتو باوەشی کرد بەملمداو وتی:

—ئەمڕۆ ڕۆژی ئارامگرتنە کاتی ئارامگرتنە.. هەرکەسێ پشت بەخوا ببەستێت هەر هانا بۆ لای ئەو دەبات، ئەمە تاقیکردنەوەیەکی زۆر گەورەیە.

لەلایەکەوە بەهەنیسکەوە دەگریا، لەلایەکی تریشەوە دەی ویست من بباتە ژوورەوە.

لەپڕ خورپەیەك کەوتە دڵمەوە، وەك ئەوەی بروسکەیەك بەسەرمدا تێپەڕیێو بەهەموو جەستەمدا بڵاوبێتەوە، لەناکاو هەمووگیانم گڕی گرت.

وەك ئەوەی لەخەوێك خەبەرم بوبێتەوە لەناو ترسو دڵەڕاوکێیەکی زۆردا وتم:

—چی بووە بۆ خاتری خودا! باسی بکە بزانم چی بووە؟

ئەلیف حاڵی باسکردنی نەمابوو وەك جەنازەیەکی لێهاتبوو کە خوێنی تیانەمابێت.

کاتێك بینیم چرپایەکی نەخۆش بەرەو ماڵی ئێمە هات لەجێگەکەی خۆم ڕاپەڕیم و ڕامکرد، خەریك بوو خۆم پارچە پارچەدەکرد هاوارم کرد:

—شتێك بەسەر مەسعودەکەمدا هاتووە؟

کاتێك بینیم فرمێسك لەچاوی هاوڕێکانیەوە کە ئەم لاو لای چرپاکەیان گرتبوو دەهاتە خوارێ، لەوکاتەدا مێشکم وەستا، هەموو شتێك وەستا، لەناو چرکەکاندا ون بووم.

من کێم؟ لەکوێم؟ ئەم قەرەباڵغیە لێرە ئیشی چییە؟ ئەو کەسەی لەسەر چرپاکەیە کێیە؟

لەکاتێکـدا خـەریك بـووم لـەناو خۆمـدا دەسـوتام‌و دەبومـە خـەڵوز، ئاگرەکـەی نـاخم ئەوەنـدە بـەهێزبوو هەناسـەکانم خـەریك بـوو قوڕگمیـان دەسوتاند.

ناوی ئەمـە ئـازارو دەردوشـتی لـەو جـۆرە نـەبوو، ئەمـە کارەسـاتێکی ئاسایی‌و مردن‌و جیابونەوەیەکی ئاسایی نەبوو.

ئەمـە واتـای پارچـە پارچـەبوونی مـن‌و دەرچـوونی ڕۆحـم بـوو، واتـای سوتان‌و گڕتێبەربوونی ئومێدو خەیاڵەکانم بوو.

گوێم لەکەس نەبوو، کەسـم نـەدەدی، جگەلـە زەردەخەنـە جوانـەکانی مەسعود لەبەرامبەرمدا، هەستم بەهیچ شتێکی تر نەدەکرد.

نـازانم چـەندە خـۆمم لەدەسـت دابـوو، تەنانـەت ناشـزانم چـەندە بورابوومەوە. ئای، چی دەبوو ئەگەر لەم خەونە بەئاگا نەهاتمایـەوە، چـی دەبوو ئەگەر دووبارە ئەو ناخۆشیانەم بەسەردا نەهاتایەوە.

هاتمەوە هۆش خۆم.. کە خۆزگە نەدەهاتمەوە. من چـیتر بـێ مەسـعود بـووم، چـیتر کەسـێك نـەبووم بـەناوی جانانـەوە لـەم دونیایەدا...لاشـەی بێگیانی ئەو ڕۆحی بێ ئاگای.. کۆمەڵە خەیاڵێکی بەرد ئاسابوون بۆم.

مەسعود لەگەڵ هاوڕێکانیدا بۆ پرسـەی کەسـێکی شـارەکە چـووبوون، ماڵەکە کەمێك لەشـار دووربـوو، لـەکاتی گەڕانـەوەدا سـەیارەکەیان لەگـەڵ بارهەڵگرێك لەشوێنێکی مەترسیداردا بەیەکیاندا دابوو، لەوکاتـەدا مەسـعود باسی جوانی مردن‌و باوەڕبوون بەدواڕۆژی بۆ هاوڕێکانی کردبوو.

"مـردن مرۆڤـەکان بـەرەو خۆشەویسـتەکانیان‌و هاوڕێکانیـان دەبـات، مردن مرۆڤەکان بەپێغەمبەرە خۆشەویستەکەمان محمدﷺ شـاددەکاتەوە، مردن بلیتێکە بۆ ڕزگاربوون لەناڕەحەتیەکانی دونیا".

ڕێك لەوكاتەدا لۆرییەكە بەرەو ڕوویان هاتبوو، بەگوێرەی ئەو قسانەی كە هاوڕێكانی دەیگێڕنەوە، لەوكاتەدا مەسعود هاواری كردووە:

-"خوایەگیان بۆلای تۆ دەگەڕێمەوە، شاهیدی باوەڕەكەم بە".

ئەم ئازارە منی تاساند، بەهەزاران جار دوعام كرد، خوایەگیان منیش بۆلای خۆت بەرەوە. من بێ ئەو مەهێڵەوە.

خودا منی هێشتەوەو گیانی نەكێشام، بەڵام كەس لەڕەحمەتی ئەو نائومێد نابێت إن شاء الله هەر دەیكێشێت.

لەدوای ژیانێكی پڕ ئازار خەریك بوو لەجەوێكی بەهەشتی نزیك دەبوومەوە، بەڵام بەداخەوە زۆر كورتی خایاند، ئەو بەهەشتەی ژیانم بۆ دۆزەخ گۆڕا.

ڕۆحم چۆن دەتوانێت بەرگەی نەمانی عەشق‌و خۆشەویستی مەسعود بگرێت؟!

ئەگەر ئێستا هەموو زەڕەكانی لاشەم بێنە گۆ، دەبینن كە هەموویان باسی سوتانی من دەكەن، ئەو ئاگرەی ناخم هیچ كات نەڕەوییەوە.

كاتێك باوەش بەمەسعود سەعیددا دەكەم، هەست بەبۆنی مەسعود دەكەم تاكە هۆكارێكی ژیانم لەئێستادا ئەوە، ئەگەر نا من هەموو شتێكم لەژیاندا بینی.

هەموو شەوێك بۆ ڕۆحی مەسعود قورئان‌و جەوشەن دەخوێنمەوە، هەموو ڕۆژێك بەبەردەوامی سەردانی گۆڕەكەی دەكەم‌و فرمێسك دەڕێژم. جێگەیەكی تەنیشتی ئەوم بەبەتاڵی جێهێشتووە، جێگەكەی خۆمم لەپاڵ ئەودا ئامادە كردووە، بۆ من گەیشتنەوە بەمەسعود گەورەترین عیشقە.

خوا لە خوشكو برا دینیەكانمان ڕازی بێت، هیچ كات بەتەنیا بەجێم ناهێڵین، بەبەردەوامی بانگم دەكەن بۆ كۆڕ و دانیشتنەكانیانو دڵنەواییم دەكەن.

هاوڕێكانی مەسعودیش هەموو پێداویستییەكانم دابین دەكەن، فریشتە ئاسا بەبەردەوامی وەك پەروانە بەدەورمدا دەسوڕێنەوە.

هێشتا ساڵێك تێنەپەڕیوە بەسەر لەدەستدانی مەسعوددا تادێت ئازاری دووری ئەو زیاتر دەبێت، بێگومان زۆر داواكاریی هاوسەرگیریشم لێكرا، هەموویانم جواب كردو لەدەرگاوە دەرم نان.

چۆن دەتوانم ڕێگە بەكەسێكی تر بدەم دەستكاری یادگارییەكانو ئەمانەتەكانی مەسعود بكات، دەمەوێت چۆن بەجێی هێشتم هەر بەو شێوەیەش پێی بگەمەوە.

******

گوێگرتن لە بەسەرهاتەكەی خاتوو جانان و ئاشنابوون بە چیرۆكی پڕ ئازارو ناسۆری ژیانی، كاریگەرییەكی گەورەی هەبوو لەسەرمان، لەبەرامبەر ئەم ژیانە پڕ كارەساتەیدا زمانمان گیرابوو، لەنێو سەرسوڕمانێكی گەورەدا بووین.

لەكاتێكدا خاتوو جانان بەچاوی پڕ فرمێسكەوە چیرۆكی ئەو ژیانە سەختەی بۆ دەگێڕاینەوە ئێمەش بەچاوی پڕ فرمێسكەوە گوێمان بۆ ڕاگرتبوو.

ژیانی خاتوو جانان بەشێوەیەك كاری تێ كردبووین حەزمان دەكرد بەزووترین كات، بابەتەكە كۆتایی پێ بهێنێت، چونكە چیتر بەرگەی گوێگرتنمان نەدەگرت. سەرمان سوڕمابوو لەوەی كە ئایا مرۆڤێك چۆن دەتوانێت بەرگەی ئەم هەموو ئازارە بگرێت؟

بەڵام ئەوە خۆشەویستیو عیشقو باوەڕبوو، ئەوی بەپێوە ڕاگرتبوو.
کاتێک گوێبیستی ئەو عەشقە پاکو نەمرەی خاتوو جانان بووین بۆ مەسعودی جوانەمەرگ، ئەوانە هاتنەوە بیرمان کە بەناوی (عەشق)ەوە پەلاماری گۆشتو ئیسقان دەدەن..
بەڵام لێرەدا چیرۆکی عەشقێکی ڕاستەقینە هەبوو.. بەجۆرێك پڕپەندو کاریگەربوو کە پێویست بەچیرۆکی عەشقی (مەم و زین)و (ئاسلیّو کەرەم) نەبوو.

تکاتان لیّ دەکەم دوعا بۆ مەسعودی من بکەن:

کاتێك داوای ئیزنی ڕۆشتنمان لەخاتوو جانان کرد، کۆتا قسەی بەم شێوەیەبوو:
–تکاتان لیّ دەکەم دوعا بۆ مەسعود بکەنو لە پاڕانەوەکانتاندا لەبیری مەکەن.
لەو کاتەدا کە هەستابوینە سەرپیّ پرسیارێك هات بەمێشکمدا پرسیم:
–هیچ خەونێکتان پێوە نەدیوە؟
وتی:
–من خۆ هیچ شەوێکم بەبیّ خەون بینین بەوەوە ڕۆژ نەکردوەتەوە.
–ئەی باشە لەخەونەکانتاندا چیتان دەبینی؟
–لەهەموو خەونێکمدا دڵنەواییم دەکات، دەڵێت: ئارامبگرە بەم زوانە تۆش دێیت، بەڵام ناڵێت چەندە زوو!
ئەوەش تاکە هیوایەکە کە منی لەسەر پیّ ڕاگرتووە، تاکە دڵنەواییم گەیشتنەوەیە بە مەسعود.

****

لەبەرامبەرمدا دۆستێکی خودا هەبوو کە لەبەرامبەر کێشەکانی ژیان ڕاوەستابوو، بەندەیەکی ئیماندار کە عاشقی هاوسەرەکەی بوو.

ئەو چیرۆکی عەشقەی کە هەموو ئەفسانەکانی لەدواوە جێ هێشتبوو نموونەی کاریگەرترین خۆشەویستی بوو بۆ پەروەدگار.

ئەو عەشقەی کە لەبەرامبەر ئەوانەی بەناوی عەشقەوە پەلاماری گۆشتو ئێسقان دەدەن، هاتبووە مەیدانو نیشانی دەدا کە دەبێت عەشقی ئەبەدیو ڕاستەقینە چۆن بێت و، تا کۆتایی دونیا بەردەوام بێت.

بەمنداڵە دەمو چاو پڕ نوورەکەی باوەشییەوە، وەك ئەوەی چاوەڕێی مەسعود بێت کە بگەڕێتەوە بۆلای بەردەوام چاوی لەڕێی بوو.

بەجۆرێك وانەی ژیانی بۆ وتین کە خەریك بوو لە هۆش خۆمان دەچووین.

جانان خاتوون... نموونەی عەشقو خۆشەویستیو دۆستی هەمیشەیی بوو، لەبەرئەوەش وەك ئاو و خواردن چاوەڕێی "مەرگ"ی دەکرد، ئەو دەیزانی کە "مردن" بلیتێکە بۆ گەیشتنەوە بە دۆستە هەمیشەییەکەی دڵی ئەویش بەبەردەوامی بۆ ئەمە لێ دەدات...

هەرکاتێك باسی خوداو، ئاخیرەت و مەسعود بکرایە، بەو فرمێسکانەی کە لەچاوەکانی دەهاتنە خوارەوە، گێژەڵووکەی ناخی دەهێنایە گۆ.

خاتوو جانان ئامادەبوو بۆ سەفەرێکی هەتاهەتایی، بۆ باوەشی مەعنەوی پێغەمبەری خوداو بۆ ئەو عەشقەی کە ناخی سوتاندبوو. ئەمە خواستی ڕاستەقینەی ئەو بوو.

بە بەرماڵەکەی بەردەمی و قورئانەکەی دەستیو شەهادەتی سەر زمانی و بەو باوەڕە بەهێزەیەوە ئامادەبوو بۆ ئەو سەفەرە.

تەنانەت ئەوەندە ئامادەبوو کە لەتەنیشت کاک مەسعودەوە گۆڕێکی بۆخۆی سازکردبوو و هەموو ڕۆژێك سەردانی دەکردو باوەشی بۆ ئەو دونیا مەعنەوییە دەکردەوە.

ئای خاتوو جانان، خۆزگە ئەو عیشقە نەمرەت کە بۆتە وێردی سەر زمان ببێتە نموونەیەکی بچووك بۆ ئەوانەی کە عەشقیان خستووە بەزەویداو بەناوی عەشقەوە پەلاماری گۆشتو ئێسقان دەدەن، من دڵنیام ئەگەر ئەوانیش تێبگەیشتنایە ژیانیان بەتەواوی دەگۆڕا.

بەڕێزو حورمەت و چاوی پڕفرمێسکەوە ماڵئاواییمان لە خاتوو جانان کرد، ئەو خانمەی کە دڵنیام چیرۆکی ژیانی دەماو دەم بڵاو دەبێتەوەو دەبێتە ڕابەرێکی نەمر بۆ ئەوانەی هەمان ژیانی ئەو دەژین.

لەبەر چی؟

چونکە هەموو جانانێك مەسعودێکی هەیە.

ئێوەش دڵی خۆتان بگەڕێن..

بزانن لەکوێی خۆشویستن لەبەرخاتری خوادان!

تا چەندە بۆ ئەو سەفەرەو ئەو دادگاییە گەورەیە ئامادەن!!!

پێڕست

پێشەکی..٣
لەبەرامبەر ئەم بەسەرهاتەدا دەستم کرد بە گریان................٧
بەشی یەکەم: باوکو دایکم خاوەنی دوو ئایینی جیاواز بوون........٩
بەشی دووەم: دایك و کچ لەناوەڕاستی جادەکە جێهێڵرابووین.......٢٩
بەشی سێیەم: ڕۆژە سەختەکان چاوەڕێی ئێمەبوون...............٣٩
بەشی چوارەم: فریشتەی چاکەخواز (مامۆستا سێڤگی)............٤٩
بەشی پێنجەم: ئەگەر باوەڕم بەدواڕۆژ نەبوایە، هەزارجار هەوڵی
خۆکوشتنم دەدا...٦٧
بەشی شەشەم: نەگبەتیەکان تەواو نەدەبوون....................٨٧
بەشی حەوتەم: دەستم بە دەوام کرد لەقوتابخانەکەم، بەڵام گورگە
برسییەکان بۆنیان کردبووم..................................١٠٣
بەشی هەشتەم: زانکۆم بەدەست هێنا، بەڵام شۆکی ژیانم لێرەدا
بەسەرمدا هات...١٢٧
بەشی نۆیەم: شەوو ڕۆژ بەخەیاڵی ئەوەوە دەنوستمو هەڵدەستام١٦٥
بەشی دەیەم: بەهەشتی ژیانم لەناکاو گۆڕا بۆ دۆزەخ............١٧٩
پێڕست..١٩٠